

SSPF. Forever young.

Jaarverslag 2023 - Stichting Shell Pensioenfonds

2023

SSPF.

FOREVER

YOUNG.

Missie, visie en strategie

De **missie van SSPF** is het nakomen van pensioenaanspraken en pensioenrechten, waarbij het streven is ingegane pensioenen en premievrije pensioenaanspraken waardevast te houden. In de opzet van de pensioenregeling wordt gestreefd naar eenvoud en transparantie en naar onafhankelijkheid van de ontwikkelingen in de sociale zekerheid.

Het is **de visie van SSPF** om de pensioenregeling degelijk uit te voeren en effectief met de deelnemers te communiceren. SSPF streeft daarin professioneel en kostenefficiënt te zijn en goede relaties te onderhouden met stakeholders.

De **strategie van SSPF** valt uiteen in verschillende thema's die periodiek door het bestuur worden herijkt. Voor de periode 2023-2024 zijn zes strategische thema's gedefinieerd:

1. Transitie & convergentie	4. Lerend organisatiemodel
2. Deelnemersbeleving	5. Informatietechnologie & data
3. Uitbestedingen	6. ESG

Inhoud

Bestuursverslag en jaarrekening 2023 - Stichting Shell Pensioenfonds

06

Voorwoord

Interview met bestuurslid Jolanda Schenk en voorzitter Martin ten Brink.

14

Bestuursverantwoording 2023

Het bestuur van SSPF licht een aantal voor het pensioenfonds belangrijke onderwerpen toe.

20

Strategische prioriteiten

Kenan Yildirim, General Manager van het pensioenbureau kijkt terug op 2023.

26

Beleggingen

Hoe deden de beleggingen van SSPF het in dit economisch klimaat?

46

Communicatie

Interesse in pensioen is toegenomen onder onze deelnemers.

50

Wet- en regelgeving

Wat veranderde er in 2023 aan wet- en regelgeving?

58

Risicomanagement

Wat zijn de risico's van een pensioenregeling?

74

Uitbestedingen

Hoe is het uitbestedingsbeleid van SSPF in 2023 verlopen?

78

Kerncijfers 2023

De belangrijkste getalsmatige feiten op een rij.

82

De financiële positie van het pensioenfonds

Eveline Smeets legt uit hoe het fonds het in 2023 heeft gedaan.

92

Governance & compliance

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van compliance & governance bij SSPF in 2023?

98

Verwachtingen voor 2024

Koers houden, kansen benutten, krachten bundelen.

102

Verantwoording en toezicht

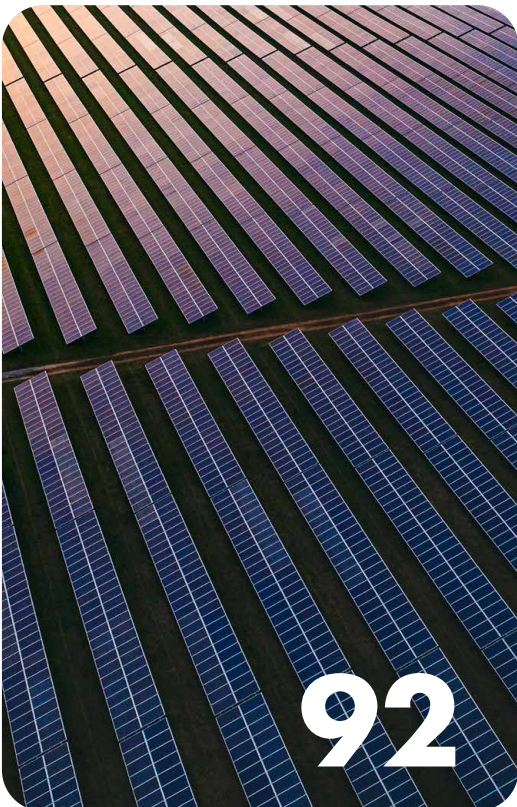
Een samenvatting van het rapport dat de Raad van Toezicht op 29 april 2024 heeft uitgebracht aan het bestuur van SSPF.

114

Jaarrekening 2023

164

Controle- en actuariële verklaring van de onafhankelijke accountant en actuaris

**FOR
EVER
YOUNG**

Voorwoord

“Een rustiger beleggingsjaar, maar veel reuring rondom de nieuwe pensioenwet”

In 2023 zorgden de oorlog in Oekraïne, conflicten in het Midden-Oosten, oplopende inflatie en een hoge rente voor onzekerheid onder beleggers. Toch wist SSPF een solide beleggingsresultaat neer te zetten. Ook zijn de voorbereidingen op het nieuwe pensioenstelsel in volle gang. Bestuurslid Jolanda Schenk en voorzitter Martin ten Brink bliken terug.

Het afgelopen jaar stond voor een groot deel in het teken van de oorlogen in Oekraïne en Gaza.

Martin: “Al die geopolitieke instabiliteit heeft effect op de financiële markten. Zo gaan centrale banken kritischer naar hun beleid kijken, grondstofprijzen stijgen en het consumentenvertrouwen daalt. Allemaal ontwikkelingen die de inflatie weer kunnen aanwakkeren. En escaleren de conflicten, dan stijgen gas- en olieprijsen. Met als gevolg dat de wereldeconomie weer afkoelt. Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) voorspelt nu al dat de wereldeconomie de komende vijf jaar niet meer zal groeien dan zo’n 3% per jaar. Dat is het laagste niveau sinds 1990.”

Rentebeleid

Vanwege renteschommelingen voert het bestuur van SSPF een rentebeleid. “De rente is namelijk zeer bepalend voor onze verplichtingen”, zegt Jolanda, die dit jaar toetrad tot het achtkoppige bestuur van SSPF. “Hoe lager de rente, hoe hoger de contante waarde van onze verplichtingen aan deelnemers. Een hogere rente leidt tot een hogere dekkinggraad van pensioenfondsen, waardoor indexeren makkelijker is. Overigens hebben we om het risico van renteschommelingen op te vangen, de renterisico’s grotendeels afgedekt.”

Jolanda vervolgt: “Als bestuurder bepaal je mede het beleid van het pensioenfonds, waaronder het rentebeleid. Om hier goed invulling aan te kunnen geven moet je als bestuurder over de juiste kennis en competenties beschikken. De Nederlandsche Bank (DNB) heeft hier bepaalde geschiktheidseisen voor. Daar ben ik begin dit jaar op getoetst. Dat was niet zomaar een testje. Daar gingen

maanden van voorbereiding aan vooraf.”

Normaal jaar

Ondanks de onrust in de wereld, wist SSPF robuuste rendementen te realiseren.

Martin: “De markt ging in 2023 behoorlijk op en neer. Toch was het voor ons fonds een overzichtelijk jaar, omdat wij een langetermijnbelegger zijn die met een zeer gediversifieerde beleggingsportefeuille werkt. Hierdoor worden risico’s zorgvuldig gespreid. Dus als het ergens wat minder gaat, gaat het binnen een ander onderdeel weer beter. Daardoor hebben we een stabiel en positief resultaat behaald.”

Jolanda: “We zijn financieel gezond. We kunnen een stootje hebben. Dat is ook de reden dat we het afgelopen jaar de pensioenen toch konden indexeren. Iedereen heeft er behoorlijk wat bijgekregen. Het pensioenfonds is helemaal bij en kent geen indexatieachterstanden.”

Dekkingsgraad

De strategie van SSPF is er altijd op gericht om ook op de langere termijn de koopkracht te behouden voor deelnemers en gepensioneerden.

Martin: “De mate waarin we dat nu en in de toekomst kunnen financieren wordt uitgedrukt in de reële dekkinggraad. In de reële dekkinggraad (de verhouding tussen het vermogen en de voorziening pensioenverplichtingen) wordt rekening gehouden met de verwachte stijging van de prijzen. Ons doel is een reële dekkinggraad van net boven de 100%, zodat ons pensioenfonds de pensioenverplichtingen kan betalen en ook de pensioenen kan verhogen

“ Een van onze strategische doelen is het optimaliseren van de deelnemersbeleving ”

**“ We hebben in 2023 ons
klimaatbeleid geformuleerd met
'net zero' in 2050 als doel ”**

met de verwachte stijging van de prijzen. Daar zitten we nu met een reële dekkingsgraad van bijna 92% nog niet op, maar dat is wel onze ambitie. Daartoe hebben we al in 2022 een routekaart ontwikkeld waarin staat hoe we dit hopen te realiseren. Het goede nieuws is dat we het afgelopen jaar onze reële dekkingsgraad met 4% hebben kunnen verhogen. Een mooie stap voorwaarts."

Deelnemersbeleving

Jolanda: "Een van onze andere strategische doelen is het optimaliseren van de deelnemersbeleving. De deelnemers staan bij ons fonds centraal in alles wat we doen. We kijken dan ook heel nauwkeurig naar hoe we deelnemers het best kunnen begeleiden tijdens alle keuzemomenten die zich voordoen in hun leven. Denk aan een huwelijk, een scheiding of arbeidsongeschiktheid. Wat voor invloed hebben deze gebeurtenissen op het pensioen? Daarover informeren we." En dat doet dit fonds behoorlijk goed. Niet voor niets kreeg SSPF eind 2022 de Pensioen Pro Award in communicatie.

Martin: "Maar ook gaven deelnemers in 2023 een 8,9 voor het vertrouwen dat ze hebben in ons fonds. Vorig jaar was dit nog een 8,7. Daar zijn we erg trots op."

Nieuwe pensioenwet

2023 stond ook in het teken van een grote verandering in de pensioenwereld: de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) per 1 juli 2023. Hiermee staat de pensioenwereld aan de vooravond van een transformatieoperatie die zijn weerga niet kent. De in totaal € 1.500 miljard aan Nederlandse pensioengelden moet worden verdeeld over 'persoonlijke potjes'.

Martin: "Het is een enorm traject om dit goed voor te bereiden. We moeten en willen de deelnemers goed informeren over de keuzes die ze kunnen maken en de gevolgen van de nieuwe wet voor hun eigen pensioen. Daarnaast willen we de migratie naar een nieuw pensioenadministratiesysteem gereed hebben voordat we straks overgaan naar het nieuwe stelsel op 1 januari 2027. Een aantal zaken moet, qua timing, nauw op elkaar worden afgestemd. We zetten nu al alles op alles om straks goed voorbereid en veilig de overstap naar het nieuwe pensioen te kunnen maken."

Invaren of niet

Maar eerst moeten de sociale partners, ofwel Shell Nederland (werkgever), en de Centrale Ondernemingsraad (COR), het eens worden over of SSPF gaat 'invaren' - zoals het omzetten van de huidige pensioenen naar het nieuwe stelsel heet - of dat het fonds gaat sluiten voor toekomstige pensioenopbouw. In dat laatste geval blijven de opgebouwde pensioenen achter in de bestaande pensioenregeling.

Martin: "Maar dit kan volgens de nieuwe wet alleen maar als invaren onevenredig ongunstig is voor de deelnemers. Totdat die keuze is gemaakt door sociale partners, kunnen we weinig zeggen over wat de nieuwe wet voor gevolgen heeft voor onze deelnemers, maar bereiden we ons voor op verschillende scenario's." Communicatie met de deelnemers is daarbij een belangrijk aandachtspunt.

Jolanda: "We hebben samen met Voeks (vereniging van oud-werknemers van Shell) verschillende locaties in het land bezocht om met deelnemers en gepensioneerden te praten en hun

mening te horen. Hierdoor krijgen we een goed beeld van wat deelnemers verwachten van onze communicatie over de Wtp.”

Environmental, Social & Governance

Daarnaast heeft het maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid, ook wel ESG-beleid genoemd (Environmental, Social & Governance), de aandacht van het bestuur.

Jolanda: “Zo hebben we een ESG-Forum waarin bestuursleden samenkomen met specialisten van

onze vermogensbeheerder Shell Asset Management Company (SAMCo) en het Shell Pensioenbureau Nederland (SPN). Samen bespreken we hoe we het ESG-beleid verder kunnen vormgeven en welke regelgeving er op ons afkomt.”

Martin: “Ook hebben we in 2023 ons klimaatbeleid geformuleerd met als uiteindelijk doel om in 2050 een ‘net zero beleggingsportefeuille’ te hebben. Ook hiervoor is nog een lange weg te gaan, maar ons fonds heeft duidelijke doelen geformuleerd op de weg daar naartoe.”

Over Martin ten Brink

Martin ten Brink is voor het vierde jaar voorzitter van SSPF. Daarvoor werkte hij ruim 35 jaar over de hele wereld in uiteenlopende financiële functies binnen Shell. Kort na zijn pensionering, in mei 2020, is hij voorzitter geworden van het SSPF-bestuur.

Over Jolanda Schenk

Jolanda Schenk is in februari 2023 toegetreden tot het bestuur van SSPF. Daarnaast heeft ze sinds 2008 verschillende functies binnen Shell Tax vervuld. Sinds 2021 is ze Head of Tax for Acquisitions, Divestments & New Business Development bij Shell International B.V. en is ze lid van de Transfer Pricing Committee van de Verenigde Naties.

Verslag van het bestuur

Bestuursverantwoording 2023

Vorbereidingen op het nieuwe pensioen in volle gang. Verhoging van de pensioenen met maar liefst 12,1%.

In deze verantwoordingparagraaf worden een aantal voor het fonds belangrijke onderwerpen door het bestuur nader toegelicht.

Indexatie en een waardevast pensioen

Omdat de kosten voor levensonderhoud stijgen, streven veel pensioenfondsen naar waardevaste pensioenen die meegroeien met de inflatie. Ook SSPF streeft hiernaar en ook in 2023 werd deze indexatie-ambitie waargemaakt. Eind 2023 bedroeg de beleidsdekkingsgraad van SSPF 138% en dat is ruim voldoende om te kunnen indexeren. SSPF heeft hiervoor een beleidsdekkingsgraad nodig van minimaal 115%. De dekkingsgraad zegt iets over de hoeveelheid middelen die ter beschikking staan om nu en straks aan alle verplichtingen te kunnen voldoen. Omdat de indexatie direct gekoppeld is aan de hoogte van de inflatie, was de indexatie in 2023 veel hoger dan in 2022. In 2023 bedroeg de pensioenverhoging voor gepensioneerden maar liefst 12,1%. Voor de actieve deelnemers bedroeg de indexatie 5% en zij krijgen er in 2024 nog eens 5% bij. Voor hen geldt namelijk een andere indexatiemaatstaf. De indexatie voor pensioengerechtigden zal in 2024 met 0,2%¹ overigens lager zijn, omdat er in 2023 nauwelijks sprake was van inflatie. SSPF is een financieel solide pensioenfonds met een sponsorgarantie ten aanzien van de nominale uitkeringen. Het fonds heeft de pensioenen ieder jaar kunnen indexeren (dan wel later via inhaalindexatie) conform de afgeleide prijsindex alle huishoudens van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Dat er geen sprake is van een indexatie-achterstand is niet elk pensioenfonds gegeven.

Wet toekomst pensioenen en evenwichtige belangenafweging

De Wet toekomst pensioenen (Wtp) is eind mei 2023 door de Eerste Kamer goedgekeurd en per 1 juli 2023 in werking getreden. Uiterlijk per 1 januari 2028 moeten alle pensioenfondsen aan de vereisten van de Wtp voldoen. Dat kan betekenen dat de collectieve pensioengelden opgeknipt en verdeeld moeten worden over 'persoonlijke potjes'. Ook SSPF is druk bezig om de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel goed te laten verlopen. Onze planning is om 1 januari 2027 over te gaan naar het nieuwe stelsel. Dat is een jaar voor de wettelijke deadline.

Een van de grootste uitdagingen voor pensioenfondsen is het beoordelen van de zogenaamde 'evenwichtige belangenafweging' bij de transitie naar een nieuw pensioenstelsel. Dat geldt ook voor ons. De standaardroute die de Wtp voorschrijft is om het collectief opgebouwde pensioenvermogen op een goede en eerlijke manier te verdelen onder alle deelnemers. In dat scenario moet het fonds dus bepalen wie welk deel krijgt en tegen welke voorwaarden. Daarvoor moeten we de belangen van alle groepen deelnemers (jong, oud, actief, gewezen en andere aanspraakgerechtigden) evenwichtig afwegen en hierover verantwoording afleggen. Als onderdeel van de integrale evenwichtigheidstoets, wordt tevens de positie van de sponsor meegenomen. Een uitdaging waar we in 2023 mee zijn gestart en die ons tot en met het feitelijke transitiemoment zal bezighouden.

¹ Mede als gevolg van een wijziging in de berekeningsmethodiek die het CBS in juni 2023 heeft doorgevoerd.

IT en datakwaliteit

IT is voor pensioenfondsen tegenwoordig onmisbaar voor zowel de (pensioen)administratie, het vermogensbeheer als het ondersteunen van deelnemers. Bij dat laatste kan gedacht worden aan keuzebegeleiding en pensioencommunicatie. Daarmee blijft IT een strategisch thema voor het pensioenfonds. Om IT op een juiste manier in te zetten met daarbij oog voor de risico's, werken wij met 3 thema's: compliance, innovatie en operatie.

Compliance

Bij compliance richt het pensioenfonds zich samen met haar uitbestedingspartners op het onderhouden en verbeteren van de informatiebeveiliging (IB). Dit doen wij onder andere aan de hand van de scores uit de DNB IB self-assessments, waarvan in 2023 een nieuwe versie is uitgebracht. Ook is de Digital Operational Resilience Act (DORA) in 2023 in werking getreden (het fonds heeft tot 17 januari 2025 de tijd om hieraan te voldoen). DORA is een Europese verordening met als doel dat organisaties hun IT-risico's beter gaan beheersen en daarmee weerbaarder worden tegen cyberdreigingen. Het fonds zal 2024 gebruiken om mogelijke 'gaps' te dichten en tijdig compliant te zijn.

Innovatie

Bij innovatie richt het pensioenfonds zich op tools die zich al bewezen hebben in de pensioensector, of breder in de financiële sector, ter verbetering van de dienstverlening aan onze deelnemers en het verhogen van het gebruiksgemak. Zo wordt er gewerkt aan de pilot-implementaties van Artificial Intelligence (AI) met behulp van een chatbot en een Attestatie de vita app (internationaal bewijs van 'in leven zijn').

Operatie

In de operatie is continuïteit en robuustheid van groot belang en wordt er hard gewerkt aan de vervanging van het huidige pensioenadministratiesysteem bij onze pensioenuitvoerder Achmea Pensioenservices (APS).

Datakwaliteit (de mate waarin data voldoen aan de verwachtingen van de gebruikers) is sterk verbonden met IT en essentieel voor een goede pensioenuitvoering. Slechte datakwaliteit kan leiden tot onnauwkeurige inzichten, verspilling, gemiste kansen en verminderd vertrouwen bij de deelnemers. Aan de andere kant kan een goede datakwaliteit de efficiëntie, effectiviteit, innovatie en deelnemerstevredenheid verbeteren. Als fonds ondernemen we verschillende acties gericht op datakwaliteit. Zo voeren we continu controles uit op de belangrijke stappen in ons pensioenproces (o.a. bij data-uitwisseling). Verder hebben we naar aanleiding van het Kader Datakwaliteit van de Pensioenfederatie een raamwerk voor datakwaliteit geïmplementeerd dat we in 2024 samen met APS verder zullen uitvoeren en afronden.

Ter voorbereiding op de implementatie van de Wtp hebben we in 2023 een eerste analyse gedaan van de datakwaliteit van het pensioenfonds. Deze analyse (nulmeting) heeft al meer dan 97% validatie van onze essentiële data opgeleverd, een uitstekend resultaat dat het fonds een zeer goede uitgangspositie biedt. We zien datakwaliteit niet als een eenmalig project, maar als een continu proces waarbij we ons verbeteren aan de hand van 'best practices'. Datakwaliteit is daarmee niet alleen

een technische kwestie, maar zeker ook een strategische. In 2023 is daarom ons IT-beleid herzien en hebben we ook een zogeheten 'desktop studie' uitgevoerd op het gebied van cybersecurity, zodat we goed voorbereid zijn op eventuele risico's.

Diversiteit en inclusie

Vergroten van diversiteit blijft een belangrijk speerpunt binnen de Shell pensioenfondsen. Niet alleen zorgt een divers bestuur voor betere besluitvorming, ook past het bij de waarden die Shell als sponsor uitdraagt. Daarom streeft SSPF naar een bestuur en Verantwoordingsorgaan met een goede afspiegeling van het deelnemersbestand. SSPF ziet verbreding van diversiteit als een permanent proces dat gericht is op het recht doen aan de verscheidenheid van mensen. De visie van SSPF: diversiteit stimuleert creativiteit, betere besluitvorming en vernieuwing. Het diversiteitsbeleid van SSPF sluit aan bij het zogenoemde Diversity, Equity and Inclusion (DE&I) beleid van de Shell Groep.

Bij de samenstelling en de opvolging van het bestuur, het Verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht van SSPF wordt naast de vereiste deskundigheid, competenties en professioneel gedrag, rekening gehouden met diversiteit zoals beschreven in het diversiteitsbeleid van SSPF en de Code Pensioenfondsen. Bij elke benoeming wordt rekening gehouden met opleiding, ervaring, achtergrond, persoonlijkheid, geslacht en leeftijd. Deze vereisten zijn opgenomen in de profielschetsen van de verschillende posities binnen de fondsgremia. In 2023 zijn 2 vrouwelijke

bestuurders, na goedkeuring door De Nederlandsche Bank (DNB), toegetreden tot het bestuur. Per eind 2023 zijn daardoor 3 van de 8 bestuursleden vrouw. Er is geen bestuurslid van onder de 40 jaar (eind 2022 één). Het Verantwoordingsorgaan van SSPF bestaat per eind 2023 uit vier vrouwelijke en tien mannelijke leden. Eén lid van het Verantwoordingsorgaan is onder de 40 jaar. In de Raad van Toezicht is 1 van de 3 leden vrouw.

Naar de mening van het bestuur is wat betreft leeftijd en gender een redelijke mate van diversiteit bereikt, maar kan de diversiteit vooral als het gaat om leeftijd en sociaal-culturele achtergrond de komende jaren nog verder worden bevorderd. Hier wordt aandacht aan besteed bij de successieplanning.

Om diversiteit te kunnen behouden en verder te vergroten vindt het bestuur het belangrijk dat tijdig geschikte kandidaten geïdentificeerd worden. Ter ondersteuning hiervan is in 2022 gestart met het programma Talentontwikkeling Pensioenfondsen Shell (TOPS). De voordragende partijen hebben de mogelijkheid binnen het TOPS-programma om mensen kennis te laten maken met de verschillende facetten van pensioenregelingen. Dit draagt bij aan het vergroten van het aantal potentiële kandidaten voor de organen van de Shell pensioenfondsen en het bekend maken van pensioen als onderwerp. Alle voordragende partijen zijn enthousiast over het TOPS-programma en ondersteunen dit streven. Het bestuur zet zich actief in om de diversiteitsnormen uit het diversiteitsbeleid de komende jaren te bevorderen.

Strategische prioriteiten

“Firing on all cylinders”

“SSPF functioneert uitstekend”, benadrukt Kenan Yildirim, General Manager bij Shell Pensioenbureau Nederland (SPN). Kenan praat ons bij over de strategische prioriteiten van het fonds en staat stil bij de belangrijkste ontwikkelingen.

De transitie naar het nieuwe pensioenstelsel (Wtp)

De pensioenwereld gaat een enorme transitie in: de overstap naar een nieuw stelsel. Wettelijk gezien moeten alle fondsen in Nederland uiterlijk 1 januari 2028 overgaan van een pensioenregeling met aanspraken waarbij de pensioenaanspraak voor deelnemers vaststaat, naar een premieregeling waarbij de premie-inleg vaststaat, maar de hoogte van de pensioenen kan variëren. Daarnaast wordt de premie-inleg niet langer afhankelijk van de leeftijd, maar is voor alle leeftijden gelijk.

Kenan: “We staan in de startblokken om dit traject aan te gaan. Of zoals ze in het Engels zeggen: ‘we are firing on all cylinders’. We hebben verschillende scenario’s voorbereid, en onze analyses en datakwaliteit zijn op orde. Hiermee kunnen we in actie komen zodra de sociale partners, Shell Nederland en de Centrale Ondernemingsraad (COR), hebben besloten hoe de toekomstige pensioenregeling er uit komt te zien en om wel of niet ‘in te varen’. Indien SSPF het voorstel evenwichtig en uitvoerbaar acht, hebben we tot 1 januari 2027 om deze voornemens te implementeren. Dat is de datum waarop wij van plan zijn de ‘overstap’ te maken.”

“**We staan in de startblokken om de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel in te gaan**”

Ervaringen van deelnemers

SSPF is een financieel gezond en degelijk pensioenfonds. Kenan: “Maar net zo belangrijk is de beleving van de deelnemers ten aanzien van het fonds. We willen graag dat onze deelnemers tevreden zijn en onderzoeken continu op welke punten we het nóg beter kunnen doen. Zo gaan we, zeker in de aanloop naar de Wtp, nóg intensiever communiceren. We meten voortdurend wat de deelnemerservaringen zijn zodat we weten waar we staan. Het afgelopen jaar kregen we maar liefst een 8,9. Dat is natuurlijk iets waar we trots op zijn: onze deelnemers hebben duidelijk een groot vertrouwen in SSPF. Dat willen we blijven waarmaken.”

Het uitbesteden van werkzaamheden

Ook de samenwerking met uitbestedingspartners is een punt van aandacht voor SSPF. Kenan: “Zo zijn we druk bezig – in samenspraak met Achmea Pensioenservices (APS) – met de oplevering van een nieuw IT-platform voor onze administratie. We zijn bezig met analyses en testen, zodat we straks klaar zijn om dit nieuwe systeem in te zetten bij de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Ook hebben we veel aandacht voor het handhaven van de kwaliteit van samenwerking met APS en bewaken we dat de samenwerking met onze vermogensbeheerder Shell Asset Management Company (SAMCo) productief blijft.”

Een lerend organisatie-model

Ook kennis en informatie vormen een strategische prioriteit. Kenan: “We willen over een goed functionerend kennismanagementsysteem beschikken. Daarnaast willen we dat de opvolging en bijscholing van leden van het bestuur en het Verantwoordingsorgaan goed

georganiseerd is, zodat er steeds weer voldoende geschikte kandidaten in de pijplijn zitten. Daarom hebben we ook in 2023 vol ingezet op ons talentontwikkelingsprogramma TOPS, waarin we kandidaten opleiden en enthousiasmeren. Zo creëren we een mooie kweekvijver.”

IT en data

Met de transitie naar een nieuw pensioenstelsel zijn IT en data zo mogelijk nóg belangrijker geworden. Kenan: “Daarom hebben we in 2023 ons IT-beleid herzien en een IT-manager aangesteld. Ook hebben we deskundige partijen opgelijnd die ons op deelgebieden van IT gaan ondersteunen. Het afgelopen jaar hebben we een zogenaamde ‘desktop studie’ uitgevoerd in het kader van cybersecurity. Want ook op eventuele risico’s willen we goed voorbereid zijn.”

ESG

Een onderwerp dat niet op de strategische agenda mag ontbreken is ESG (Environmental, Social & Governance). Kenan: “Er gebeurt in de wereld enorm veel op het gebied van klimaat en duurzaamheid. Er komt steeds meer en sneller nieuwe wetgeving rondom dit thema, vooral vanuit de Europese Unie. Ook de rapportageverplichtingen worden steeds strenger. Als pensioenfondsen moeten en willen we daar iets mee. Dat is mede de reden dat we het afgelopen jaar het doel hebben gesteld om in 2050 een beleggingsportefeuille te hebben die klimaatneutraal is.”

Kenan Yildirim

General Manager
Shell Pensioenbureau Nederland

Over Kenan Yildirim

Kenan is bedrijfseconoom, registercontroller en heeft zijn EMBA voltooid aan INSEAD. Vanaf 1999 heeft hij verschillende financiële functies bij Shell vervuld, zoals Finance Director Shell Zuid-Afrika en VP Finance Group Service companies, waarin hij verantwoordelijk was voor grote veranderingstrajecten. In 2018 is Kenan benoemd als General Manager van Shell Pensioenbureau Nederland en uitvoerend bestuurder van het andere pensioenfonds van Shell, SNPS (dat al succesvol volgens de principes van het nieuwe pensioenstelsel werkt).

Beleggingen

Beleggingsbeleid

“Behoud gezonde financiële positie SSPF door robuust beleggingsbeleid”

Door rente en inflatie was 2023 een dynamisch beleggingsjaar met forse bewegingen op de financiële markten. Toch is het SSPF gelukt om haar zeer gezonde financiële positie te behouden.

“Dit is in lijn met de doelstellingen van het bestuur: een robuuste financiële positie, ook in tijden dat markten veel beweeglijkheid laten zien”, zegt Leon Verboon, Investment Analyst bij Shell Pensioenbureau Nederland (SPN). Hij geeft een toelichting op de beleggingsresultaten van 2023.

‘Rentemiddel’

Het jaar 2023 stond in het teken van het in bedwang houden van de inflatie. In 2022 nam de inflatie in onder andere Europa en Amerika ongekend hard toe. Dit leidde ertoe dat de centrale bankiers van de Amerikaanse FED en de Europese Centrale Bank (ECB) naar het ‘rentemiddel’ grepen om de economie af te koelen en inflatie te beteugelen. Zo werd aan het eind van 2022 de rente al flink verhoogd door voorgenoemde centrale banken en dit beleid werd in 2023 voortgezet. De ECB verhoogde de beleidsrente van 2,5% naar 4,5% per september 2023. De gevolgen van de snel stijgende rente waren te voelen op de financiële markten. Het verhogen van de rente heeft een effectieve bijdrage geleverd aan het afremmen van de inflatie. De inflatie in de eurozone bedroeg over 2022 nog 9,2% en daalde over heel 2023 naar 2,9% (decembercijfer). Tegelijkertijd had de wegebbende inflatieangst in de tweede helft van het jaar een positief effect op zowel obligatie- als aandelenmarkten.

Sentiment, renteverhogingen en financiële markten

Om de inflatie te beteugelen werd in de eerste 3 kwartalen van 2023 de beleidsrente door de Europese Centrale Bank (ECB) verhoogd met 2%. Toch was er onder beleggers twijfel of deze verhoging wel effectief genoeg was om de inflatie terug te dringen. Als gevolg daarvan hield de markt

rekening met een langere periode van hogere beleidsrentes en prijsde dat in. Obligatiemarkten noteerden hierdoor het hele jaar flinke minnen, want zodra rentes stijgen, heeft dit in de regel een negatief effect op de waardering van obligaties. Aandelenmarkten kwamen daardoor regelmatig onder druk te staan. Omdat bij hogere rentes beleggen in obligaties relatief aantrekkelijker wordt.

Vanaf oktober 2023 kreeg de markt er meer en meer vertrouwen in dat centrale banken klaar waren met het verhogen van de beleidsrente. Inflatieniveaus waren immers fors afgenomen, in sommige gevallen harder dan verwacht, en verwachtingen rondom de toekomstige inflatie lagen inmiddels in de buurt van de doelstelling van de centrale banken. Hierdoor daalde de marktrente in de maanden november en december zeer fors. Obligaties namen substantieel in waarde toe en mede als gevolg van het positieve sentiment lieten de aandelenmarkten een zeer sterke eindejaarsspurts zien. Zo steeg de Nederlandse AEX met bijna 12% in 2023 en nam de brede Amerikaanse S&P 500 met bijna 24% (in lokale valuta) in waarde toe. “Het aandelenrendement van de S&P 500 werd gedomineerd door de zogeheten ‘Magnificent seven’. Dit zijn de techbedrijven Apple, Alphabet, Microsoft, Amazon, Meta, Tesla en NVIDIA, die goed waren voor meer dan de helft van het rendement op de S&P 500 en daarmee ook een flink aandeel hadden in het rendement van wereldwijde aandelen”, verklaart Leon.

Sterke financiële positie

Het pensioenfonds besteedt veel tijd en aandacht aan het creëren van een robuust beleggingsbeleid. Dit uit zich enerzijds in het afdekken van onbeloonde risico’s (zoals valutarisico en renterisico)

“ Het pensioenfonds dekt nu 60% van het nominale renterisico af en 20% van het inflatierisico ”

en anderzijds in het bouwen van een breed gespreide beleggingsportefeuille. Het is SSPF gelukt om een zeer gezonde financiële positie te behouden (nominale dekkingsgraad eind 2023 134%), ondanks de forse renteschommelingen, beweeglijke financiële markten en het verlenen van indexatie. “Wat zeker goed nieuws is, is dat de reële dekkingsgraad in dezelfde periode juist is toegenomen”, benadrukt Leon. “Die liep op van 88% eind 2022 tot bijna 92% ultimo 2023. Sinds 2021 stuurt het pensioenfonds in mindere mate op de gebruikelijke nominale dekkingsgraad en steeds meer op de reële dekkingsgraad. Hierdoor streven we naar een financiële positie waarbij het pensioenfonds nu en in de toekomst voldoende financiële middelen in huis heeft om de pensioenen mee te laten stijgen met de inflatie en daarmee waardevast te houden.”

Aanpassingen en verhoogde dijkbewaking

Ook in 2023 heeft het pensioenfonds niet stilgezeten. Het bestuur heeft aan het begin van het jaar besloten om zowel de rente- als de inflatie-afdekking te verhogen met 10%-punt. Het pensioenfonds dekt nu 60% van het nominale renterisico af en 20% van het inflatierisico. Het verhogen van de afdekking resulteert in een stabielere dekkingsgraad om zodoende de financiële positie van het fonds verder te beschermen.

Waren er in 2023 nog grote crises waar het pensioenfonds actie op heeft ondernomen?

“2023 werd gekenmerkt door 2 mogelijke crises waar het pensioenfonds bovenop zat. Allereerst was er in maart 2023 grote onrust rondom een aantal banken, waaronder de Amerikaanse Silicon Valley Bank en de Zwitserse bank Credit Suisse. Uiteindelijk is Silicon Valley Bank door een klassieke bankrun failliet gegaan en is Credit Suisse overgenomen door UBS. Het pensioenfonds heeft snel in kaart gebracht wat het risico is op een systeemcrisis en hoe het pensioenfonds is gepositioneerd. Op basis van deze analyses is besloten om geen actie te ondernemen. Daarnaast heeft het pensioenfonds de oorlog tussen Hamas en Israël nauwlettend gevolgd en geanalyseerd wat de mogelijke impact hiervan kan zijn op de portefeuille. Ook in dit geval is besloten dat ingrijpen in de portefeuille niet nodig is”, zegt Leon.

Beleggingsresultaten in 2023

Het belegd vermogen van SSPF steeg van circa € 26,1 miljard per ultimo 2022 naar € 27,3 miljard per ultimo 2023. Over heel 2023 heeft het pensioenfonds een rendement behaald van 6,7%. “Het pensioenfonds besteedt veel aandacht aan het creëren van een robuuste portefeuille. Het doel hiervan is om grote rendementsschommelingen te voorkomen. Een robuuste portefeuille wordt gecreëerd door goed gespreid te

beleggen. Dat wil zeggen in verschillende beleggingscategorieën, sectoren, landen en een groot aantal bedrijven. Dit sluit aan bij de beleggingsovertuiging van het pensioenfonds dat diversificatie van de beleggingsportefeuille het risico-rendementsprofiel verbetert. Zo belegt SSPF in de Return-seeking assets portefeuille (40% van het totaal belegde vermogen) niet alleen in aandelen, maar ook in high yield, obligaties uit opkomende markten, private equity, hedge funds en vastgoed”, aldus Leon.

De portefeuille Return-seeking assets, die als doel heeft om rendement te genereren, scoorde in 2023 een beleggingsrendement van 6,5%. Naast deze portefeuille heeft het pensioenfonds nog 2 andere deelportefeuilles: de Matching assets portefeuille en de Liquidity & Investment Grade assets portefeuille. De eerstgenoemde heeft als doel om onnodige balansrisico's, zoals rente en inflatie, (grotendeels) af te dekken. De laatstgenoemde portefeuille heeft als doel het verzorgen van liquiditeit en het nastreven van een

bescheiden rendement. De Matching assets behaalde een rendement van € 527 miljoen en de Liquidity & Investment Grade assets behaalde een rendement van 5,9%. Het positieve resultaat van vooral de Matching assets is grotendeels te danken aan de renteontwikkeling gedurende 2023 die over heel het jaar gezien negatief was.

Wat staat er allemaal op de agenda van 2024?

“Naast het kritisch blijven volgen van de financiële markten en het monitoren en evalueren van onze beleggingsopzet en strategieën zal 2024 ook in het teken staan van voorbereidingen op de Wet toekomst pensioenen (Wtp). Het pensioenfonds is in een vroeg stadium al actief aan de slag gegaan met het ontwikkelen van roadmaps en blauwdrukken om ervoor te zorgen dat SSPF te allen tijde goed gepositioneerd is om van de Wtp een groot succes te maken. Komend jaar zal dan ook veel tijd en aandacht uitgaan naar het ontwikkelen van beleggingsbeleid onder het nieuwe wetgevende kader.”

Over Leon Verboon

Na zijn studie Economie & Bedrijfseconomie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam werkte Leon 9 jaar voor Willis Towers Watson, onder meer als Beleggingsstrateeg. Eind 2021 stapte hij over naar Shell Pensioenbureau Nederland, waar hij Investment Analyst is.

1 Expertise gecombineerd met stevige countervailing power leidt tot robuuste beleggingsbeslissingen.

Het pensioenfonds maakt actief gebruik van interne en externe beleggingsexpertise om goede beleggingsresultaten voor haar deelnemers te behalen. De inzet van deze expertise vraagt om een sterke governance waar het pensioenfonds dan ook nadrukkelijk in investeert.

2 Betrokken aandeelhouderschap stimuleert goed bestuur en verantwoord ondernemen. Integratie van ESG-factoren draagt positief bij aan het risico-rendementsprofiel.

ESG-factoren beïnvloeden het beleggingsrisico en -rendement van alle asset categorieën, waarbij goede governance een voorwaarde is voor verbetering van de prestaties van een onderneming op de E (milieu) en de S (sociale) factoren. Het fonds acht haar verantwoord beleggingsbeleid een belangrijke manier om uiting te geven aan haar maatschappelijke verantwoordelijkheid.

3 Om rendement te genereren moeten beleggingsrisico's bewust worden genomen en onbeloofde risico's waar zinvol afgedekt.

Het fonds wenst beleggingsrisico's bewust aan te gaan omdat zij daarvoor (voldoende) wordt beloofd. Voor andere risico's wordt een keuze

gemaakt of het pensioenfonds de risico's wenst te lopen waarbij ook nadrukkelijk wordt gekeken naar de vraag of het pensioenfonds zich het risico kan veroorloven. In deze afweging worden ook de kosten van afdekking betrokken.

4 De strategische asset allocatie bepaalt in hoge mate het rendementspotentieel en risicoprofiel van de beleggingsportefeuille.

De verdeling over de verschillende rendements- en risicobronnen is de belangrijkste determinant voor het uiteindelijk te behalen resultaat. De latere beslissingen in het beleggingsproces zijn afgeleid van deze strategische keuzes en mogen het strategische risicoprofiel niet overschaduwen.

5 Diversificatie verbetert het risico-rendementsprofiel van de beleggingsportefeuille waarbij nadrukkelijk rekening wordt gehouden met de onderliggende risico- en rendementsbronnen.

Diversificatie verbetert het risico-rendementsprofiel van de beleggingsportefeuille. Het fonds kijkt daarbij verder dan de benaming van een belegging om de uiteindelijke risico- en rendementsbronnen te identificeren en de exposure te spreiden.

6 Door de lange termijn beleggingshorizon kunnen kortetermijnrisico's, zoals volatiliteit en illiquiditeit, gedragen worden om daarmee een hoger rendement te realiseren.

De verplichtingen van het pensioenfonds hebben een langetermijnkarakter. Dit maakt het mogelijk dat het pensioenfonds kan beleggen met een lange tijdshorizon. Hierdoor is het pensioenfonds in staat om korte termijn risico's te dragen om op lange termijn hiervan te kunnen profiteren. Daarnaast biedt een langetermijnkarakter ook de mogelijkheid om te beleggen in illiquide beleggingen. Het pensioenfonds is zich daarbij wel bewust dat niet alle verplichtingen een langetermijnkarakter hebben.

7 Risicopremies variëren door de tijd en over markten, waardoor weloverwogen implementatie van dynamisch beleid waarde toevoegt.

Het pensioenfonds gelooft erin dat de beloning voor het dragen van verschillende typen risico's varieert. Het pensioenfonds kan hiervan profiteren door op sommige momenten meer of minder blootstelling aan een bepaald type risico te kiezen binnen de grenzen van het strategische risicoprofiel.

8 Niet alle markten zijn altijd efficiënt en dit biedt mogelijkheden om met actief beheer waarde toe te voegen.

Het pensioenfonds gelooft erin dat het mogelijk is om extra waarde toe

te voegen door actief beheer. Het verslaan van een benchmark is echter niet eenvoudig. In de keuze voor actief beheer worden ook de kosten voor het vinden van de juiste managers, de meerkosten van actief beheer, het extra governance beslag en het risico van underperformance meegewogen.

9 Beleggingsrisico's kennen meerdere dimensies die vanuit verschillende invalshoeken en perspectieven moeten worden bekeken.

De beleggingsomgeving is complex, onzeker en volatiel. Beleggingsrisico's kunnen dan ook niet voldoende beschreven worden binnen 1 model, aanpak of getal. Dit vraagt om een beoordeling met meerdere lenzen.

10 Additionele kosten zijn acceptabel voor het genereren van extra rendement en/of het beter beheersen van risico's.

Het fonds houdt nadrukkelijk rekening met het feit dat kosten op de lange termijn de rendementen kunnen uithollen. Desalniettemin is het fonds ervan overtuigd dat in sommige gevallen het gewenst is om (meer) kosten te maken om zodoende betere (netto) beleggingsresultaten te behalen en het beleggingsrisico beter te laten aansluiten bij haar risicobudget.

Beleggingsresultaten 2023

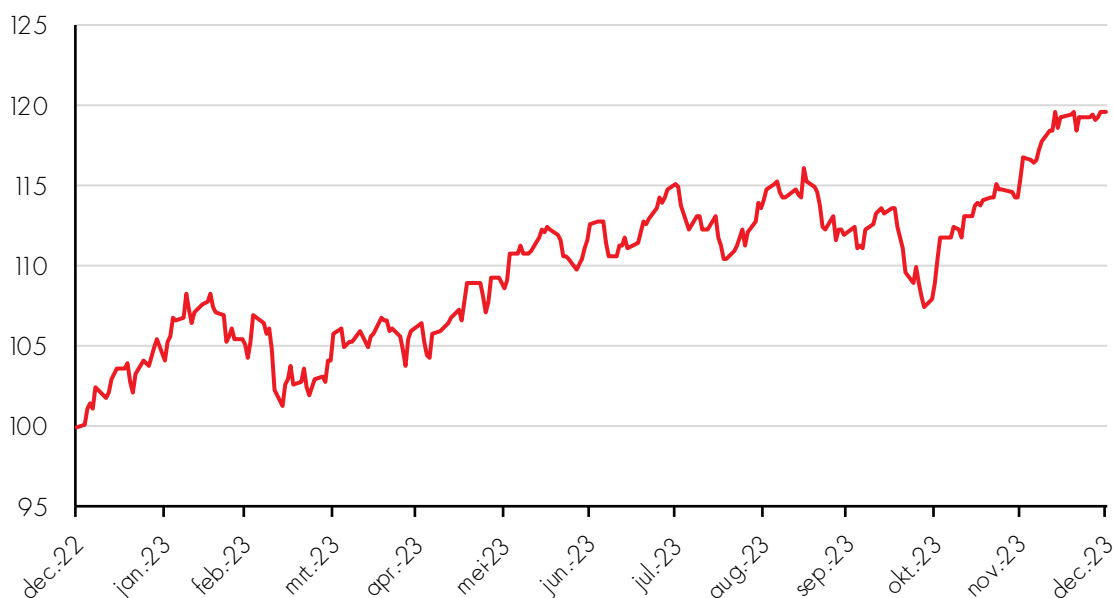
Positief rendement van 6,7%

Hoewel economische graadmeters als rente, inflatie en aandelenmarkten aanzienlijke bewegingen lieten zien, behaalde SSPF een positief beleggingsresultaat van 6,7%.

Net als 2022 stond 2023 in het teken van het beheersen van de inflatie. De start van 2023 was positief voor aandelenmarkten. Die behielden het momentum van eind 2022 en behaalden positieve rendementen. Even leek daar de klad in te komen doordat financiële markten geconfronteerd werden met een potentiële bankencrisis die aanving in de Verenigde Staten, maar met de problemen bij Credit Suisse, ook in Europa voelbaar was. Daarbij namen in 2023 ook de geopolitieke spanningen verder toe en er brak oorlog uit in het Midden-Oosten. Ondanks al deze gebeurtenissen sloten aandelenmarkten het jaar 2023 toch positief af.

Inflatie

De Nederlandse inflatie, die in 2022 nog historisch hoog was, liet in 2023 een dalende trend zien. De daling van de Nederlandse inflatie is grotendeels toe te schrijven aan de significant lagere energieprijzen in 2023 ten opzichte van 2022. Niet alleen in Nederland nam de inflatie af, maar ook in de Verenigde Staten en andere Europese landen. Investerders kregen er meer vertrouwen in dat inflatie op termijn naar een 'normaal' niveau terugkeert. Met als gevolg dat centrale banken in 2024 de ruimte hebben om renteverlagingen door te voeren. Dit alles leidde ertoe dat er in de laatste 3 maanden van 2023 een sterke eindsprint plaatsvond op de aandelenmarkten. Over geheel 2023 lieten aandelenmarkten breed een positieve koersontwikkeling zien (zie figuur 1).

Figuur 1. Ontwikkeling van aandelen ontwikkelde markten (MSCI World Total Return Index in euro). Bron: Bloomberg

Rente

Doordat 2022 werd getekend door een wereldwijd snel oplopende inflatie, grepen onder andere de Amerikaanse Federal Reserve, de Bank of England, maar ook de Europese Centrale Bank in op de rentemarkt. Gevolg: procentpuntenstijgingen van de rentes. Ook in 2023 zette deze trend zich voort en werd door centrale banken de beleidsrente meerdere keren verhoogd. Het doel van deze renteverhogingen was de economie afremmen om zo de inflatie te matigen. Zo bedroeg de 20-jaars euro swap rente aan het begin van 2023 nog 2,9% en steeg deze per begin oktober 2023 naar 3,5%. In de laatste 3 maanden van 2023 sloeg de rentemarkt om. Investeerders kregen steeds meer vertrouwen dat de inflatie

was afgeremd en dat centrale banken niet opnieuw de beleidsrente zouden gaan verhogen. De 20-jaars euro swap rente daalde in het laatste kwartaal dan ook fors en eindigde eind 2023 op een niveau van circa 2,5% (zie ook figuur 2). Per saldo is de rente over geheel 2023 gedaald. Een daling van de rente is over het algemeen minder goed nieuws voor een pensioenfonds. Een lagere rente betekent namelijk dat het pensioenfonds meer geld in kas moet hebben om de pensioenen te dekken. Omdat het pensioenfonds het renterisico deels afdekt met de Matching portefeuille, leveren rentedalingen vaak een positief beleggingsresultaat op en is het effect van rentebewegingen op de dekkingsgraad beperkt.

Figuur 2. Ontwikkeling van de rente (20-jaars euro swap rente). Bron: Bloomberg

Positief rendement van 6,7%

Door de forse daling van de rente en de sterke eindsprint van Return-seeking assets in het vierde kwartaal, behaalden nagenoeg alle beleggingscategorieën een plus. Het pensioenfonds heeft dan ook het jaar 2023 afgesloten met een positief rendement van 6,7%. Hiermee doet het pensioenfonds het 0,6% beter dan de meetlat (benchmark).

Onderstaande tabel geeft het vermogen en het rendement weer van de beleggingsportefeuille van SSPF². In de tabel wordt de totale portefeuille onderverdeeld in 3 deelportefeuilles en worden de behaalde rendementen vergeleken met de door het bestuur vastgestelde benchmarks.

VERMOGEN EN RENDEMENT	SAMENSTELLING VERMOGEN (€MILJOEN)		WE- GING (%)	RENDEMENT 2023 (%)	
	2023	2022		ACT	BM
Return-seeking assets			44,2	6,5	5,8
Aandelen	3.531	3.044	12,9	16,7	15,7
Vastrentende waarden	3.179	3.400	11,6	9,2	8,1
Private equity	3.309	3.369	12,1	0,6	0,6
Hedgefondsen	925	1.125	3,4	5,1	2,5
Vastgoed	893	956	3,3	(11,3)	(11,3)
Overige alternatieve beleggingen	453	456	1,7	3,3	3,3
Overig*	(226)	31	(0,8)	-	-
Matching assets**	5.464	370	20,0	**	**
Liquidity en Investment Grade	9.793	13.384	35,8	5,9	5,6
Totaal Vermogen/ Rendement	27.321	26.136	100	6,7	6,1

² Hierin zijn de derivaten per beleggingscategorie verwerkt. Derivaten worden in de jaarrekening, die gebaseerd zijn op verslaggevingsregels uit Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en International Financial Reporting Standards (IFRS) als separate balanspost gepresenteerd, waarbij 'vorderingen' niet worden gesaldeerd. Hierdoor wijkt de vermogenssamenstelling in bovenstaande tabel af van de presentatie in de jaarrekening.

* Omvat o.a. cash, cash equivalents en currency swaps, waarvoor de performance en benchmark niet vastgesteld worden.

** De deelportefeuille Matching assets bevat derivaten, waardoor een rendement uitgedrukt als percentage niet adequaat is weer te geven. Het rendement in euro van deze portefeuille bedraagt in 2023 € 527 miljoen (tegenover de benchmark € 449 miljoen).

“ De RSA-portefeuille presteerde beter dan de meetlat en behaalde een outperformance van 0,7% ”

Door de afgenomen rente in 2023 is de waarde van de Matching assets die grotendeels uit renteswaps bestaan toegenomen. 2022 was een jaar waarin de rente een historische stijging liet zien. Dit had een negatief effect op de waarde van de renteswaps. Daarnaast is de reële hedge in 2023 verhoogd, dit heeft de Matching assets doen toenemen en de Liquidity en Investment Grade portefeuille is daarmee afgenomen.

Beter dan de meetlat

De deelportefeuille Return-seeking assets (RSA), die als doel heeft het behalen van rendement, presteerde positief in 2023. De RSA-portefeuille behaalde een rendement van 6,5%. Het pensioenfonds belegt in deze deelportefeuille bewust in verschillende beleggingscategorieën om risico's te spreiden en diversificatie te bewerkstelligen. Het rendement van de onderliggende beleggingscategorieën was gemengd. Het positieve rendement van de RSA-portefeuille is vooral te danken aan de sterke performance van aandelen (16,7%), Return-Seeking Fixed Income (zoals High yield beleggingen en Emerging Market Debt) (9,2%) en hedgefondsen (5,1%). De illiquide beleggingscategorieën private equity en vastgoed hadden een lastiger beleggingsjaar met rendementen van

respectievelijk 0,6% en -11,3%. Bij vastgoed speelt de gestegen rente een grote rol.

De RSA-portefeuille presteerde beter dan de meetlat en behaalde een outperformance van 0,7%. De outperformance is vooral te danken aan de sterke relatieve performance van Aandelen, Return-Seeking Fixed Income en hedgefondsen.

Aan het einde van het jaar bevindt de actuele weging van de RSA-portefeuille zich boven de normallocatie van 40%. Dat komt doordat de illiquide beleggingen het in voorgaande jaren – in verhouding tot de andere categorieën in de portefeuille – significant beter hebben gedaan. De illiquide beleggingen en dan met name Private Equity zijn aan het eind van 2023 fors overwogen ten opzichte van de normallocatie. Illiquide beleggingen kunnen in de regel lastig tegen een goede prijs worden verkocht. Om die reden heeft het bestuur in 2022 al opdracht gegeven om voor onbepaalde tijd nieuwe commitments in verschillende illiquide categorieën te stoppen. Conform het rebalancingbeleid van het pensioenfonds wordt de economische overweging van Return-seeking assets grotendeels gemitigeerd door de inzet van derivaten.

Positief resultaat Matching portefeuille

De Matching portefeuille, met als doel het bijhouden van de waarde van de pensioenverplichtingen, behaalde een positief rendement. Met de Matching portefeuille dekt het pensioenfonds deels rente- en inflatiebewegingen af. Doordat over geheel 2023 vooral de nominale rente is gedaald, behaalde de portefeuille een positief resultaat van € 527 miljoen. Hiermee presteerde de Matching portefeuille beter dan de benchmark (€ 78 miljoen).

Positief resultaat portefeuille Liquidity & Investment Grade assets

De portefeuille Liquidity & Investment Grade assets – welke als doel heeft het bieden van liquiditeit en het behalen van een gematigd rendement boven de risicovrije rente – behaalde eveneens een positief rendement (5,9%) en presteerde daarmee ook beter dan de benchmark (0,3%).

Sustainable Development Goals (SDG's)

In ons beleggingbeleid houden we rekening met de ESG-voorkeuren van onze deelnemers.

Stemrecht

Bij het uitbrengen van onze stem kijken we of bedrijven rekening houden met milieu, maatschappij en goed bestuur.

Bedrijven beïnvloeden door dialoog

We gaan de dialoog aan om positieve veranderingen te bewerkstelligen.

Environmental, Social en Governance (ESG)

“Klimaatbeleid als volgende stap in maatschappelijk verantwoord beleggen”

Maatschappelijk verantwoord beleggen (ESG) ontwikkelt zich steeds verder bij SSPF. Ook in 2023.

Groene obligaties

We maken meer ruimte in de portefeuille om te kunnen beleggen in groene obligaties.

Uitsluitingen

Ondernemingen die grove normschenders zijn of substantiële negatieve impact op de ESG-karakteristieken van de portefeuille hebben, komen in aanmerking voor uitsluiting.

CO₂-reductiedoelstellingen

We streven naar een lagere carbon footprint dan die van de gemiddelde beleggingsportefeuille.

Hoe vertaal je klimaatbeleid in het vermogensbeleid van SSPF? Welke voorkeuren leven bij deelnemers als het om verantwoord beleggen gaat? Hoe informeer je een breed Shell-publiek toegankelijk over je beleggingen? Drie uitdagingen voor het ESG-beleid in 2023, nader toegelicht door Yvette Hennen, Risk & Investment Officer en Leon Verboon, Investment Analyst. Beiden werkzaam bij Shell Pensioenbureau Nederland.

Wat waren in 2023 de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen?

Leon: “Als gevolg van de Europese SFDR-wetgeving (Sustainable Finance Disclosure Regulation) hebben we in 2022 de eerste uitgebreide duurzaamheidsrapportage gepubliceerd. In 2023 gevolgd door de eerste rapportage over de belangrijkste negatieve effecten van ons beleggingsbeleid. Pensioenfondsen moeten jaarlijks rapporteren hoe deze indicatoren zich ontwikkelen, zodat deelnemers en andere geïnteresseerden kunnen volgen wat de duurzaamheidseffecten van het beleggingsbeleid zijn. We zijn dit jaar ook gestart met het gebruiken van deze indicatoren in de screening van onze beleggingsportefeuille. Dit speelt een rol in het uitsluitingsproces. Voor ons is het in dialoog zijn met de ondernemingen waarin we investeren (engagement) een heel belangrijk instrument in ons duurzaamheidsbeleid. Maar als we zien dat ondernemingen grove normschenders zijn, slecht scoren op onze gekozen duurzaamheidsindicatoren en engagement niet leidt tot het gewenste

resultaat, dan kunnen we als uiterste middel ondernemingen uitsluiten van onze portefeuille.”

En verder?

Yvette: “We beoordelen ook elk jaar de duurzaamheidsrisico’s in de portefeuille. Uit deze analyse blijkt dat klimaatrisico een belangrijk risico is voor SSPF. Dat was voor het bestuur de reden om dit te willen beheersen en verminderen. Daarom heeft het fonds, in nauwe samenwerking met de fiduciair beheerder, een klimaatbeleid ontwikkeld. Hiermee kunnen we het klimaatrisico beter beheersen en hebben we een traject bepaald om te komen tot een ‘net zero carbon footprint’ in 2050, in lijn met de Shell Groep.”

Hoe ziet dat klimaatbeleid er precies uit?

Yvette: “Het bestuur heeft gekozen voor een beleid om tot een ‘net zero carbon footprint’ in 2050 te komen. Hiermee worden CO2-intensieve sectoren niet uitgesloten, maar geven we ondernemingen en landen, waarin SSPF investeert, de ruimte om transitieplannen uit te voeren. De ondernemingen die onvoldoende ambitieus of geloofwaardig zijn, kunnen wel worden uitgesloten. Het kan ook betekenen dat we geen ondernemingen zonder transitieplannen meer financieren: dit zien we als een krachtig instrument en signaal naar deze partijen toe. Maar er komt ook meer ruimte voor groene investeringen in de portefeuille om van de nieuwe mogelijkheden die de energietransitie biedt gebruik te kunnen maken. Naarmate we dichterbij 2050 komen, zullen we de lat voor ondernemingen en landen wel steeds hoger leggen. Immers, hoe dichterbij

Over Yvette Hennen

Na haar studie Economie werkte Yvette 5 jaar voor Pensioenfonds Rail & Openbaar Vervoer (voorheen SPF Beheer), onder andere als Portfoliomanager aandelen en Beleggingsstrateeg. In 2007 stapte ze over naar NIBC Bank waar ze uiteenlopende managementfuncties had. Eind 2022 werd Yvette Risk & Investment Officer van Shell Pensioenbureau Nederland.

we bij 2050 komen, hoe verder men moet zijn met het opvolgen van de transitieplannen. Tevens moet men een aantoonbare lagere carbon footprint hebben om uiteindelijk de 'net zero' doelstelling voor de hele portefeuille te kunnen halen. Hoe de portefeuille zich ontwikkelt, zullen we goed monitoren en indien nodig bijsturen."

En waren er nog meer ontwikkelingen in 2023?

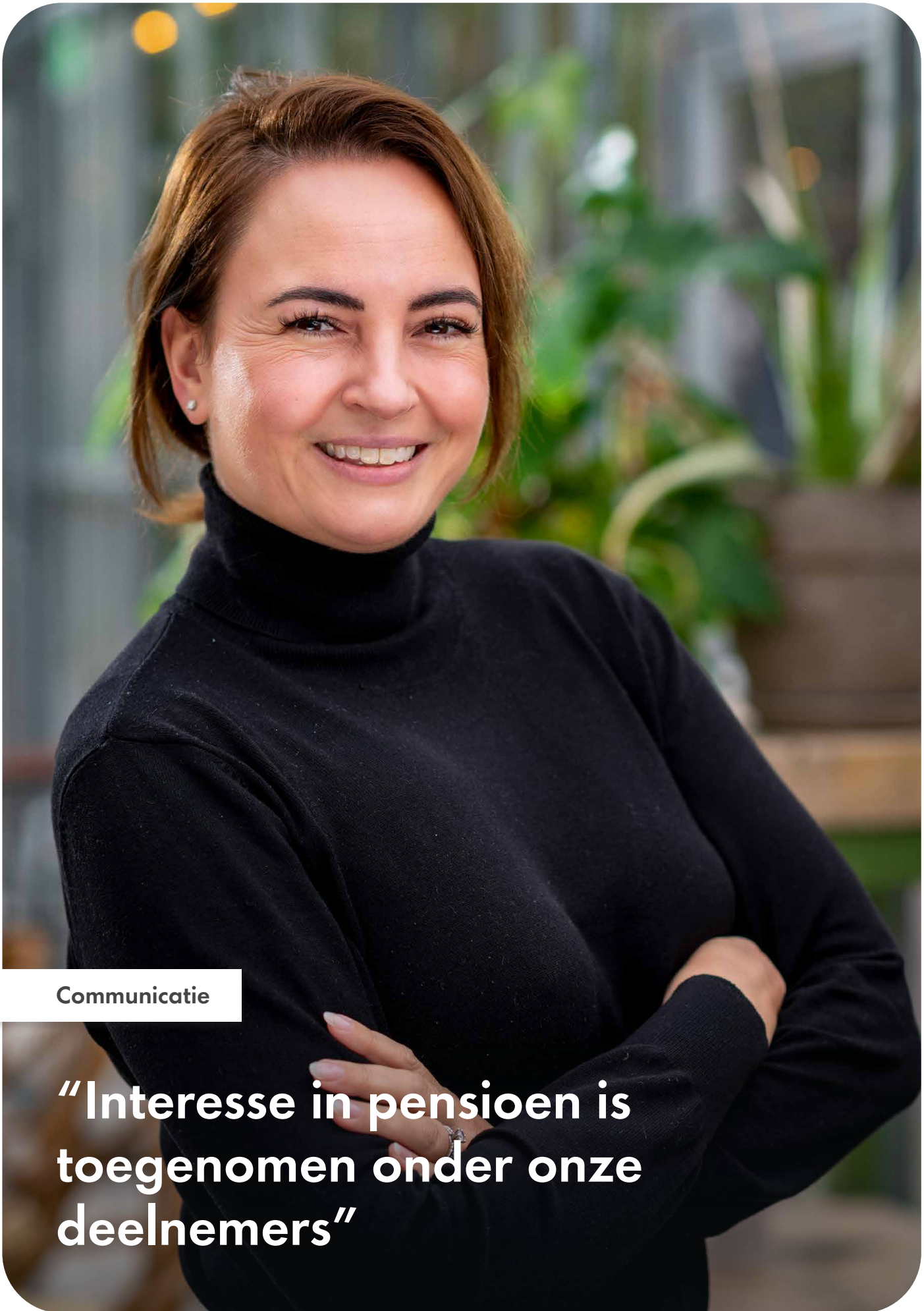
Leon: "SSPF doet regelmatig onderzoek onder deelnemers. Om zo de voorkeuren van de deelnemers te peilen op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen en deze inzichten mee te nemen in het beleid. In 2023 is er opnieuw een deelnemersonderzoek uitgevoerd. Hieruit blijkt dat deelnemers klimaat een belangrijk thema vinden en vierkant achter het beleid van het fonds staan. Zo onderschrijven deelnemers de door SSPF gekozen duurzaamheidsdoelstellingen van de Verenigde Naties (VN). Daarbinnen hecht men de meeste waarde aan de VN-doelstelling voor schone en betaalbare energie. Een ruime meerderheid geeft een positief oordeel over ons klimaatbeleid. Daarbij is het belangrijk op te merken dat deelnemers gemiddeld genomen verwachten dat verantwoord beleggen leidt tot ongeveer hetzelfde beleggingsrisico en rendement. Duurzaamheid en beleggingsresultaat moeten hand in hand gaan en dat past ook in ons gekozen beleid. Tenslotte merken we

dat deelnemers nog onbekend zijn met het duurzaamheidsbeleid en dat er behoefte is aan concrete voorbeelden. Het onderzoek gaf ons meerdere inzichten om de communicatie richting deelnemers verder te verbeteren en verfijnen."

Yvette: "In 2023 heeft De Nederlandsche Bank (DNB) een regulier thema ESG-onderzoek uitgevoerd bij SSPF. Het onderzoek ging in op ESG-beleid, strategie en governance, de beleggingscyclus en het risicobeheer. DNB heeft in dit onderzoek geconcludeerd dat SSPF de afgelopen jaren een gestage ontwikkeling heeft doorgemaakt in integratie van ESG binnen het beleggingsbeleid en de strategie van het fonds. De 3 door de DNB geconstateerde bevindingen met een risicoscore 'Laag tot Medium-laag' zijn opgevolgd."

Wat bepaalt de agenda voor maatschappelijk verantwoord beleggen van SSPF in 2024?

In 2024 kunnen we voor het eerst de effecten van het klimaatbeleid meten. Als het beleid goed werkt, zullen we de komende jaren de eerste positieve effecten zien van ondernemingen en landen die steeds meer stappen zetten met hun transitieplannen. Uiteraard is dit een langlopend traject en zullen we het beleid bijstellen als de ontwikkelingen daarom vragen, maar we zijn positief dat we op korte termijn de eerste resultaten zien.

Communicatie

“Interesse in pensioen is toegenomen onder onze deelnemers”

In de Netflix-serie 'Money, Explained' geeft een neuropsycholoog een verklaring waarom mensen niet op het puntje van hun stoel zitten als het over hun pensioen gaat: 'Het is onaantrekkelijk om met je 'oudere ik' bezig te zijn'. Voeg daaraan toe dat de meeste mensen hun financiën als een vooruitschuifklusje zien en de uitdaging van de communicatieafdeling van Shell Pensioenbureau Nederland (SPN) is compleet. Hoe betrek je deelnemers bij hun pensioen? Interview met Communications Manager Debby van der Voort.

"Deelnemers hebben doorgaans weinig interesse in hun pensioen en vertrouwen erop dat het goed komt. Die houding willen we doorbreken met onze innovatieve communicatie", vertelt Debby. "Voor de meeste deelnemers is pensioen een ver-van-mijn-bed-show. Maar zodra je erover in gesprek raakt, merk je dat het onderwerp toch leeft en wil men er meer over weten. Voor ons is het dus telkens weer de uitdaging om een communicatief haakje te vinden, waarmee we onze deelnemers kunnen inspireren actief met hun pensioen bezig te zijn en bewuste keuzes te maken."

Own it magazine

Uit data-analyses blijkt dat onze vrouwelijke deelnemers moeilijker te bereiken zijn met een pensioenboodschap. Debby: "We zien dat meer dan een kwart van de vrouwelijke deelnemers nauwelijks aandacht heeft voor pensioenzaken. Hierdoor missen zij belangrijke informatie. Zeker nu het nieuwe pensioenstelsel eraan komt moeten wij als fonds er alles aan doen onze deelnemers te betrekken bij hun

pensioen. Om dat te doorbreken hebben we het dit jaar over een heel andere boeg gegooid. We lanceerden een inspirerend magazine: Own it. Een magazine waarmee deelnemers hun financiële kennis en bewustzijn kunnen vergroten en hierdoor slimme keuzes kunnen maken voor hun toekomst. Dat viel op. Plotseling staat het onderwerp 'financial wellbeing' en het bezig zijn met de financiële situatie van je toekomstige ik bij een grotere groep deelnemers op de kaart."

Informatie wordt begrepen

De communicatieafdeling van SPN heeft in 2023 nog meer gerealiseerd. Debby: "We hebben ook onderzocht in welke mate deelnemers geïnteresseerd zijn in de ontwikkelingen van hun pensioen en in SSPF. Die interesse is gegroeid. Zo is er een toename van de 'open en doorklik rates' van de e-mails in onze communicatiecampagnes. We behoren hier tot de hoogste in de sector."

Ook de waardering voor het fonds en de communicatie vanuit de regelingen is gemeten. Deelnemers waarderen beide Shell pensioenfondsen (SSPF en SNPS) met maar liefst een 8,9. Dat is enorm hoog. "Daar zijn we heel blij mee. Zelfs het portaal, waarop deelnemers inloggen om hun persoonlijke communicatie in te zien, wordt beoordeeld met een 8. Daarbovenop hebben vrijwel alle gepensioneerden (95%) aangegeven de berichtgeving over indexatie te hebben begrepen. En 92% is tevreden met de communicatie over dit onderwerp. Mooie resultaten."

E-mailadressen en ESG

Hetzelfde geldt voor de nieuwe webpagina's 'Beleggen met positieve energie'. Debby: "Deze pagina's hebben we gemaakt in het kader

van ESG-communicatie. Ruim 8 op de 10 deelnemers (82%) geven aan deze tekst geloofwaardig en aantrekkelijk te vinden. Ook doen we sinds een paar jaar ons best om de e-mailadressen van onze deelnemers te verzamelen. Van onze gepensioneerden hadden we in 2020 60% van alle e-mailadressen, in 2023 zaten we op 83%. Hierdoor kunnen we een grote groep deelnemers nog beter bereiken. Ook zijn onze banden met Voeks nog nauwer geworden. Zo heeft de communicatieafdeling van SPN Voeks kunnen ondersteunen met het opzetten van een digitale sessie voor hun achterban over de Wtp. Door deze hechte samenwerking kunnen we onze deelnemers uiteindelijk nog beter bedienen.”

Bewuste keuze door keuzebegeleiding

Tot slot hield in 2023 de nieuwe pensioenwet (Wtp) de gemoederen bezig. Waaronder het onderdeel waarin

staat dat pensioenfondsen in Nederland beleid moeten opstellen met ambities over adequate keuzebegeleiding van deelnemers. Debby: “Dat beleid ligt er nu. Daarmee is duidelijk hoe we de deelnemers gaan begeleiden bij het maken van bewuste keuzes.

Ook hebben we in 2023 een nieuwe pensioenkeuzehulp geïntroduceerd. Deelnemers krijgen door het gebruik hiervan een duidelijk overzicht van de pensioenopties en hun voorkeuren. Dit past binnen ons beleid op keuzebegeleiding dat in 2024 een belangrijk aandachtspunt is van onze afdeling. Pensioenfondsen zijn volgens de nieuwe wet sinds juli 2023 verplicht om hun deelnemers te helpen met het maken van bewuste keuzes. Dat betekent dat we er een interessant en uitdagend communicatief doel bij hebben. Ook hiervoor zullen we alles uit de kast halen om onze deelnemers goed geïnformeerde keuzes te laten maken.”

Over Debby van der Voort

Naast haar Public Relations-achtergrond en opleiding in Sustainable Finance, heeft ze ervaring bij Deloitte en Mitsubishi Motors waar ze heeft meegewerkt aan de introductie van elektrische voertuigen. Sinds 2011 is ze werkzaam bij Shell en heeft bijgedragen aan diverse projecten ten aanzien van Shell Eco-marathon en Formule 1. In 2017 werd ze Communications Manager bij Shell Pensioenbureau Nederland.

Wet- en regelgeving

Wet- en regelgeving

Dit veranderde er in 2023 aan wet- en regelgeving.

Wet toekomst pensioenen

In het bestuursverslag wordt verschillende keren gesproken over de Wet toekomst pensioenen (Wtp). Na instemming door de Eerste Kamer op 30 mei 2023 is de Wtp op 1 juli 2023 in werking getreden. Sinds die tijd is ook lagere regelgeving officieel beschikbaar gekomen en hebben de toezichthouders De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) periodiek beleidsuitingen gepubliceerd voor de pensioensector.

In de Wtp is geregeld dat de uitkering straks niet meer het uitgangspunt is, maar de pensioenpremie die ingelegd wordt. Daarmee wordt overgestapt van het huidige 'defined benefit' systeem (uitkeringsregeling), naar een 'defined contribution' systeem, ook wel beschikbare premieregeling genoemd. Met deze verandering speelt de overheid in op de veranderende arbeidsmarkt en de maatschappelijke roep om meer transparantie en keuzemogelijkheden binnen pensioen.

Sociale partners binnen Shell – Shell Nederland en de Centrale Ondernemingsraad (COR) – komen de nieuwe pensioenregeling overeen. Pensioengerechtigden krijgen in het transitieproces een wettelijk hoorrecht. Zij hebben dan het recht om hun wensen kenbaar te maken aan sociale partners, vóórdat beslissingen worden genomen over de nieuwe pensioenregeling. Voeks vervult als representatieve vereniging van pensioengerechtigden en oud-werknemers van Shell hierin een belangrijke rol.

Het bestuur van SSPF is eindverantwoordelijk voor de implementatie van de besluiten die door sociale partners aan het

pensioenfonds ter uitvoering worden voorgelegd. Daarbij heeft het Verantwoordingsorgaan adviesrechten en de Raad van Toezicht bepaalde goedkeuringsrechten. Er is dus sprake van vele 'checks & balances' om de pensioentransitie zorgvuldig te laten verlopen.

De uiterste wettelijke transitiedatum ligt tot nu toe vast op 1 januari 2027. Het kabinet heeft een wetsvoorstel in voorbereiding om de transitieperiode met 1 jaar te verlengen. De uiterste transitiedatum wordt dan 1 januari 2028. De Raad van State heeft hier op verzoek van het kabinet op 14 december 2023 een advies over uitgebracht. Bij de verlenging van de transitiedatum is het uitgangspunt dat de overige tussenliggende mijlpalen onveranderd blijven. Wanneer het wetsvoorstel door de Tweede en Eerste Kamer wordt aanvaard, worden de wettelijke mijlpalen als volgt. Vóór 1 januari 2025 moeten de sociale partners het transitieplan hebben afgerond. Uiterlijk 1 juli 2025 moeten pensioenfondsen vervolgens op basis van dit transitieplan een implementatieplan, inclusief communicatieplan, aanleveren aan de toezichthouders DNB en AFM.

Geschilleninstantie Pensioenfondsen (GIP)

In de Wtp is op eenduidige wijze vastgelegd hoe pensioenfondsen om moeten gaan met klachten en geschillen. Mochten deelnemers en het pensioenfonds een klacht niet oplossen op basis van de interne klachten- en geschillenregeling, dan heeft de deelnemer de mogelijkheid om het geschil voor te leggen aan GIP. GIP is door de overheid aangewezen als officiële geschilleninstantie voor pensioenfondsen. Dit is zo vastgelegd

in de Wtp. Alle pensioenfondsen in Nederland zijn bij GIP aangesloten, zo ook SSPF. GIP werkt onpartijdig en onafhankelijk. De reeds bestaande Ombudsman Pensioenen is onderdeel van GIP geworden. GIP zet in op bemiddeling. Als bemiddeling niet lukt of als de deelnemer niet voor bemiddeling openstaat, wordt er gekozen voor beslechting van het geschil. De deelnemer heeft altijd nog de mogelijkheid om het geschil aan een rechter voor te leggen. Op shellpensioen.nl vindt de deelnemer uitleg over de klachten- en geschillenregeling.

Implementatie Wet bedrag ineens, Regeling Vervroegd Uittreden (RVU) en verlofsparen

In het verslagjaar 2023 was bij SSPF opnieuw aandacht voor de implementatie van de Wet bedrag

ineens, RVU en verlofsparen waarover in de jaarverslagen sinds 2020 al is gerapporteerd.

De Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen geeft deelnemers van SSPF de mogelijkheid om onder bepaalde voorwaarden op de pensioendatum maximaal 10 procent van het opgebouwde pensioenvermogen ineens op te nemen.

Het initiële wetsvoorstel is reeds in 2020 aangenomen door de Tweede Kamer. Naar aanleiding van kritiek door de Eerste Kamer over de uitvoerbaarheid van dit wetsvoorstel is een aanpassing aangebracht en als wetsvoorstel 'herziening bedrag ineens' eind juni 2022 ingediend bij de Tweede Kamer. Hiermee wordt de mogelijkheid voor latere uitbetaling van het bedrag ineens in verband met de belasting-

en premiedruk van het jaar waarin de AOW-gerechtigde leeftijd wordt bereikt, sterk vereenvoudigd. Over deze oplossing is overleg geweest met de pensioensector en de nu voorgestelde werkwijze is beter uitvoerbaar dan wat oorspronkelijk was beoogd.

Om gebruik te maken van dit keuzerecht is het belangrijk dat deelnemers goed worden geïnformeerd. Dat vergt goede informatie vanuit het pensioenfonds, maar ook voldoende tijd voor de deelnemers om een weloverwogen keuze te maken. De wetgever vindt het dan ook belangrijk dat pensioenuitvoerders bijna-gepensioneerden tijdig informeren over het keuzerecht voor het bedrag ineens. Pensioenuitvoerders hebben bij de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen aangegeven dat zij na instemming van de Tweede en Eerste Kamer zes tot negen maanden nodig hebben om de betrokken deelnemers goed te kunnen informeren en om het keuzerecht te implementeren in de administratie.

De minister heeft eind 2023 in een brief aan de Tweede Kamer aangegeven dat een goede balans gevonden moet worden tussen enerzijds het bieden van voldoende tijd voor de pensioenuitvoering vanwege de hiervoor genoemde implementatietijd en de informatieverstrekking aan deelnemers en anderzijds het voorkomen van onnodige vertraging in de introductie van het bedrag ineens. Hierdoor zal het keuzerecht bedrag ineens niet eerder dan 1 januari 2025 in werking treden, waarbij wordt opgemerkt dat de uiteindelijke datum afhankelijk zal zijn van de voortgang van het parlementaire proces.

DORA – Digital Operational Resilience Act

DORA is een Europese verordening die rechtstreeks van toepassing is op de gehele Europese financiële sector, waaronder SSPF. De DORA verordening is per 17 januari 2023 in werking getreden. SSPF heeft tot 17 januari 2025 om compliant te zijn met de verordening.

DORA stelt eisen om de cyberweerbaarheid van de financiële sector verder te vergroten. Het richt zich daarbij onder meer op het ICT-risicomanagement, ICT-incidenten en periodieke testen van digitale weerbaarheid. Maar ook de beheersing van risico's bij uitbesteding aan (kritieke) derden en de samenwerking ten aanzien van uitwisseling van informatie over cyberdreigingen valt onder DORA. Het doel is om de robuustheid te garanderen.

Voor de regels uit DORA die van toepassing zijn op pensioenfondsen, komen veel eisen nu al terug in bestaande richtlijnen. Denk hierbij aan het DNB-raamwerk voor informatiebeveiliging met daarin 58 beheersmaatregelen. DORA is breder en specifiekier dan het DNB-raamwerk. DORA hanteert een 'proportionaliteitsbeginsel'. Dit houdt in dat instellingen met een lager risicoprofiel een beperktere opzet van het risicomanagement kunnen toepassen, inclusief testen van weerbaarheid. DNB zal de sector nog informeren hoe het invulling gaat geven aan dit proportionaliteitsbeginsel voor pensioenfondsen.

MISSIE
VISIE
DOEL EN
STRATEGIE

Het bestuur heeft de volgende **missie voor SSPF** vastgesteld: "het nakomen van pensioenaanspraken en pensioenrechten, waarbij het streven is ingegane pensioenen en premievrije pensioenaanspraken waardevast te houden. De voor dat streven geldende maatstaf is het 'afgeleide prijsindexcijfer alle huishoudens'. In de opzet van de pensioenregeling wordt gestreefd naar eenvoud en transparantie en naar onafhankelijkheid van de ontwikkelingen in de sociale zekerheid.

SSPF streeft ernaar deze missie te bereiken met voor zowel SSPF als de sponsor aanvaardbare premies. Het strategisch beleggingsbeleid van SSPF is erop gericht om binnen de door het bestuur aanvaarde risico's en afhankelijk van de dekkingsgraad op enig moment zodanige beleggingsresultaten na te streven, dat SSPF in staat wordt gesteld

om op lange termijn een gezonde financiële positie te realiseren. Hierbij wordt een afweging gemaakt tussen de doelstellingen en het risico dat wordt gelopen. Dit wordt middels een Asset Liability Management (ALM) studie getoetst. Deze ALM-studie wordt minimaal 1 keer per 3 jaar uitgevoerd.

De **visie van SSPF** is om de pensioenregeling degelijk uit te voeren en effectief met de deelnemers te communiceren. SSPF streeft daarin professioneel en kostenefficiënt te zijn en goede relaties te onderhouden met stakeholders.

De **strategie van SSPF** valt uiteen in verschillende thema's die periodiek door het bestuur worden herijkt. Voor de periode 2023-2024 zijn 6 strategische thema's gedefinieerd. Meer over deze strategische thema's is te vinden in het onderdeel strategische prioriteiten op pagina 20 in dit verslag.

Strategische thema's 2023-2024

1. Transitie & Convergentie

- Pensioenakkoord voorbereiden (incl. dialoog sociale partners)
- Bevorderen convergentie SNPS/SSPF & JMP
- Optimaliseren van interne fondsprocessen

2. Deelnemersbeleving

- Behouden hoge deelnemerstevredenheid
- Vergroten van digitale capaciteit
- Verbeteren communicatie Transitie & ESG

3. Uitbestedingen

- Opleveren van project Accelerate
- Vasthouden kwaliteit APS-dienstverlening
- Robuuste 'countervailing power'
- Productieve relatie met SAMCo

4. Lerend Organisatiemodel

- Onderhouden kennis & ontwikkeling bestuur
- Vergroten van diversiteit in fondsorganen
- Proactief onderhouden DNB/AFM relaties

5. Informatietechnologie & data

- Herzien van IT-beleid fonds
- Vergroten interne IT-expertise
- Formuleren databeleid & beheersing
- Beheersen/mitigeren 'cyber risk'

6. ESG

- Beleid concretiseren, 'fonds-eigen verhaal'
- Onderzoek mogelijkheden 'Best in Class'-benadering
- Impact beleggen: verkennen mogelijkheden

Risicomanagement

Risico- management

Aan de uitvoering van de pensioenregeling kleven risico's. SSPF heeft daarom een raamwerk voor risicomanagement ingericht. Het bestuur brengt daarmee de risico's in kaart en maakt ze beheersbaar.

Bruto- en nettorisico

Het brutorisico is het risico dat het fonds loopt zonder de inzet van beheersmaatregelen. Door het treffen van beheersmaatregelen wordt gestreefd het brutorisico naar een acceptabel niveau terug te brengen. Wat hierna overblijft wordt het nettorisico genoemd. Dit is het risico dat het fonds ondanks het nemen van alle maatregelen nog steeds loopt. Het risico van bijvoorbeeld een cyberaanval zonder enige vorm van beschermingsmaatregelen is vrij groot (brutorisico). Door het invoeren van risicobeperkende maatregelen wordt het risico verkleind (nettorisico). Elk kwartaal wordt door het bestuur gekeken of het nettorisico nog binnen de risicobereidheid past. Als dat niet het geval is, worden er aanvullende maatregelen getroffen om het risico te verkleinen.

Risicoprofiel: draagkracht en bereidheid

In het risicomanagementraamwerk wordt rekening gehouden met de langetermijndoelstellingen van het fonds en de interne en externe omgeving. De risicodraagkracht van SSPF wordt mede bepaald door de toezegging van Shell Petroleum B.V. (SPBV, de sponsor van SSPF) om in geval van een dekkingstekort bij te storten. Hoeveel risico SSPF daarbij zelf wenst te lopen (risicobereidheid) is door het bestuur gekoppeld aan de doelstellingen van SSPF. Daarbij maakt het bestuur onderscheid tussen de financiële en niet-financiële risico's van het fonds. Zo vallen risico's die een directe impact hebben op de omvang van de bezittingen, maar ook op de

verplichtingen en resultaten van het pensioenfonds, onder de financiële risico's. Andere risico's – op het gebied van bestuur, organisatie, operationele uitvoering, reputatie en integriteit – vallen onder niet-financiële risico's.

Hoe effectief zijn de maatregelen?

Elk kwartaal bepaalt het bestuur of het nettorisico (het risico dat overblijft na de genomen risicobeperkende maatregelen) nog valt binnen de risicobereidheid van het bestuur. Ook wordt daarbij gekeken naar hoe effectief en passend de beheersmaatregelen zijn. Verder spelen de beleggingsovertuigingen van SSPF een belangrijke rol bij het vaststellen van de risicobereidheid bij de risico's.

Risicobereidheid

De risicobereidheid ('risk appetite') is de hoeveelheid risico die SSPF bereid is te nemen bij het realiseren van haar missie en visie. De wijze waarop met het risico wordt omgegaan moet in lijn zijn met de mate van de risicobereidheid. Bijvoorbeeld, als de risicobereidheid laag is, dan mag de gekozen invulling niet te veel restrisico's met zich meebrengen waardoor ze boven de bereidheid uitstijgt.

Risicocategorie	Omschrijving	Toelichting
Financiële risico's	Risico's die het fonds loopt ten aanzien van haar bezittingen en verplichtingen	Financiële risico's worden afgewogen tegen het verwachte rendement. Bepaalde risico's worden bewust genomen om optimaal verwacht rendement te kunnen genereren, waar andere risico's juist worden gemitigeerd als dit rendement niet wordt verwacht. Mede door spreiding van investeringen en een bewuste afweging tussen het wel of juist niet afdekken van bepaalde posities wordt beoogd een optimaal resultaat te genereren. De risicobereidheid ten aanzien van financiële risico's is gemiddeld tot hoog*.
Niet-financiële risico's	Risico's die het fonds loopt op het vlak van haar operationele en bestuurlijke activiteiten	Niet-financiële risico's zijn gerelateerd aan operationele en bestuurlijke activiteiten binnen het fonds en bij de uitbestedingspartners. In de uitvoering wordt getracht de risico's zoveel mogelijk te mitigeren tegen aanvaardbare kosten. De risicobereidheid ten aanzien van niet-financiële risico's is laag tot gemiddeld*.
Integriteitsrisico's	Risico's die afbreuk doen aan geschreven en ongeschreven regels van integere bedrijfsvoering	Het fonds accepteert geen risico's met betrekking tot het bewust of onbewust bijdragen aan een niet-integere bedrijfshuishouding. Het fonds en haar uitbestedingspartners dienen te voldoen aan wet- en regelgeving maar ook aan ongeschreven regels t.a.v. de integere bedrijfsvoering. Deze kunnen door de tijd veranderen en ontwikkelingen worden nauwlettend gemonitord. De risicobereidheid ten aanzien van integriteitsrisico's is laag*. Het fonds beoogt deze risico's zo veel als mogelijk te mitigeren.

*

Laag: Het fonds accepteert een gering of zeer beperkt risico of mitigeert het bestaande risico tot dat niveau.

Gemiddeld: Het fonds kiest ervoor om (beperkt) risico te lopen ook na mitigerende maatregelen.

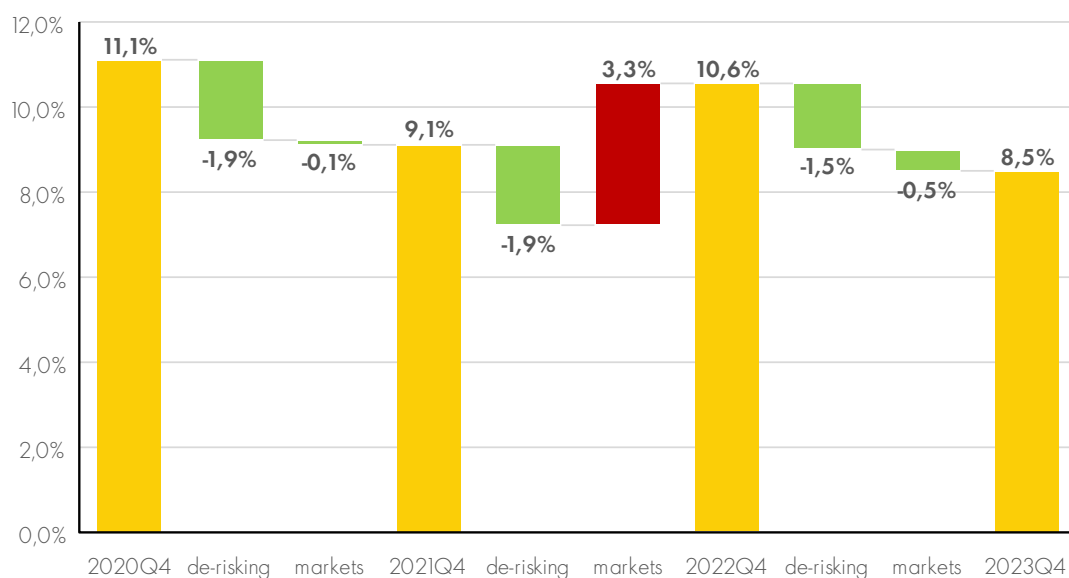
Hoog: Het fonds accepteert een groot deel van het risico hetgeen gevolgen kan hebben, maar beheerst de mogelijkheid van een negatieve uitkomst.

Het bestuur heeft voor de monitoring van zijn risicobereidheid een aantal normen vastgesteld, waaronder de kans op bijstorting, de mogelijkheid om te indexeren, de stabiliteit van de nominale dekkingsgraad en het Journey Management Plan (JMP). Eén van de doelen van het bestuur is om in een periode van zo'n 15 jaar een reële (dus voor inflatie gecorrigeerde) dekkingsgraad te realiseren van boven de 100%. Hoe dit te bereiken, is vastgelegd in het JMP. Daarin staan beleggingsscenario's genoemd met uiteenlopende verdelingen over hoofdcategorieën: aandelen, obligaties, vastgoed en andere vermogenstitels. Stijgt de reële dekkingsgraad dan kan het fonds binnen de beleggingsportefeuille risico

terugnemen. Dit kan bijvoorbeeld door de investeringen in zakelijke waarden te verlagen of de mate van rentegevoeligheid van uit te keren pensioenen verder af te dekken. Als de dekkingsgraad daarentegen daalt, voorzien de scenario's in het JMP in een tegengestelde strategie, waarbij bijvoorbeeld een groter deel aan zakelijke waarden van de portefeuille wordt gealloceerd.

Over de voortgang van het JMP wordt op kwartaalbasis aan het bestuur gerapporteerd. Onderstaande tabel laat zien dat deze strategie de afgelopen drie jaar heeft bijgedragen aan een lagere volatiliteit van de reële dekkingsgraad.

Real funding ratio volatility (%)

Risicomanagementsysteem

Het risicomanagementsysteem heeft een eerste, tweede en derde lijn.

Eerste lijn

De verantwoordelijkheid voor risicobeheersing is aan diegene die primair verantwoordelijk is voor het betreffende proces. Dit is de eerste lijn van het risicomanagement van het fonds.

Tweede lijn

Als tweede lijn heeft SSPF een proces voor risicobeheersing ingericht. De afdeling Finance van Shell Pensioenbureau Nederland (SPN) monitort onafhankelijk of de door de eerste lijn uit te voeren controles gedegen zijn uitgevoerd en of de beheersmaatregelen effectief zijn. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de zogenoemde Risk & Control Self Assessment (RCSA)-cyclus. In de RCSA wordt bepaald hoe groot de kans is dat een bedreiging zich voordoet en wat de mogelijke impact is mocht de bedreiging zich manifesteren. Tevens wordt de opzet, inrichting en werking van de RCSA periodiek geëvalueerd en wordt hierover gerapporteerd aan het bestuur. Het bestuur keurt wijzingen in het risicomanagementraamwerk goed.

Tenminste eens in de drie jaar vindt een eigen risicobeoordeling (ERB) plaats, waarbij het totale risicomanagementsysteem in opzet en werking wordt geëvalueerd. Hiervan wordt verslag gedaan door het bestuur en aan De Nederlandsche Bank (DNB). De ERB geeft inzicht in de effectiviteit van het risicobeheer inclusief beheersmaatregelen en is belangrijk bij het nemen van strategische beslissingen. De meest recente ERB is in het najaar van 2021 afgerond. Het bestuur

concludeert daarin dat het risicobeheer van het fonds op een doelmatige en effectieve wijze plaatsvindt en goed functioneert. In 2023 heeft het voltallige bestuur een risicoworkshop uitgevoerd als voorbereiding op de komende ERB in 2024. In deze workshop is onder andere aandacht geschonken aan risicoclassificatie, risicobereidheid en het signaleren van mogelijke nieuwe risico's.

Eén van de bestuursleden is door SSPF tot Sleutelfunctiehouder Risicobeheer benoemd: de portefeuillehouder risicomanagement in het bestuur. De Sleutelfunctiehouder Risicobeheer monitort en beoordeelt het risicobeheersysteem en rapporteert hierover aan het bestuur en de Raad van Toezicht. De Finance Manager van SPN is vervuller van de sleutelfunctie risicobeheer en ondersteunt de sleutelfunctiehouder bij het toezicht op de werking van het risicomanagementproces. Het bestuur is onderdeel van het risicobeheersingsproces. In die hoedanigheid stelt het de uitkomsten vast van inhoudelijke wijzigingen, risicoclassificatie en -acceptatie.

Derde lijn

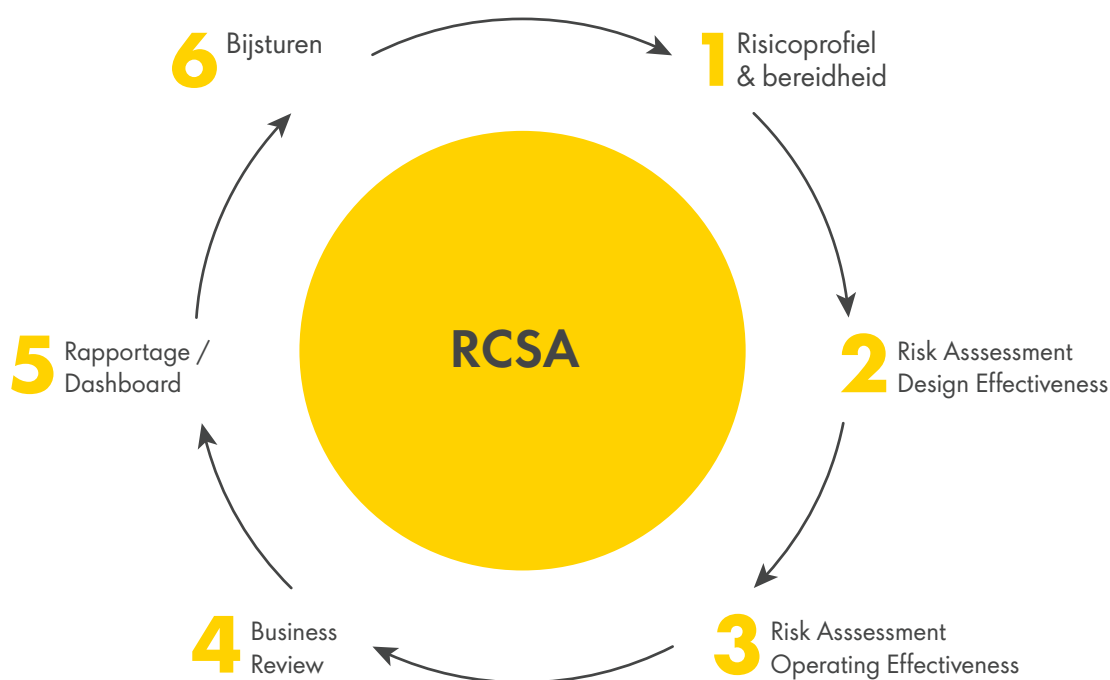
De derde lijn wordt door de interne audit functie gevormd. Deze voert periodieke audits uit bij SSPF, SPN en Shell Asset Management Company (SAMCo). Door het bestuur is een Sleutelfunctiehouder Internal Audit benoemd die erop toeziet dat het proces van audit en assurance goed wordt gemanaged en brengt hierover verslag uit aan het bestuur en de Raad van Toezicht.

Het SSPF-controleraamwerk bouwt mede op de controles van de uitvoeringsorganisaties: SPN, Achmea

Pensioenservices (APS) en SAMCo. Elk van deze organisaties heeft het 'three lines model' ingericht om de risico's voor de eigen organisatie te kunnen beheersen.

In onderstaand schema wordt het risicomanagementproces van SSPF op hoofdlijnen weergegeven.

Risicomanagementproces

Het risicomanagementproces staat niet stil

Ieder jaar evalueert het bestuur het risicomanagementtraamwerk. In 2023 zijn meerdere aanpassingen gemaakt om het risicomanagement verder aan te scherpen en aan te passen aan de veranderende omstandigheden. Voor zowel de implementatie van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) als de IT-transitie binnen APS (naar een nieuw pensioenadministratiesysteem) is een adequate projectstructuur opgezet. In 2023 is hiertoe voor beide projecten

een afzonderlijke project risicomatrix opgesteld, waarbij de risico's en de voortgang van beiden projecten doorlopend worden gemonitord en besproken.

Verder zijn er diverse updates gemaakt ten aanzien van afzonderlijke (financiële) risico's (onder andere met betrekking tot klimaatrisico's) en zijn de risicomanagementprocessen verder geoptimaliseerd. Het risico van uitbesteding van werkzaamheden (de belangrijkste operationele

processen zijn bij SSPF uitbesteed: bestuursondersteuning, beleggingen en pensioenadministratie) worden nauwgezet gemonitord. Prestaties van leveranciers, afgezet tegen de afgesproken servicelevels, worden regelmatig besproken. Dit als onderdeel van het uitbestedingsbeleid van SSPF en het daaraan gekoppelde uitbestedings- en prestatierisico van de uitbestedingspartijen. Er is een langlopende relatie met deze leveranciers. De continuïteit van de dienstverlening is daarmee adequaat geborgd.

SSPF staat er goed voor

Ook financieel staat SSPF er goed voor met een dekkinggraad eind 2023 van 134% en de beleidsdekkinggraad van 138% (beide ruim boven de wettelijke minimale vereisten). Het pensioenfonds is een langetermijnbelegger en heeft een gediversifieerde beleggingsportefeuille om risico's te spreiden. Daarnaast heeft het fonds de toezegging van de sponsor om in geval van een dekkingstekort bij te storten. Door deze sterke financiële positie en de robuuste opzet van de beleggingsportefeuille is de financiële continuïteit van het fonds geborgd. Het bestuur is van mening dat het risicobeheer van het pensioenfonds op een doelmatige en effectieve wijze plaatsvindt. Er is een solide, risicobewuste cultuur binnen het bestuur, SPN en andere betrokken partijen bij het fonds. Tevens is sprake van een nauw eigenaarschap van het bestuur en het pensioenbureau bij de wijze waarop bestaande en nieuwe risico's worden gemanaged als onderdeel van het risicobeheersingsproces.

SSPF heeft tientallen financiële- en niet-financiële risico's. Dit zijn de belangrijkste:

“ Ook financieel staat SSPF er goed voor met een dekkinggraad eind 2023 van 134% ”

Financiële risico's:

De belangrijkste financiële risico's voor SSPF zijn: rente-, markt-, inflatie- en langlevensrisico.

- **Renterisico**

Renterisico is de mogelijke impact van rentewijzigingen in de door De Nederlandsche Bank (DNB) voorgeschreven rentecurve op de waarde van de beleggingen en de pensioenverplichtingen. Een daling van de rente leidt tot een stijging van de netto contante waarde van de toekomstige pensioenverplichtingen. Dit komt doordat bij een rentedaling een lager rendement op de beleggingen wordt verwacht en het fonds daardoor nu meer bezittingen nodig heeft om dezelfde toekomstige pensioenverplichtingen te kunnen betalen. Een rentestijging heeft een omgekeerd effect. Eind 2022 was de rente al flink gestegen en in 2023 heeft deze stijging doorgezet. Het fonds heeft een dynamisch renteafdeckingsbeleid gevoerd op basis van het JMP (Journey Management Plan). Hierbij is het renterisico gedeeltelijk afgedekt om positieve impact van de rentestijgingen vast te houden en de gevolgen van volatiliteit van de rente op de dekkinggraad te beperken. Het pensioenfonds dekt nu 60% van het nominale renterisico af.

- **Marktrisico**

Het marktrisico is het risico dat beleggingen minder waard worden door ontwikkelingen in de algemene marktomstandigheden. Beleggen brengt marktrisico's met zich mee. Deze kunnen worden beperkt door beleggingen zoveel mogelijk te spreiden (oftewel diversifiëren) over landen en regio's, sectoren en binnen specifieke beleggingen.

Onderstaande tabel laat zien wat de impact op de nominale dekking is van wijzigingen in de nominale rente en het rendement van zakelijke waarden ultimo 2023. Wat daarbij opvalt is het forse verschil in impact tussen rente- en rendementswijzigingen.

Nominale rentewijziging in procentpunten

	-1,50%	-1,00%	-0,50%	0,00%	0,50%	1,00%	1,50%
-30%	117%	117%	118%	118%	118%	117%	117%
-20%	121%	122%	123%	123%	123%	124%	124%
-10%	126%	127%	127%	128%	129%	130%	130%
0%	130%	131%	132%	133,6%	135%	136%	137%
10%	134%	136%	137%	139%	140%	142%	143%
20%	138%	140%	142%	144%	146%	148%	150%
30%	143%	145%	147%	150%	152%	154%	156%

Rendement zakelijke waarden

- **Inflatierisico**

Inflatierisico is het risico dat het fonds als gevolg van inflatie niet aan haar indexatieambitie kan voldoen. Praktisch betekent dit dat het risico van een prijspeilstijging onvoldoende kan worden gecompenseerd door de beleggingsresultaten. Met als mogelijk gevolg: géén of slechts een gedeeltelijke verhoging van de pensioenen. Het bestuur heeft besloten dat een gedeeltelijke afdekking van dit risico bij hogere dekkinggraadniveaus moet

worden overwogen. Bij lagere dekkinggraden ligt de nadruk in het beleid op het beschermen van de uit te keren pensioenen. Het pensioenfonds dekt nu 20% van het inflatierisico af.

- **Langlevenrisico**

Het langlevenrisico is het 'risico' dat deelnemers langer blijven leven dan is verondersteld. Met andere woorden: het benodigde pensioenvermogen is hoger dan oorspronkelijk was ingeschat. De toegenomen

levensverwachting in de afgelopen jaren heeft een negatieve invloed gehad op de dekkinggraad. Voor de inschatting van de voorziening gaat het fonds uit van de laatste Prognosetafels van het Actuarieel Genootschap en de fondsspecifieke ervaringssterfte. Eind 2022 is de meest recente aanpassing verwerkt. Deze laat een lichte stijging van de levensverwachting zien.

Een aantal van de financiële risico's worden nader omschreven in de toelichting bij de jaarrekening vanaf pagina 119 e.v.

Belangrijkste niet-financiële risico's

- **Risico op wijzigingen in wet- en regelgeving**
Het risico op wijzigingen in wet- en regelgeving ('legal change risk') gaat om de gevolgen voor het fonds van steeds meer, veranderende en elkaar overlappende wet- en regelgeving. Dit kan leiden tot andere waarderingen, andere en/of meer complianceverplichtingen en zelfs een direct gevolg hebben voor de toekomst van het fonds. Denk bijvoorbeeld aan de wetgeving rond de Wtp. Ontwikkelingen in wet- en regelgeving worden onder supervisie van het bestuur proactief gemonitord zodat tijdig de impact bepaald kan worden. Waar mogelijk wordt onder regie van het bestuur deelgenomen in het voortraject van het besluitvormingsproces. Dit gebeurt door directe participatie in overlegstructuren en actieve betrokkenheid in en via branche- en maatschappelijke organisaties. Het Wtp-risico wordt door het fonds doorlopend gemonitord. Hiertoe is er binnen het fonds een

projectteam opgezet (inclusief een project risicomatrix) voor het tijdig en adequaat adresseren van de gevolgen van de Wtp en de implementatie ervan.

- **'Covenant' risico**
Het 'covenant risk' is het risico dat Shell de premies of eventuele bijstortingen niet kan of wil betalen. Het bestuur monitort de financiële positie van Shell en overlegt regelmatig met Shell zodat tijdig op ontwikkelingen kan worden ingespeeld.
- **Uitbestedingsrisico en prestatie management**
Het uitbestedingsrisico is het risico dat de continuïteit van de bedrijfsvoering, integriteit en kwaliteit van de externe dienstverleners onvoldoende gewaarborgd is. In de uitvoering van kernactiviteiten staan continuïteit, betrouwbaarheid en een goede kwaliteit van dienstverlening voorop. De belangen van deelnemers en overige belanghebbenden mogen geen gevaar lopen door deze uitbestedingen. Het uitbestedingsrisico wordt verkleind door een solide uitbestedingsbeleid, uitbestedingscontracten en contractmanagement. Periodiek wordt onafhankelijke 'assurance' verkregen. Voor de belangrijkste uitbestedingspartners (APS, SAMCo, en SPN) is het prestatierisico opgenomen in de risicomatrix. Als onderdeel van het prestatie management zijn risico mitigerende maatregelen geïdentificeerd om te kunnen beoordelen of de uitbestedingspartner haar taken naar tevredenheid uitvoert. Specifieke aandacht is er voor het risico dat

de vervanging van het huidige pensioenadministratiesysteem door APS niet tijdig beschikbaar komt of niet voldoet aan de vereisten van het fonds. Deze IT-transitie is een belangrijk onderdeel binnen de Wtp-projectorganisatie die is gecreëerd binnen het fonds om de voortgang en inhoud van het project te monitoren en waar nodig te beïnvloeden. In opdracht van het fonds wordt er additionele quality assurance verkregen via een derde partij. Deze derde partij is ingehuurd voor het verrichten van quality assurance onderzoek op het proces zoals uitgevoerd door APS, met als doel nog meer inzicht te verschaffen in de haalbaarheid (kwaliteit en prestatie) van de transitie naar de Wtp.

- **IT-risico**

Het IT-risico is het risico dat bedrijfsprocessen, IT-infrastructuur en informatievoorziening onvoldoende integer zijn, niet continu kunnen functioneren of onvoldoende beveiligd zijn. Een belangrijk deel van de kritische IT-systemen ligt bij derde partijen, waardoor het mitigeren van het IT-risico in belangrijke mate een uitbestedingsrisico is. Het cyberrisico is bij het fonds onderdeel van het IT-risico. Gezien

de toename van cybercrime en het belang van cybersecurity is bij SSPF en zijn uitbestedingspartijen extra aandacht op een tijdige en adequate beheersing van dit risico.

In 2022 is al een gedetailleerde risicoanalyse uitgevoerd aan de hand van de 'good practice informatiebeveiliging' van DNB, waarvan de acties in 2023 zijn opgevolgd. Daarnaast is er in 2023 door het bestuur nieuw IT- en datakwaliteitbeleid vastgesteld. Daarmee is er in 2023 door het bestuur veel aandacht besteed aan IT en datakwaliteit en deze acties zorgen ervoor dat de beheersing van het IT-risico verder is verbeterd.

- **ESG-risico's**

Er is een breed scala aan risico's gerelateerd aan ESG, zowel financieel als niet-financieel. Zo is er het financiële risico dat de portefeuille in waarde daalt door posities die blootgesteld zijn aan ESG-risicofactoren. Maar bijvoorbeeld ook het risico dat maatschappelijk of door de deelnemers gewenste overwegingen onvoldoende worden meegenomen en zo de reputatie beïnvloeden. Om goed invulling te kunnen geven aan ESG heeft het

fonds onderzoek gedaan onder haar deelnemers naar de ESG-voorkeuren en deze meegenomen in het door het bestuur vastgestelde ESG-beleid. Het fonds informeert haar deelnemers onder andere in het jaarverslag over het beleid en de invulling daarvan. Minimaal jaarlijks wordt er een 'sustainability risk assessment' uitgevoerd waarbij de materiele risico's worden geïdentificeerd en opgevolgd. Ook bij selectie van beleggingen en vermogensbeheerders maar ook bestuursvoorstellen wordt rekening gehouden met het ESG-beleid van het fonds. Hierover wordt gerapporteerd en verantwoording afgelegd en, indien nodig, het beleid bijgesteld.

Integriteitsrisico

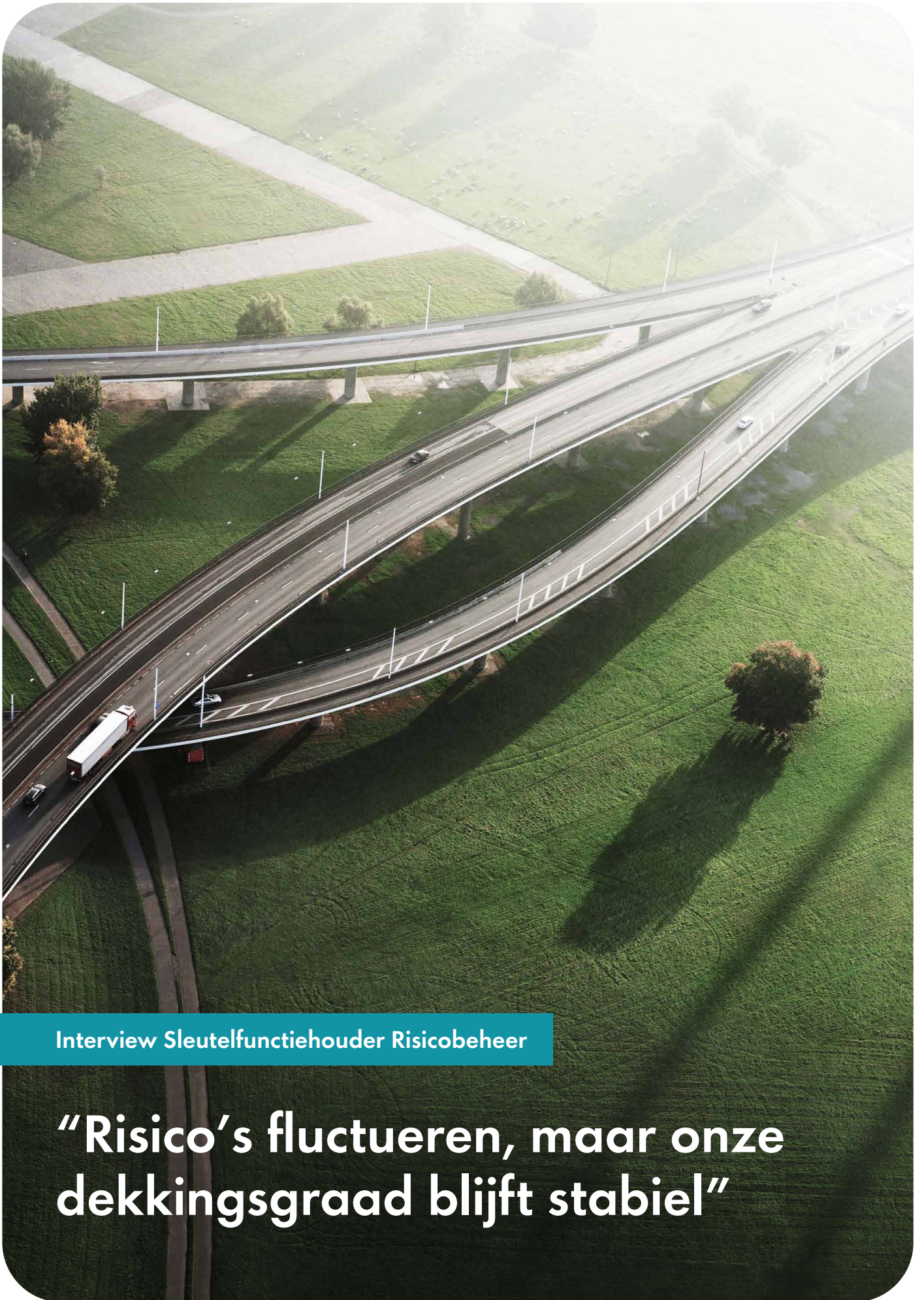
Dit is het risico dat de reputatie van het fonds wordt beïnvloed als gevolg van niet-integere, onethische gedragingen van de bestuurders, medewerkers, (mede-)beleidsbepalers, leidinggevenden of dienstverleners. SSPF voert een systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) uit. Er zijn 9 specifieke integriteitsrisico's met bijbehorende beheersmaatregelen omschreven (waaronder het risico op fraude). Deze worden operationeel getoetst, waaronder

ook de voorwaarden die in het aanbestedingsbeleid zijn geformuleerd. Het beleid van het fonds is erop gericht om integriteitsrisico's te beheersen op het niveau van de risicobereidheid zoals door het bestuur bepaald. Als mitigatie voor deze 9 risico's worden onder andere de volgende maatregelen getroffen: een gedragscode die betrokkenen binnen SSPF ondertekenen, benoeming van een compliance officer die periodiek afstemming heeft met interne en externe partijen en jaarlijks aan het bestuur rapporteert, openheid over nevenfuncties in het jaarverslag, het ESG-beleid, de periodieke ERB en de jaarlijkse review en update van de SIRA.

Haalbaarheidstoets

De haalbaarheidstoets geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. De haalbaarheidstoets is een jaarlijkse stochastische doorrekening van het pensioenfondsbeleid over een horizon van zestig jaar op basis van een voorgeschreven scenario'set. Ook dit jaar heeft het pensioenfonds een haalbaarheidstoets uitgevoerd. Hieruit blijkt dat de financiële opzet van het pensioenfonds nog steeds in lijn is met de door het fonds vastgestelde risicohouding.

Interview Sleutelfunctiehouder Risicobeheer

“Risico’s fluctueren, maar onze dekkingsgraad blijft stabiel”

“ Om het marktrisico te dempen, zetten we hoog in op diversificatie ”

Het belegd vermogen van SSPF van ruim € 27 miljard kan niet stabiliseren of groeien zonder dat dit gepaard gaat met risico's. De kunst is dan ook om die risico's beheersbaar te houden terwijl het rendement de ruimte krijgt om te floreren. "Precies dat is de uitdaging van risicomangement", aldus Bas van der Leer, Sleutelfunctie-houder Risicobeheer.

Kun je risico's beheersen?

"Uiteraard. Als je maar goed doorgrondt wat de risico's zijn. Dan kun je 2 dingen doen. Je erop voorbereiden door de gevolgen ervan te minimaliseren. Of de kans verlagen dat de risico's zich voordoen. In feite zijn er 2 belangrijke knoppen om aan te draaien: impact en kans."

Wat zijn de belangrijkste risico's voor SSPF?

"Om te beginnen is er natuurlijk het marktrisico dat inherent is aan beleggingen. Als de markt omlaaggaat, verliezen we geld. Zo simpel is het. Dat risico hebben we heel goed in beeld. Een ander risico is de rente. De rentestand is bepalend voor de fitheid van ons fonds. Elke maand berekenen we hoeveel contanten we nodig hebben om aan onze verplichtingen te kunnen voldoen. We maken daarbij gebruik van een rentevoet. Als de rente laag

is zijn onze verplichtingen hoger dan wanneer de rente hoog is. Hoe hoger de rente, hoe gunstiger het is voor onze dekkingsgraad. Tot slot, en dat is het derde risico, hebben we te maken met inflatie. Ook daar moeten we rekening mee houden."

Wat doen jullie om die risico's af te dekken?

"Om het marktrisico te dempen, zetten we hoog in op diversificatie. We investeren niet alleen in aandelen, maar bijvoorbeeld ook in onroerend goed en obligaties. Bij voorkeur wereldwijd. Op die manier houden we het marktrisico onder controle. Wat de renterisico's betreft, deze dekken we grotendeels af. We hebben een Journey Management Plan (JMP) opgesteld waarin beleggingsscenario's staan beschreven, gekoppeld aan de 3 grote risico's. We hebben een grondige studie uitgevoerd in welke beleggingen we willen zitten bij welke dekkingsgraad. Ook hebben we gekeken in hoeverre we het renterisico willen afdekken. Datzelfde geldt voor het inflatiegevaar. Een risico dat weer is gekoppeld aan de rentestand. Als de inflatie daalt, gaat meestal ook de rente weer omlaag. We streven naar een reële dekkingsgraad van net boven de 100%. Als we dat bereiken dan treffen we maatregelen en zetten we alle risico's dicht. Momenteel zit de reële dekkingsgraad op bijna 92%."

Hebben jullie in 2023 flink aan de knoppen moeten draaien? De markten, rente en inflatie waren de afgelopen 2 jaar behoorlijk volatiel.

“Nee, eigenlijk niet. We hebben het renterisico voor 60% afgedekt met zogenoemde ‘renteswaps’. Daarmee spreek je met een andere partij af dat je gedurende een bepaalde periode over en weer bepaalde renteverplichtingen aan elkaar voldoet. Dus mocht de rente gaan dalen, en dat gebeurde, dan hebben we daar minder pijn van. Onze dekkingsgraad is ook het afgelopen jaar stabiel gebleven. We hebben dan ook niets aan de ‘knoppen’ veranderd. Onze strategie werkt.”

Hoe zit het met niet-financiële risico's zoals ESG en het klimaat?

“Ook die hebben we uiteraard in het vizier. Zo hebben we in maart 2023 een sessie gehad met De Nederlandsche Bank (DNB) die onderzoek deed naar de wijze waarop pensioenfondsen in Nederland omgaan met ESG. Wij hadden al een ESG-risico in onze matrix staan en hebben, mede naar aanleiding van inzichten uit dit DNB-onderzoek, dit risico aangevuld met een klimaatrisico. We volgen nu met onze beleggingen het Klimaatakkoord van Parijs. Dat klinkt eenvoudig, maar dat vraagt zeker aandacht. We moeten onze portefeuille steeds bijsturen. Om het simpel te zeggen: als de wereld stopt met het gebruik van fossiele brandstoffen, dan moet onze beleggingsportefeuille daarop voorbereid zijn. Daarnaast kunnen door klimaatverandering en gebeurtenissen als storm, branden en overstromingen bedrijven in de problemen komen. Ook daarop moeten we alert zijn.”

Hoe zit het met de voorbereiding op de nieuwe pensioenwet (Wtp)? Hebben jullie die risico's ook in beeld?

“Zeker. We hebben alle mogelijke risico's van de transitie naar het nieuwe stelsel in kaart gebracht. We hebben iets meer dan 10 implementatierisico's gedefinieerd. Het Wtp-projectteam houdt deze goed in de gaten, zodat we tijdig kunnen bijsturen. Het is een steeds veranderend landschap waar we mee te maken hebben.”

Tot slot. Hoe ziet de toekomst eruit? Wat zijn de plannen voor het komend jaar?

“Ik denk dat we in 2024 ten aanzien van het mitigeren van de risico's weinig additionele acties hoeven te ondernemen. Onze beleggingsstrategie zit uitstekend in elkaar. Die is robuust en stabiel. We zullen ons in 2024 vooral focussen op de risico's van de Wtp. Maar ook de risico's op IT-gebied die met de nieuwe wet samenhangen houden we nauwlettend in de gaten. We moeten tenslotte met een heel nieuw platform gaan werken. We hebben de risico's voor alle 3 onze IT-omgevingen – Shell Pensioenbureau Nederland (SPN), Shell Asset Management Company (SAMCo) en Achmea Pensioenservices (APS) – al heel goed in kaart gebracht. Dat zetten we in 2024 voort en kijken we verder hoe we deze het best kunnen beheersen. Ook cybersecurity heeft daarbij onze aandacht. Dat geldt ook voor datakwaliteit en DORA, nieuwe Europese wetgeving op het gebied van IT. Zoals ik al zei: we hebben de risico's voor ons fonds goed in kaart en goed onder controle, maar we kunnen geen dag stilzitten.”

“ In 2024 hoeven we ten aanzien van het mitigeren van de risico's weinig additionele acties te ondernemen ”

Uitbestedingsbeleid

**“We moeten minder ‘uitbesteden’
en meer samenwerken”**

5 vragen over uitbestedingsmanagement.

In een wereld waarin vraagstukken steeds complexer worden en de nieuwe pensioenwet (Wtp) zijn intrede doet, is het belangrijk om de relatie met uitbestedingspartners up-to-date te houden en opnieuw vorm te geven”, zeggen Wtp-transitiemanager Johan Mieloo en interim-manager Hein Bleeksma. Vijf vragen over het hoe en wat van uitbesteden in 2023.

1. Waarom besteedt SSPF werk uit?

Johan: “Omdat er gespecialiseerde organisaties zijn met efficiënte systemen en schaalvoordelen. Daarom geven we bijvoorbeeld de administratie uit handen aan Achmea Pensioenservices (APS). Een zeer ervaren organisatie die de volledige administratie in goede banen leidt, de pensioenuitkeringen stipt op tijd verzorgt en vragen en mogelijke klachten van deelnemers behandelt.”

Hein: “Een andere partij is bijvoorbeeld Shell Asset Management Company (SAMCo) die het vermogen van ons pensioenfonds beheert.”

2. Wat voor acties hebben jullie in het kader van de Wtp samen met de uitbestedingspartners al genomen?

Hein: “We hebben dit jaar voor het eerst een gezamenlijke projectstructuur opgesteld. Daarin staat wie nu en straks voor wat verantwoordelijk is. Ook hebben we een migratieplan opgesteld. Dat is nodig om gecontroleerd over te gaan naar het nieuwe pensioenstelsel. De concrete stappen daarin zijn afhankelijk van het overleg tussen werkgever Shell Nederland en de Centrale Ondernemingsraad (COR).”

Johan: “Mocht er besloten worden tot invaren, dan moeten we een implementatieplan schrijven en dit onder andere laten toetsen door De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Voor de voorbereidingen van de transitie en de uitwerking ervan trekken we nauw op met onze uitbestedingspartners.”

3. Wat waren de belangrijkste ontwikkelingen binnen de samenwerking met uitbestedingspartners?

Johan: “APS is bezig met het ontwikkelen van een nieuw IT-platform AllVida dat klaar moet zijn voordat we overstappen naar een nieuwe pensioenregeling. Ook moet het platform voldoen aan de eisen van de nieuwe pensioenwet en moet het gekoppeld worden aan bepaalde Shell IT-omgevingen.”

Hein: “De wijze waarop we met APS samenwerken om dat ambitieuze doel te bereiken is anders dan hoe we dat in het verleden deden: minder uitbesteden in de strikte zin van het woord en meer samenwerken en samen ontwikkelen.”

4. Waarom moet de manier van samenwerken met APS veranderen?

Johan: “Omdat de uitdagingen steeds complexer worden. Het is daardoor steeds moeilijker om een opdracht over de spreekwoordelijke schutting te gooien en te verwachten dat de andere partij precies doet wat er nodig is. Dat is in een complex speelveld als het huidige niet reëel.”

Hein: “We moeten veel meer samen gaan optrekken en de krachten en kennis bundelen. Opereren als één projectteam dus.”

5. Krijgt die nieuwe manier van samenwerking al vorm?

Johan: “Ja. APS staat open voor deze manier van werken. We zijn van start gegaan met het gezamenlijk opstellen van een tijdlijn voor de komende 3 jaar waarin staat wie wanneer wat moet opleveren. Ook hebben we de projecten in kaart gebracht. Als de actualiteit

daarom vraagt, hebben we overigens afgesproken dat we flexibel zullen omgaan met de afspraken. Hierdoor kunnen wij tijdig bijsturen wanneer dat nodig is.”

Hein: “Daarnaast hebben we afgesproken transparant te zijn in wat we doen en elkaar niet meteen af te rekenen op fouten. Anders wordt het lastig om open en eerlijk te zijn. We hebben de organisatie nu goed uitgetekend en hebben er vertrouwen in dat de ingeslagen route ons het beste voorbereidt op de toekomst.”

Over Johan Mieloo

Johan werkt sinds 2006 voor Shell in verschillende financiële rollen in Nederland en het buitenland. Momenteel is hij werkzaam als Manager Change Systems en Pensions bij Shell Pensioenbureau Nederland. Voordat Johan bij Shell startte was hij Audit- & Riskmanager bij Deloitte en TNT.

Over Hein Bleeksma

Hein heeft meer dan 25 jaar ervaring in de pensioen- en verzekeringswereld, in verschillende rollen in binnen- en buitenland. Sinds mei 2023 is hij interim Pension Plan Manager bij Shell Pensioenbureau Nederland.

Kerncijfers

Kerncijfers

Lees hier de kerncijfers van SSPF.

De belangrijkste getalsmatige feiten op een rij.

	2023	2022	2021	2020	2019
Deelnemers (op 31 december)*					
Actieve deelnemers	5.206	5.453	5.784	6.512	7.280
Ingegane pensioenen	18.610	18.702	18.792	18.780	18.709
- ouderdom	13.304	13.292	13.259	13.153	13.039
- arbeidsongeschiktheid	202	199	206	212	207
- partner	4.981	5.076	5.172	5.258	5.308
- wezen	123	135	155	157	155
Gewezen deelnemers	6.468	6.798	7.078	7.076	7.032
Totaal	30.284	30.953	31.654	32.368	33.021

* Zie [bijlage 3](#) voor een nadere toelichting op de ontwikkeling van deelnemersaantallen.

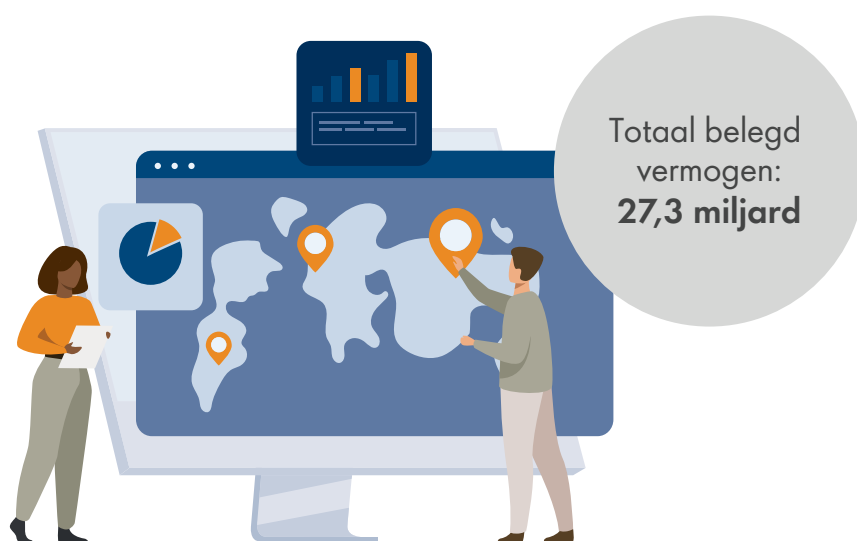
	2023	2022	2021	2020	2019
Vermogen op 1 januari (€ miljoen)	26.190	33.121	31.026	30.317	27.357
Toevoegingen en onttrekkingen					
Werkgevers- en deelnemerspremies	398	228	154	204	77
Saldo waardeoverdrachten	(2)	(1)	-	(1)	(1)
Inkomsten uit beleggingen	414	696	559	595	824
Waardewijziging beleggingen	1.391	(6.932)	2.255	765	2.885
Uitgekeerde pensioenen	(956)	(876)	(829)	(810)	(785)
Vermogensbeheerkosten	(42)	(38)	(36)	(36)	(34)
Pensioenbeheerkosten	(9)	(7)	(8)	(8)	(7)
Rentelasten	-	(1)	-	-	-
Mutatie vermogen	1.194	(6.931)	2.095	709	2.960
Vermogen op 31 december	27.384	26.190	33.121	31.026	30.317

	2023	2022	2021	2020	2019
Voorziening pensioenverplichtingen op 1 januari	19.012	25.352	26.879	25.134	22.358
Toevoeging door rente	1.326	(6.871)	(1.805)	2.806	3.058
Indexatie	662	1.087	980	9	262
Kosten pensioenopbouw actieven	499	298	224	358	239
Uitkeringen	(956)	(876)	(829)	(810)	(785)
Overige	(44)	22	(97)	(618)	2
Voorziening pensioenverplichtingen op 31 december	20.499	19.012	25.352	26.879	25.134

	2023	2022	2021	2020	2019
Dekkingsgraad	134%	138%	131%	115%	121%
Beleidsdekkingsgraad	138%	139%	127%	108%	119%
Fondsresultaat	(293)	(591)	3.622	(1.036)	184
Eigen vermogen (algemene reserve)	6.885	7.178	7.769	4.147	5.183
Beleggingsrendement	6,7%	-19,0%	9,6%	4,5%	13,6%
Beleggingsrendement (exclusief liability hedge)	4,6%	-8,6%	11,3%	4,0%	9,0%
Gemiddeld 10-jaarsrendement	4,5%	4,6%	8,1%	7,8%	8,7%
Vermogensbeheerkosten (% gem. belegd vermogen)	0,44%	0,35%	1,36%	0,65%	0,73%
Transactiekosten (% gem. belegd vermogen)	0,10%	0,08%	0,11%	0,10%	0,11%
Pensioenbeheerkosten (€ per deelnemer)	283	259	288	282	260

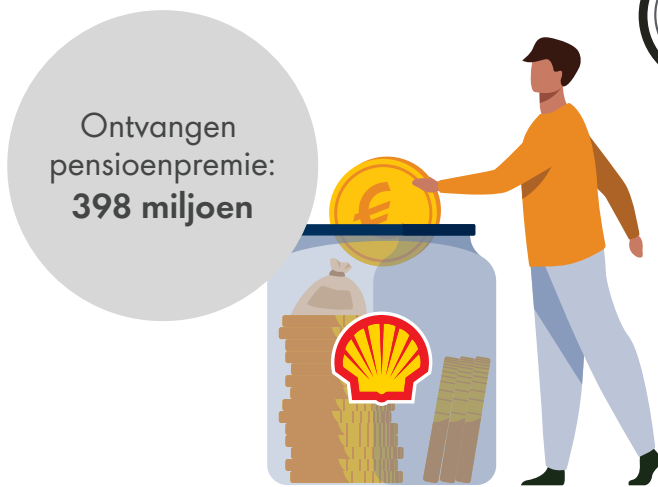
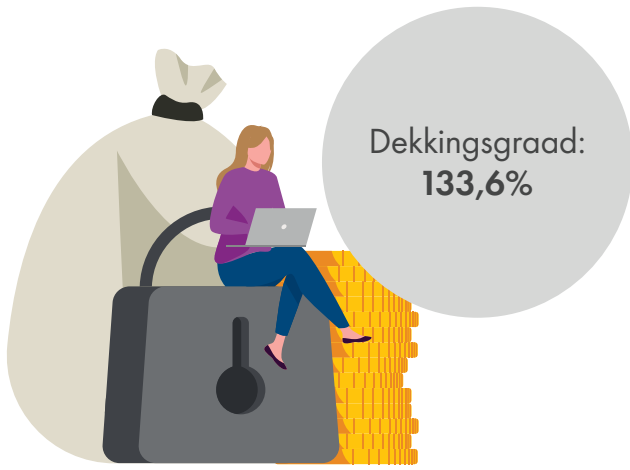
“We hebben risico’s afgebouwd. Juist omdat het goed gaat”

“Gewoon heel erg mooi en stabiel”, zo omschrijft Eveline Smeets de financiële positie van SSPF in 2023. Eveline, Hoofd Actuariële Zaken bij Shell Pensioenbureau Nederland (SPN), legt uit hoe het fonds het in 2023 heeft gedaan.

Toename van het belegd vermogen:
1,2 miljard

Pensioengerechtigden: **18.610**
Gewezen deelnemers: **6.468**
Actieve deelnemers: **5.206**

“ In 2023 hebben we maar liefst 12,1% geïndexeerd voor onze pensioengerechtigden ”

De financiële positie van SSPF, ofwel de dekkingsgraad, was het hele jaar hoog: boven de 130%. Hoe is dat gelukt?

“Dat komt omdat we een heel duidelijk beleid volgen. Gaat het goed met de financiën? Dan bouwen we de risico's in onze portefeuille af. Gaat het financieel wat minder, dan nemen we meer risico's. Als het slechter gaat is er tenslotte vaak maar één manier om eruit te komen: meer risico nemen.”

Dat klinkt niet logisch. Je zou zeggen dat je juist meer risico's neemt in tijden dat het goed gaat.

“Klopt. Veel fondsen werken ook zo. Maar wij niet. We hebben de afgelopen jaren behoorlijk wat risicovolle posities afgebouwd omdat onze financiële positie goed was. We zijn namelijk een zacht gesloten fonds (sinds 1 juli 2013 treden geen nieuwe deelnemers meer toe) en weten dus goed wanneer we hoeveel geld moeten hebben om pensioengerechtigden te kunnen uitbetalen. Door risico's af te bouwen beschermen we ons beheerd vermogen. Minder aandelen, meer rentedragende producten. Genoeg is tenslotte genoeg. Daardoor is onze dekkingsgraad ook minder gevoelig geworden voor bewegingen in de markt. We kunnen ons deze strategie permitteren omdat we een

sponsor hebben: Shell. Mocht het fonds financieel toch in de problemen komen, dan is er met het pensioenfonds een contractuele verplichting afgesproken dat Shell bijspringt. Dat is een unieke en bevoorrechte positie.”

Wat is trouwens het verschil tussen dekkingsgraad en reële dekkingsgraad?

“De reële dekkingsgraad is de dekkingsgraad die we zelf berekenen zodat we zicht hebben op de verhouding tussen onze bezittingen en pensioenverplichtingen, inclusief de te verwachten indexaties. Het liefst zien we dat deze dekkingsgraad 100% is omdat we dan niet alleen voldoende geld hebben om de huidige pensioenuitkeringen te betalen, maar ook om deze te kunnen laten meestijgen met de inflatie. Dan is er feitelijk geen extra rendement meer nodig om te indexeren. Nu zit de reële dekkingsgraad op bijna 92%, maar we zijn op weg naar 100%. De 'gewone' dekkingsgraad betreft de dekkingsgraad die we op basis van de wet moeten berekenen. Bij het bepalen daarvan wordt alleen gekeken naar de in het verleden opgebouwde pensioenaanspraken en wordt er geen rekening gehouden met toekomstige inflatie. Eind 2023 was deze dekkingsgraad 133,6%.”

De indexatie was in 2023 veel hoger dan in 2022. Hoe komt dat?

“Omdat de inflatie vorig jaar veel hoger was dan het jaar ervoor. En de hoogte van de inflatie bepaalt grotendeels de hoogte van de indexatie. In 2023 hebben we maar liefst 12,1% geïndexeerd voor onze gepensioneerden. De actieve deelnemers hebben 5% erbij gekregen en krijgen in 2024 nog eens 5%. Maar in 2023 was er nauwelijks sprake van inflatie, waardoor de indexatie in 2024 voor de pensioengerechtigden een stuk lager is. Gelukkig hebben wij uiteindelijk wel altijd kunnen indexeren op basis van de inflatiecijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek.”

Wat is de invloed van de rente op het fonds?

“De hoogte van het vermogen is sterk afhankelijk van de rentestanden. Als de rente stijgt, worden de huidige obligaties die het pensioenfonds heeft minder waard omdat beleggers nieuwe obligaties kunnen kopen met een hogere rente. Daardoor daalt het vermogen.

Maar gelukkig worden de pensioenen door een stijging van de rente ook goedkoper. Omdat het fonds de laatste jaren meer in obligaties is gaan beleggen, is het fonds minder gevoelig geworden voor die schommelingen in de rente. Mede hierdoor is de dekkingsgraad in 2023 zo stabiel gebleven.”

Tot slot. Het rendement over 2023 was 6,7%. Kun je daar wat meer over zeggen?

“We zijn een zacht gesloten fonds, dus er komen geen nieuwe deelnemers meer bij. Daarom willen we niet meer risico lopen dan nodig. We sturen dan ook niet op het behalen van de hoogste rendementen, maar op het zeker stellen van de pensioenen en inflatiebestendigheid. Daarom hebben we het aantal risicodragende producten in het fonds flink afgebouwd, maar desondanks is het rendement over 2023 uitgekomen op 6,7%. Dit komt met mede door de forse daling van de rente en de sterke eindsprint in het vierde kwartaal.”

Over Eveline Smeets

Na haar studie Econometrie in Groningen begon Eveline Smeets haar loopbaan bij adviesbureau Towers Perrin, later Towers Watson. In 2016 stapte ze over naar Shell, waar ze sinds 2016 Hoofd Actuariële Zaken is bij Shell Pensioenbureau Nederland. In 2022 trad ze als uitvoerend bestuurder toe tot het bestuur van het andere pensioenfonds van Shell, SNPS.

Inrichting Stichting Shell Pensioenfonds

Pensioen bij SSPF

Werknemers van Shell met Nederland als base country die vóór 1 juli 2013 in dienst zijn getreden bouwen bij SSPF voor ieder jaar dat ze bij Shell werken een deel van hun ouderdompensioen op. Dit ouderdompensioen stijgt, zolang de werknemer in dienst is, jaarlijks mee met een (begrensde) prijsindexatie. Het pensioen gaat reglementair op 68-jarige leeftijd in.

Werknemers kunnen ervoor kiezen om dit pensioen eerder of later te laten ingaan. Ook kunnen ze ervoor kiezen om gedurende de eerste pensioenjaren een hoger pensioen te ontvangen en daarna een lager pensioen of andersom.

Bij SSPF bouwen werknemers niet alleen een ouderdompensioen op. Voor eventuele nabestaanden wordt ook een partner- en een wezenpensioen opgebouwd (samen nabestaandenpensioen). Deze pensioenen komen tot uitkering als de werknemer onverhoopt komt te overlijden. Ook zijn de werknemers verzekerd voor de gevolgen van arbeidsongeschiktheid.

SSPF heeft de ambitie om de ingegane pensioenen van voormalig Shell-werknemers en hun nabestaanden jaarlijks te laten meestijgen met de stijging van de prijzen zoals gepubliceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek. Deze stijging is niet

gegarandeerd, maar afhankelijk van de financiële situatie van het fonds.

Financiële opzet

SSPF doet iedere 3 jaar een uitgebreide studie naar de financiële opzet van het fonds. De laatste studie is in 2021 afgerond en ligt ten grondslag aan de financiële opzet voor de jaren 2022 - 2024. De belangrijkste kenmerken hiervan zijn:

- Het beleggingsbeleid wordt ingevuld op basis van vastgestelde beleggingsrichtlijnen. Deze richtlijnen zijn zo vastgesteld dat het bestuur van SSPF risico's in de beleggingsportefeuille zal beperken naarmate de dekkingsgraad stijgt (de-risking) en weer risico kan toevoegen als de dekkingsgraad daalt (re-risking). In lijn met de door het bestuur vastgestelde risicoprincipes. Op deze manier wil het bestuur voor het fonds belangrijke dekkingsgraadniveaus, zoals de bijstortingsgrens, de indexatiegrens en de premiekortingsgrens, in toenemende mate beschermen.
- SSPF houdt in haar financieringsbeleid rekening met het uit het beleggingsbeleid voortkomende verwachte rendement. Daarnaast wordt, op basis van gemaakte afspraken tussen de sponsor en SSPF, meer of minder premie in rekening gebracht, als de financiële positie van SSPF hiervoor aanleiding geeft.

- Een belangrijke uitkomst van deze studie is om niet meer primair op de gebruikelijke nominale dekkingsgraad te sturen, maar op de reële dekkingsgraad. Hierbij wordt ook rekening gehouden met mogelijke inflatie en compensatie daarvan voor deelnemers. En daarmee om de ambitie waar te kunnen maken om deelnemers een waardevast pensioen te bieden.

Het indexatiebeleid van SSPF is gekoppeld aan de financiële positie van het fonds. De pensioenen van alle inactieve deelnemers, zoals pensioengerechtigden, worden aangepast aan de ontwikkeling van de prijzen. Tenminste, als de beleidsdekkingsgraad van het fonds zich voor langere tijd boven de 115% bevindt. Bij een lagere dekkingsgraad kan niet worden geïndexeerd.

De premie

De pensioenpremie bedroeg in 2023 77,2% van het pensioengevende salaris (2022: 44%). Hiervan is 2% door de deelnemers betaald en de resterende 75,2% door de werkgever. In totaliteit is € 398 miljoen premie betaald (2022: € 228 miljoen). Dit ligt boven het minimaal vereiste niveau van de gedempte premie van € 369 miljoen. De gedempte premie wordt berekend op basis van de premie en het verwachte rendement over deze premie. In de volgende tabel wordt de opbouw van de kostendekkende premie en gedempte premie weergegeven.

Voor 2024 is besloten een volledige premiekorting aan de werkgever te verlenen. Deze korting is volledig in lijn met de Pensioenwet omdat de beleidsdekkingsgraad zich boven de vereiste dekkingsgraad bevindt en er geen indexatieachterstand bestaat. Aan beide condities voldoet SSPF. De werknemerspremie van 2% blijft wel gehandhaafd.

2023	Kostendekkende premie		Gedempte premie	
	Rekenrente	Rentetermijnstructuur	Verwacht rendement	
	%	€	%	€
Koopsom onvoorwaardelijke cs opbouw, incl. risico-elementen	28%	153	26%	139
Onvoorwaardelijke indexatie	32%	173	29%	158
Solvabiliteitsopslag	10%	53	9%	49
Additionele opslag v.w. indexatie	-	-	4%	23
Totaal	70,1%	379	68,2%	369

Uitvoeringskosten

Voor het uitvoeren van de regeling maakt SSPF kosten. Deze kunnen worden verdeeld in kosten voor pensioenbeheer, vermogensbeheer en transactiekosten.

De in dit bestuursverslag en de jaarrekening opgenomen rendementen op beleggingen zijn altijd na aftrek van vermogensbeheerkosten (netto-rendement).

Uitvoeringskosten SSPF	2023		2022	
	€ mln.	kengetal*	€ mln.	kengetal*
Pensioenbeheerkosten	6,7	€ 283 p.d.	6,3	€ 259 p.d.
Vermogensbeheerskosten (exclusief transactiekosten)	117	0,44%	104	0,35%
Totale kostenratio (exclusief transactiekosten)	124	0,46%	110	0,37%
Transactiekosten	28	0,10%	25	0,08%

* Kosten per deelnemer zijn de pensioenbeheerkosten gedeeld door het totaal actieve deelnemers en gepensioneerden ultimo boekjaar. De vermogensbeheerkosten en transactiekosten zijn als percentage van het gemiddeld belegde vermogen uitgedrukt.

Kosten pensioenbeheer

Onder kosten van pensioenbeheer vallen de pensioenadministratiekosten, de communicatiekosten, de kosten van bestuur, projectkosten (zoals voor aanpassingen in wet- en regelgeving) en de kosten van het bestuursbureau. De pensioenbeheerkosten bedragen in 2023 € 6,7 miljoen (2022: € 6,3 miljoen). De kosten per deelnemer bedragen € 283,- (2022: € 259,-) (exclusief gewezen deelnemers) en zijn daarmee met € 24,- gestegen. Inclusief gewezen deelnemers bedragen de kosten per deelnemer € 222,- (2022: € 202,-).

De stijging in de kosten was voorzien en is hoofdzakelijk een gevolg van hogere

kosten door de voorbereiding op de Wtp. Het fonds hecht veel waarde aan een goede voorbereiding op de Wtp. Daardoor is in 2023 veel geïnvesteerd in het uitbouwen van het projectteam Wtp binnen het pensioenbureau en het communiceren met deelnemers. Ook onze uitbestedingspartners moeten goed voorbereid zijn. De stijging ten opzichte van voorgaand jaar had te maken met lagere kosten in 2022 in afwachting van vertraagde wet- en regelgeving (o.a. de Wtp en SFDR) en een tijdelijk lagere personeelsbezetting op het pensioenbureau. Het is de verwachting dat in aanloop naar de implementatie van de Wtp de kosten voor 2024 verder zullen toenemen.

Ten opzichte van de in de jaarrekening gepresenteerde kosten pensioenbeheer zijn in 2023 € 1,8 miljoen aan kosten gealloceerd naar kosten vermogensbeheer (2022: € 0,5 miljoen). Dit doen we om meer inzicht te geven in de besteding van de kosten. Het betreft de toerekening van de (interne) organisatie, kosten van het toezicht en de certificeringskosten aan vermogensbeheer. Deze toerekening is in 2023 herijkt aan de nieuwe realiteit. Als we deze allocatie in 2022 ook hadden toegepast, waren de pensioenbeheerskosten per deelnemer € 214 geweest in plaats van € 259.

Kosten vermogensbeheer

Vermogensbeheerkosten bestaan uit beheervergoedingen, prestatievergoedingen en overige

vermogensbeheerkosten, zoals kosten van bewaarloon, juridisch advies en aan vermogensbeheer gerelateerde kosten van het bestuursbureau. De beleggingscommissie van SSPF besteedt specifiek aandacht aan de vermogensbeheerkosten in de zogenaamde 'asset class reviews' van de verschillende beleggingscategorieën. De beleggingscommissie hanteert een fee-protocol voor alternatieve beleggingen en biedt daarmee een leidraad voor kosten van deze beleggingscategorieën in relatie tot wat wordt gezien als marktconform. Transactiekosten zijn niet opgenomen in de vermogensbeheerkosten. De absolute vermogensbeheerkosten zijn in 2023 € 13 miljoen hoger dan in 2022. Dit komt vrijwel volledig door de stijging in prestatievergoedingen.

Kosten vermogensbeheer (excl. Transactiekosten)	2023	2022
	€ mln	€ mln
Beheervergoedingen		
Aandelen	14	14
Vastrentende waarden	16	15
Alternatieve beleggingen	64	68
Totaal	94	97
Prestatievergoedingen		
Vastrentende waarden	1	2
Private equity	(13)	(19)
Hedge funds	13	19
Vastgoed (indirect)	1	3
Overige	9	(8)
Totaal	11	(3)
Bewaarkosten en overige kosten	12	10
Totaal	117	104

De beheervergoedingen, die in de jaarrekening zijn verrekend met de indirecte beleggingsopbrengsten, bedragen naar schatting € 94 miljoen (2022: € 97 miljoen).

Naar schatting € 11 miljoen (2022: € -3 miljoen) aan prestatievergoedingen is verrekend met de indirecte beleggingsopbrengsten.

Beheer- en prestatievergoedingen

Door beheer- en prestatieafspraken te maken, wordt 'alignment of interest' met externe managers beoogd. De beheervergoeding is over het algemeen gebaseerd op de waarde van het belegde vermogen en indien van toepassing op het gecommiteerde vermogen. Voor liquide beleggingen (aandelen en vastrentende waarden) zijn geen prestatievergoedingen overeengekomen.

In 2023 bedroegen de prestatievergoedingen € 11 miljoen, waarmee deze € 14 miljoen hoger zijn dan in 2022 (€ -3 miljoen). Het kostenniveau bij alternatieve beleggingen is inherent aan de keuze voor het aanhouden van beleggingen in deze categorie. De prestatievergoedingen zijn verschuldigd op basis van specifiek gemaakte afspraken, waaronder de gerealiseerde rendementen in het (voorgaande) jaar. Waar mogelijk verlaagt SSPF de kosten, bijvoorbeeld doordat SAMCo beleggingsfondsen voor SSPF zelf selecteert, waarmee zogenoemde fund-of-fundskosten voorkomen kunnen worden.

Transactiekosten

Transactiekosten zijn kosten voor het tot stand brengen en uitvoeren

van een beleggingstransactie. Deze kosten worden aan de beurs of aan de broker betaald. Voorbeelden zijn in- en uitstapkosten bij beleggingsfondsen, aan- en verkoopkosten bij directe beleggingen en acquisitiekosten. Voor vastrentende waarden en derivaten zijn de transactiekosten in lijn met de aanbevelingen van de Pensioenfederatie geschat op basis van de zogenoemde 'bid-ask spread', omdat deze in de transactieprijs zijn inbegrepen. De transactiekosten gerapporteerd door de beleggingsfondsen bedragen over 2023 € 28 miljoen (2022: € 29 miljoen).

De transactiekosten, gemaakt door de vermogensbeheerder, bedroegen in 2023 € 28 miljoen (2022: € 25 miljoen). Hiervan was € 3 miljoen gerelateerd aan aandelen en futures (2022: €4 miljoen). De schatting van transactiekosten, bepaald door de zogenoemde bid-ask spread op vastrentende waarden, bedraagt € 25 miljoen (2022: € 21 miljoen). Voor 2023 komen de transactiekosten gerelateerd aan het gemiddeld belegd vermogen uit op 0,10% (2022: 0,08%).

Vergelijking kostentoelichting in bestuursverslag en jaarrekening
In de jaarrekening zijn uitsluitend de direct bij het fonds in rekening gebrachte kosten opgenomen conform de regels voor de jaarverslaggeving. In het bestuursverslag zijn tevens de kosten gepresenteerd die met de beleggingsopbrengsten zijn verrekend. De hier gerapporteerde vermogensbeheerkosten ad € 145 miljoen, inclusief transactiekosten, zijn daardoor aanzienlijk hoger dan de vermogensbeheerkosten in de jaarrekening (€ 42 miljoen).

Onderstaand overzicht toont de aansluiting met de in de jaarrekening opgenomen vermogensbeheerkosten.

Vermogensbeheerkosten (in € mln)	2023	2022
Beheervergoedingen		
Gefactureerde vermogensbeheerkosten	42	38
Vermogensbeheerkosten zoals vermeld in de jaarrekening	42	38
Vermogensbeheerkosten opgenomen in de waardeveranderingen van beleggingen (indirecte beleggingsopbrengsten beleggingsfondsen)	64	69
Prestatieafhankelijke vergoedingen	11	(3)
Totaal vermogensbeheerkosten (excl. transactiekosten)	117	104
Transactiekosten	28	25
Totaal vermogensbeheerkosten (incl. transactiekosten)	145	129

Evaluatie uitvoeringskosten

Het fonds maakt een gedegen afweging bij het maken van kosten, waarbij deze in samenhang worden gezien met de realisatie van de strategie. De meeste kosten zijn gerelateerd aan het vermogensbeheer (>90%) en het restant heeft betrekking op de kosten van het pensioenbeheer (<10%).

Voor een goede evaluatie kijkt het fonds naar de uitvoeringskosten over een langere termijn. SSPF laat om het jaar de pensioen- en vermogensbeheerkosten door een externe benchmarkpartij onderzoeken. In 2023 is dit voor het laatst gebeurd door het onafhankelijke benchmarking instituut Bell voor de kosten over 2022. De pensioenbeheerkosten per deelnemer zitten boven de peergroup. Een belangrijk onderscheid dat hierbij moet worden gemaakt is dat van het gewenste serviceniveau door het fonds. Door SSPF wordt een hoog serviceniveau nagestreefd met onder

andere een eigen professioneel pensioenbureau ter ondersteuning van het bestuur, keuzebegeleiding aan deelnemers en uitgebreide communicatie die uitstijgt boven de wettelijke vereisten. Deze hoge ambitie, tezamen met de omvang van het pensioenfonds levert hogere kosten per deelnemer op. De hogere kosten worden door het bestuur daarom als passend gezien daar het fonds sterk hecht aan een goede dienstverlening. De kosten van vermogensbeheer in 2022 waren hoger dan de peergroup. Dit komt vooral doordat SSPF actiever belegd middels een gespreide beleggingsportefeuille met daarin een relatief grotere allocatie aan alternatieve beleggingen en dan met name private equity. Het totale rendement over 2022 is iets beter dan het gemiddelde in de peergroup (met de veronderstelling van een gelijke beleggingsmix).

Governance en compliance

Governance, compliance en bestuursaangelegenheden

SSPF valt onder toezicht van De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van compliance & governance bij SSPF in 2023?

Compliance

De SSPF-gedragscode geldt voor de (aspirant-)leden van het bestuur, de Raad van Toezicht en het Verantwoordingsorgaan (VO) van het fonds alsmede voor alle medewerkers van Shell Pensioenbureau Nederland (SPN). De gedragscode heeft tot doel te verzekeren dat alle activiteiten van het pensioenfonds en SPN op een integere wijze worden uitgevoerd en dat (de schijn van) verstrengeling van zakelijke en privébelangen wordt vermeden. Alle leden van het bestuur, de Raad van Toezicht, het VO en medewerkers van SPN hebben de naleving over het verslagjaar schriftelijk bevestigd. De gedragscode voldoet aan de door de Pensioenwet, de Code Pensioenfondsen en de Wet op het financieel toezicht gestelde eisen.

De gedragscode bevat tevens een incidenten- en klokkenluidersregeling. De compliance officer van SSPF houdt toezicht op de uitvoering en effectiviteit van de gedragscode. Organisaties waaraan SSPF werkzaamheden heeft uitbesteed, moeten een materieel gelijkwaardige gedragscode hebben. De compliance officer van SSPF heeft aan het begin van elk jaar een gesprek met de compliance officers van de uitbestedingspartners Achmea Pensioenservices (APS) en Shell Asset Management Company (SAMCo). In dit gesprek wordt teruggeblikt op het afgelopen jaar en komen actuele onderwerpen met betrekking tot compliance aan de orde. De invulling van de compliance functie binnen SSPF, en diens taken en verantwoordelijkheden zijn door het bestuur vastgelegd in een Compliance Charter.

Bij SSPF is sprake van een compliance georiënteerde organisatie. De compliance officer heeft in het verslagjaar geen overtredingen van de gedragscode geconstateerd en geen incidenten aan DNB hoeven te melden. In overeenstemming met artikel 96 Pensioenwet wordt vermeld dat DNB en AFM in het verslagjaar geen corrigerende maatregelen hebben getroffen.

SSPF heeft een klachten- en geschillenprocedure. SSPF confirmeert zich vanaf 1 januari 2024 aan de Gedragslijn 'Goed omgaan met klachten' van de Pensioenfederatie. Hiertoe is reeds in 2023 de huidige klachten- en geschillenprocedure geactualiseerd en is een klachtenbeleid opgesteld. In 2023 heeft SSPF in dit verband ook medewerking verleend aan een 1-meting inzake de naleving van de Gedragslijn 'Goed omgaan met klachten'. Per 1 januari 2024 is SSPF ook aangesloten bij de Geschilleninstantie Pensioenfondsen (GIP).

Vanaf mei 2023 hanteert het fonds een bredere definitie van een klacht. Als klacht wordt sindsdien begrepen, iedere uiting van ontevredenheid die door een belanghebbende wordt gericht aan het pensioenfonds. Dit heeft tot een toename van het aantal klachten geleid in 2023 (8 ontvangen klachten tot mei 2023 en 77 klachten over geheel 2023). De meeste klachten zijn door APS afgehandeld.

Op de volgende pagina is een samenvatting opgenomen van de ontvangen klachten naar onderwerpen, waarvan er in totaal 7 zijn 'geëscaleerd' naar SPN.

Onderwerp	# klachten	# geëscaleerde klachten SPN
Service en klantgerichtheid	3	1
Behandelingsduur	3	-
Informatieverstrekking	16	1
Deelnemersportaal	10	-
Keuzebegeleiding	-	-
Pensioenberekening en -betaling	13	1
Registratie werknemersgegevens / datakwaliteit	-	-
Toepassing wet- en regelgeving: algemeen	5	2
Toepassing wet- en regelgeving: invaren, transitie	27	2
Financiële situatie	-	-
Duurzaamheid	-	-
Overige	-	-
Totaal	77	7

Naar aanleiding van de klachten en de evaluatie hiervan zijn een aantal verbeteringsacties opgesteld. Deze hebben enerzijds betrekking op de afhandeling van de klachten zelf. Zo wordt nog meer persoonlijk contact met de deelnemers gezocht door eerst telefonische afstemming te hebben. Waar nodig volgt dan nog een schriftelijke reactie. Ook zijn er verbeteringen doorgevoerd in de processtappen en in de communicatie-uitingen.

Begin 2023 is 1 casus gemeld bij de Ombudsman Pensioenen met 1 belanghebbende bij SSPF. Deze casus is in de loop van 2023 afgehandeld. De Ombudsman heeft SSPF in het gelijk gesteld.

Bestuursaangelegenheden **Evaluatie eigen functioneren van het bestuur**

In januari 2024, over het jaar 2023, heeft het bestuur een interne collectieve zelfevaluatie uitgevoerd. Hiermee is voldaan aan de Code Pensioenfondsen. Eenmaal per 3 jaar betreft het bestuur een externe partij om de collectieve zelfevaluatie uit te voeren. De laatste externe zelfevaluatie vond plaats over het jaar 2022.

Daarnaast heeft de voorzitter voorafgaand aan de zelfevaluatie individuele gesprekken met bestuursleden gevoerd over hun functioneren binnen het bestuur. In dat kader heeft de voorzitter ook gesproken met de Dean van de SPN

Academy, de verantwoordelijke voor opleidingen binnen SSPF. Op basis van deze gesprekken wordt bij elk bestuurslid een individueel opleidingsplan opgesteld, jaarlijks geactualiseerd en vastgelegd in de persoonlijke portaalomgeving van het bestuurslid.

Geschiktheidsbevordering

Naast de onboarding van nieuwe bestuursleden heeft de nadruk van de SPN Academy in 2023 gelegen op 'learning-by-doing'. Voorbeelden hierbij zijn de actieve betrokkenheid van (aspirant-)bestuurders bij projecten van SSPF zoals de Wet toekomst pensioenen (Wtp), doorontwikkeling van het Journey Management Plan en het ESG-Forum. Tevens heeft binnen het bestuur in 2023 deskundigheidsontwikkeling op het gebied van IT plaatsgevonden.

De activiteiten rondom geschiktheidsbevordering liggen in de lijn van de '70-20-10'-leerfilosofie binnen Shell, die stelt dat 70% van de leereffectiviteit afkomstig is van professionele ervaringen uit het werk, 20% van leren van anderen (training-on-the-job) en 10% van formele trainingen.

De sterke focus op 'leren door doen en van elkaar' vraagt om een professionele houding en specifieke competenties. Vanuit de SPN Academy wordt toegezien op de voortgang van de afspraken tussen voorzitter en individuele bestuursleden over de invulling van de professionele ervaringen, de 'training-on-the-job' en de te volgen opleiding(en). Belangrijk onderdeel hierbij is hoe ieder individueel bestuurslid als focal point een voortrekkersrol in het bestuur vervult op een bepaald beleidsterrein.

In 2023 zijn 2 Capita Selecta avonden georganiseerd, waarbij bestuurders samen met externe deskundigen dieper op een actueel onderwerp zijn ingegaan. In de Capita Selecta avond van maart 2023 heeft een verdieping op het onderwerp 'Defined Contribution (DC)-beleggen' plaatsgevonden. In september heeft de Capita Selecta avond in het teken gestaan van IT en cybersecurity.

Naast Capita Selecta avonden heeft het bestuur in 2023 themagerichte workshops gevolgd over thema's inzake de Wtp alsmede IT.

Governance

De Code Pensioenfondsen (de Code) bevat bepalingen over het functioneren van de verschillende organen binnen het pensioenfonds en daaraan gekoppelde thema's. Het doel van de Code is om een goede uitvoering van de 3 bestuurlijke kernfuncties te stimuleren: besturen, toezichhouden en verantwoording afleggen over wat het pensioenfonds gepland en gerealiseerd heeft.

Bepalend voor de werking van de Code is hoe pensioenfondsen met de intenties van de Code omgaan, niet de mate waarin ze die naar de letter naleven ('afvinkgedrag'). De waarde zit in de dialoog en afgewogen besluitvorming over de onderwerpen in deze Code.

Het betekent dus dat er ruimte is om af te wijken van de normen, mits dit weloverwogen gebeurt. Een pensioenfonds moet de Code naleven of uitleggen hoe en waarom op sommige onderdelen wordt afgeweken. De governance van SSPF is in overeenstemming met de Code, met uitzondering van één onderwerp.

Afwijking Code Pensioenfondsen in 2023

De Code bepaalt dat leden van de Raad van Toezicht na bindende voordracht van het VO worden benoemd door het bestuur (norm 39). Bij SSPF staat de werkgever als sponsor garant voor de minimaal vereiste dekkingsgraad. De sponsor heeft daarom een groot belang bij goed toezicht op het bestuur. Om die reden is na afstemming met alle belanghebbenden gekozen voor een procedure waarbij de leden van de Raad van Toezicht, na verkregen advies van het VO op de profielschets en de kandidaat, door Shell Petroleum B.V. worden benoemd.

Per 1 januari 2024 is de Code Pensioenfondsen herzien. SSPF heeft het gehele jaar 2024 de tijd om de herziene Code te implementeren. Eind 2024 vindt de rapportage over de naleving van de herziene Code Pensioenfondsen plaats. Er zijn verschillende redenen om te komen tot een herziening van de Code. Hierbij kan gedacht worden aan de aanbevelingen van de Monitoringscommissie Code Pensioenfondsen en de invoering van de Wtp, waarin het centraal stellen van de deelnemer een belangrijk uitgangspunt is.

Organisatie

In SSPF zijn pensioenregelingen ondergebracht van maatschappijen van de Shell Groep die daartoe tot het pensioenfonds zijn toegetreden. SSPF wordt bestuurd door een paritair bestuur. In het bestuur zijn vertegenwoordigers van de werkgever, de werknemers en de pensioengerechtigden opgenomen. Er is een Raad van Toezicht die toeziet op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Daarnaast is er een Verantwoordingsorgaan (VO) dat jaarlijks achteraf een oordeel geeft over het beleid in het voorafgaande kalenderjaar en de wijze waarop dat beleid is uitgevoerd. Ook oordeelt ze over beleidskeuzes voor de toekomst en heeft het specifieke adviesrechten.

Extern toezicht

Extern toezicht op het pensioenfonds vindt plaats door De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM). SSPF heeft daarnaast een waarmerkend actuaire en een onafhankelijke accountant aangesteld.

Verdere informatie over de bestuurlijke organisatie van het fonds en de daarin zitting hebbende personen is terug te vinden in bijlage 1 en 2.

Verwachtingen voor 2024

Koers houden, kansen benutten, krachten bundelen

Het bestuur heeft een koers bepaald aan de hand van 6 strategische thema's (zie pagina 57). Op basis hiervan wordt op een gestructureerde wijze gewerkt aan de realisatie van de belangrijkste doelen van het fonds. Hierbij worden actuele ontwikkelingen nauwlettend gevolgd om tijdig en adequaat te kunnen bijsturen waar nodig.

Onderstaand een aantal belangrijke onderwerpen die bij SSPF op de agenda staan voor 2024:

1 Wet toekomst pensioenen (Wtp)

SSPF is al druk bezig om de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel goed te laten verlopen, daarvoor is een multidisciplinair projectteam opgezet en samen met APS een migratieplan opgesteld. In 2024 krijgt de transitie steeds verder vorm, wanneer Shell Nederland en de Centrale Ondernemingsraad (COR) hebben besloten hoe de toekomstige pensioenregeling er uit komt te zien en of bestaande pensioenaanspraken wel of niet worden ingevaren. Afhankelijk van dat besluit zal het bestuur zich vervolgens buigen over de besluitvorming rondom de opdrachtaanvaarding. De besluitvorming door het pensioenfonds over de opdrachtaanvaarding van de nieuwe pensioenregeling en over eventueel invaren moet uiterlijk vóór 1 juli 2025 zijn afgerond.

We staan in de startblokken en onze planning is om 1 januari 2027 over te gaan naar het nieuwe stelsel.

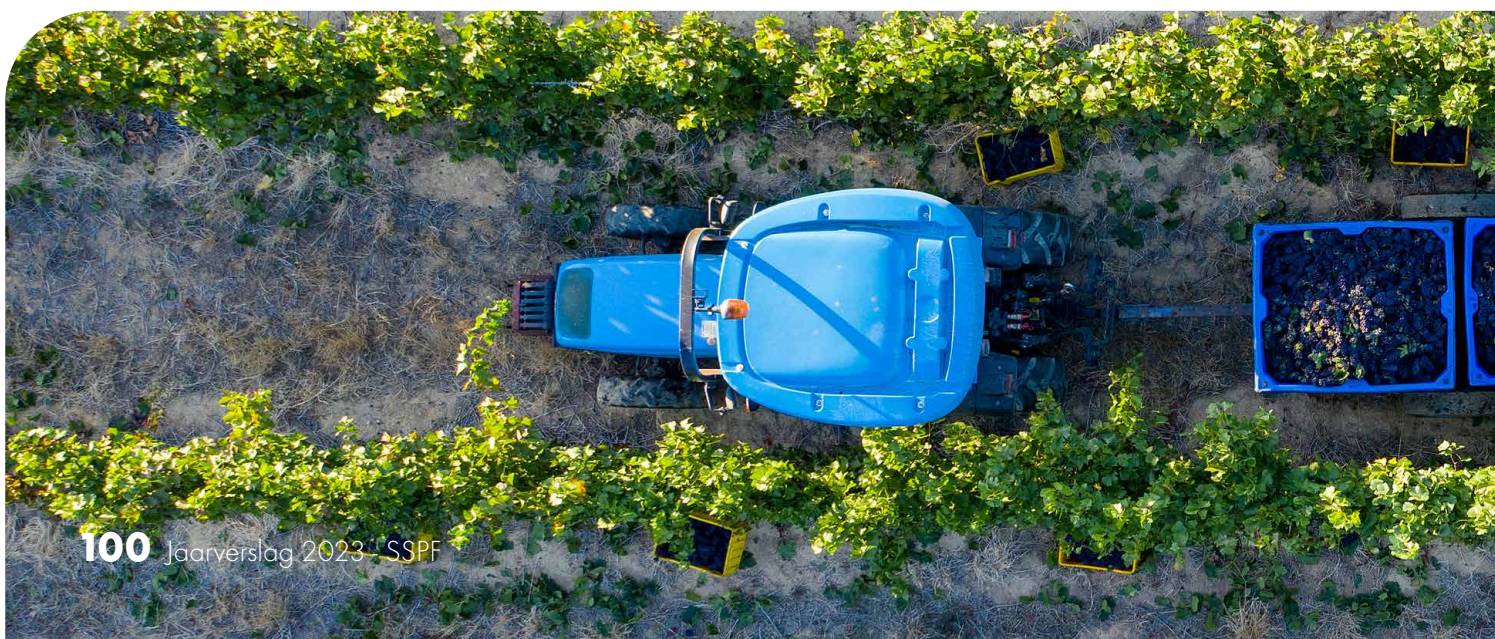
2 Financiële ontwikkelingen

We blijven de financiële markten kritisch volgen in 2024 en monitoren doorlopend of onze beleggingsopzet en -strategieën nog passend zijn. 2024 zal ook in het teken staan van voorbereidingen op de Wtp, waarbij komend jaar veel tijd en aandacht zal uitgaan naar het ontwikkelen van beleggingsbeleid onder het nieuwe wetgevende kader.

Voor 2024 is besloten een volledige premiekorting aan de werkgever te verlenen. De werknemerspremie van 2% blijft gehandhaafd.

3 Kwaliteit en veiligheid van data

In 2023 is een raamwerk voor datakwaliteit vastgesteld en dat wordt in 2024 samen met Achmea Pensioenservices (APS) verder uitgevoerd. Het pensioenfonds zal, samen met APS, zorgen dat de 'get clean' fase wordt afgerond. In dit proces zijn ook de sleutelfunctiehouders actief betrokken. Het hele proces zal door de externe accountant worden gecontroleerd aan de hand van een verklaring van overeengekomen werkzaamheden (AuP; Agreed upon Procedure).

Na afronding van de 'get clean' fase, zal het fonds zich samen met de pensioenuitvoeringsorganisatie (PUO) richten op 'stay clean'. Middels rapportages op het gebied van datakwaliteit in combinatie met bestaande controls uit de ISAE 3402 zal dan aangetoond worden dat het niveau van datakwaliteit voldoet aan de door het fonds vastgestelde eisen.

4 ESG
In 2024 verwachten we de eerste effecten van het klimaatbeleid te kunnen meten. De komende jaren verwachten we dan de eerste positieve effecten te zien van ondernemingen en landen die steeds meer stappen zetten met hun transitieplannen. We zijn hier positief over, maar zullen het beleid bijstellen als de ontwikkelingen daarom vragen.

5 Communicatie
Wtp heeft een grote impact op de pensioenwereld en op de deelnemers van SSPF. Communicatie over de (implementatie van) Wtp en ook keuzebegeleiding voor de deelnemers blijft in 2024 een belangrijk speerpunt in de communicatie van het fonds.

6 Risicomanagement
In 2023 zijn we al begonnen met de voorbereidingen op de aankomende eigenrisicobeoordeling (ERB) door middel van een risicoworkshop, om zodoende ons risicomanagementproces nog verder te verbeteren. In 2024 zal deze ERB verder worden uitgevoerd en afgerond.

7 Gebeurtenissen na balansdatum
Actualiteiten die zich hebben voorgedaan in de eerste maanden van 2024, na balansdatum maar voor goedkeuring van het jaarverslag, worden vermeld in het jaarverslag 2023. Deze zijn opgenomen op pagina 163 in de jaarrekening en liggen op het moment van goedkeuring van het bestuursverslag alweer achter ons.

Verantwoording en toezicht

Verantwoording en toezicht

De Raad van Toezicht en het Verantwoordingsorgaan doen verslag van hun werkzaamheden en bevindingen ten aanzien van 2023.

a) Verslag Raad van Toezicht

Inleiding

Dit verslag is een samenvatting van het rapport dat de Raad van Toezicht (RvT) op 29 april 2024 heeft uitgebracht aan het bestuur van Stichting Shell Pensioenfonds (SSPF) en is gebaseerd op de werkzaamheden die de RvT in het verslagjaar 2023 heeft verricht. Als verantwoording voor de uitvoering van zijn taken in 2023 heeft de RvT begin april 2024 aparte verantwoordingsdocumenten verzonden aan het Verantwoordingsorgaan van SSPF en Shell Petroleum B.V. De basis van deze verantwoordingsdocumenten wordt gevormd door het rapport van de RvT aan het bestuur.

De RvT heeft dit toezichtrapport opgesteld over het verslagjaar 2023. In dit rapport geeft de RvT zijn beeld over de wijze waarop het bestuur zijn bestuurlijke verantwoordelijkheid heeft vervuld.

Werkwijze

Conform artikel 104 lid 2 van de Pensioenwet en artikel 18 van de statuten van SSPF heeft de RvT tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. De RvT is belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De RvT ziet toe op de naleving van de Code Pensioenfondsen door SSPF. Verder staat de RvT het bestuur met raad terzijde. Tot slot heeft de RvT een aantal goedkeuringsrechten op voorgenomen besluiten van het bestuur, onder meer ten aanzien van het jaarverslag en de profielschets voor bestuurders van het pensioenfonds.

De RvT beoogt zijn toezichtstaak zodanig uit te voeren dat het bijdraagt aan een effectief en slagvaardig functioneren van het pensioenfonds. Daarbij heeft hij de intentie om invulling te geven aan een brede taakopvatting met een kritische en onafhankelijke blik, gericht op de implementatie van de strategische doelstellingen van SSPF. Gedurende het jaar volgt de RvT het werk van het bestuur en de RvT stelt zich bij zijn taakuitoefening op als gesprekspartner van het bestuur. De RvT streeft ernaar voldoende afstand tot de inhoudelijke uitvoering van het beleid van SSPF te houden.

De RvT is in het verslagjaar bij acht vergaderingen betrokken geweest. Iedere kwartaalvergadering is gesproken met de Voorzitter van het bestuur, één of meer bestuursleden en één van de twee directieleden van Shell Pensioenbureau Nederland B.V. (SPN). Daarnaast zijn per vergadering gericht stakeholders van SSPF voor een gesprek uitgenodigd. In 2023 betrof dit onder meer de Managing Director van Shell Asset Management Company (SAMCo) en de Vice-President Group Pensions. Er heeft in 2023 geen overleg tussen de RvT en de toezichthouders van de Nederlandsche Bank plaatsgevonden, afgezien van een gesprek tussen de voorzitter van de RvT en DNB in het kader van een on-site onderzoek van DNB in het kader van ESG. Gedurende het jaar hebben leden van de RvT ook eigenstandige informele contacten met bestuursleden en andere betrokkenen bij het fonds, zoals leden van het Verantwoordingsorgaan, medewerkers van SPN en van Shell Group Pensions. Hierbij lag de nadruk in 2023 op de voortgang van de Wet toekomst pensioenen.

Voortgang op aanbevelingen voor 2023

De RvT had voor het jaar 2023 een aantal aanbevelingen en suggesties gedaan in lijn met de Code Pensioenfondsen. Zo heeft de RvT onder andere het bestuur aangemoedigd om blijvend aandacht te houden voor de rolzuiverheid van de Risk & Investment Officer (RIO), de Beleggingscommissie, het bestuur en SAMCo. Daarnaast is blijvend aandacht gevraagd voor een pro-actieve rol, zowel extern als intern, bij de ontwikkelingen en vormgeving van de Wtp met aandacht voor de sponsorgarantie, communicatie, evenwichtige belangenafweging en het kritieke pad rondom besluitvorming en de gevolgen voor uitvoering. Ook is de aanbeveling gedaan om de uitbestedingsrelatie met APS op continue basis te monitoren en bij te sturen ter borging van toekomstige dienstverlening. De RvT heeft geconstateerd dat het bestuur de aanbevelingen goed heeft geadresseerd.

Overall oordeel over 2023

SSPF bevindt zich in een turbulente periode, waarbij de dagelijkse zorg voor het pensioenfonds gecombineerd moet worden met de voorbereiding op de mogelijke consequenties van de invoering van de Wtp. De RvT is van mening dat het bestuur, het Verantwoordingsorgaan en de verschillende partners van het fonds, in het bijzonder SPN, hun respectievelijke taken en verantwoordelijkheden in dit verband op een uitstekende wijze hebben ingevuld en volbracht in dit verslagjaar.

Zo heeft de RvT geconstateerd dat het bestuur in 2023 veel voorwerk heeft verricht, om ervoor te zorgen dat de

tijdslijnen ten behoeve van de Wtp transitie haalbaar zijn. Zo is aan de hand van grondige scenario analyse aandacht besteed aan het operating model en is een eerste marktverkenning uitgevoerd naar een fiduciair manager onder de Wtp. Daarnaast is het stakeholdermanagement verder geïntensiveerd, zowel richting sociale partners als de eigen fondsorganen, hetgeen zeer wordt gewaardeerd. Het bestuur heeft een zorgvuldig evenwichtigheidskader opgesteld en zijn risicoanalyses rondom de Wtp gemaakt. Een hernieuwd communicatiebeleid, inclusief strategie is vastgesteld. Tot slot is het projectmanagement goed ingevuld met ondersteuning vanuit SPN en externe adviseurs waar opportuun. De RvT spreekt zijn waardering uit voor alle werkzaamheden hieromtrent, en de zorgvuldigheid en transparantie naar zijn stakeholders in het bijzonder.

Naast de Wtp zijn in 2023 grote inspanningen geleverd op het ESG-dossier. Zo is het on-site onderzoek van DNB met positieve resultaten afgerond en is een klimaatbeleid vastgesteld. Ook is een ESG deelnemersonderzoek uitgevoerd waaraan opvolging zal worden gegeven. Voorts heeft in 2023 besluitvorming rondom indexatie aandacht gevraagd. De RvT spreekt zijn waardering uit voor de zorgvuldige en evenwichtige besluitvorming in twee stappen en betrokkenheid van de fondsorganen.

Voorts ondersteunt de RvT de genomen stappen in het kader van de doorontwikkeling van het JMP en update van het liquiditeitsbeleid. Ook heeft het bestuur de nodige aandacht besteed aan het IT-beleid alsmede datakwaliteit en zijn verdiepingssessies gehouden op DORA. De RvT heeft

voorts geconstateerd dat een robuust proces was ingericht om te komen tot een hernieuwde relatie met Achmea Pensioenservices (APS).

Tot slot hebben in het jaar 2023 diverse wisselingen in het bestuur alsmede de RvT plaatsgevonden. Mede met steun vanuit SPN is door de intensieve onboarding de continuïteit van het bestuur en de RvT geborgd. SPN is in het jaar 2023 eveneens versterkt, zodat het pensioenfonds zich voorlopig gesterkt kan voelen bij het aangaan van de uitdagingen die zij de komende jaren tegemoet kan zien.

Aanbevelingen 2024

De RvT wil voor 2024 samengevat de navolgende aanbevelingen meegeven aan het bestuur:

De RvT vraagt aandacht voor rolzuiverheid en scheiding tussen advisering en operationeel vermogensbeheer bij de uitbestedingspartner SAMCo. De RvT doet de suggestie tot verdere uitwerking van DORA (zoals gap analyses voor risicobeheersingsdoeleinden) en - waar van toepassing - nadere concretisering van IT-risicomanagement

en hiertoe overleg te voeren met uitbestedingspartners.

De RvT vraagt blijvende aandacht voor de kritieke pad analyse in het kader van de Wtp.

Gezien de intensiteit van Wtp, vraagt de RvT het bestuur ook in 2024 om voldoende tijd en aandacht te houden voor overige bestuurlijke thema's.

Vastgesteld op 29 april 2024

J.S.T. Tiemstra, voorzitter
I.H. Vermeeren-Keijzers
H.A.W. Clijsen

b) Reactie van het bestuur op het verslag van de Raad van Toezicht

Het bestuur dankt de RvT voor het duidelijk geformuleerde rapport over 2023, waarvan een samenvatting is opgenomen in het bestuursverslag. Het bestuur kan zich vinden in de aanbevelingen voor 2024. Zoals al in de reactie van het bestuur op het verslag van het Verantwoordingsorgaan aangegeven, zal de implementatie van de Wtp voor

SSPF de komende periode een grote stempel drukken op de werkzaamheden binnen het bestuur. Zeker als sociale partners in 2024 een invaarverzoek bij SSPF neerleggen, betekent dat in korte tijd zeer veel extra activiteiten voor het pensioenfonds. Gedegen projectmanagement met blijvende aandacht voor de kritieke pad analyse en goede afstemming met de verschillende uitbestedingspartijen is daarbij cruciaal.

Tegelijkertijd dient tijdens de Wtp-transitie de operationele uitvoering van de huidige pensioenregeling tot aan het transitiemoment onverminderd voort te gaan. Daarom is er continu oog voor een juiste balans op de bestuursagenda tussen de Wtp-implementatie en relevante andere strategische thema's met betrekking tot van administratie, vermogensbeheer en communicatie. De constructief-kritische blik vanuit de RvT wordt hierbij door het bestuur zeer gewaardeerd.

Het bestuur heeft continu aandacht voor de rolzuiverheid en scheiding tussen advisering en operationeel vermogensbeheer bij SAMCo, waaraan het vermogensbeheer van SSPF is uitbesteed. Niet alleen vanuit

de toezichthouders nemen de eisen hieromtrent toe, ook bij de uitvoering en het risicomanagement van de nieuwe premieovereenkomsten op grond van de Wtp wordt het onderscheid tussen strategische advisering en operationeel vermogensbeheer relevanter. In de pensioensector is een duidelijke trend waarneembaar waarbij deze activiteiten strikt worden gescheiden.

De suggestie van de RvT tot verdere uitwerking van de Europese Digital Operations Resilience Act (DORA) voor SSPF neemt het bestuur zeer ten harte. Per 17 januari 2025 dient SSPF te voldoen aan de vereisten van deze Europese verordening. Met ondersteuning van een extern IT governance bureau is een gap analyse opgesteld en worden concrete implementatieacties uitgevoerd en gemonitord. Dit wordt periodiek besproken met de directie en de IT Focal Points in het bestuur. Ook met Achmea Pensioenservices en SAMCo vindt reeds afstemming plaats over de consequenties van DORA voor de pensioenadministratie respectievelijk het vermogensbeheer.

c) Verslag van het Verantwoordingsorgaan

Inleiding

Het Verantwoordingsorgaan (VO) vertegenwoordigt de belangen van alle deelnemers van Stichting Shell Pensioenfonds (SSPF). Denk aan werknemers, gepensioneerden en mensen die niet meer bij Shell werken (gewezen deelnemers). Ook behartigt het de belangen van de werkgever.

Als VO kijken we naar alle belangrijke beslissingen die het bestuur neemt en beoordelen deze op een constructieve en kritische manier. Doel: het constructief toezien op een juiste uitvoering van de pensioenregeling, met een evenwichtige belangenafweging voor alle betrokkenen. Daarnaast beoordeelt het VO de handel en wandel van het bestuur, het gevoerde beleid en de beleidskeuzes voor de toekomst.

In het VO zitten vertegenwoordigers van werknemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden en werkgever. Het VO heeft verschillende adviserende taken:

1. **Beoordeling van besluiten van het bestuur:** Denk bijvoorbeeld aan het beleggings- en premiebeleid.
2. **Constructieve input:** Advies kan helpen om beslissingen te verbeteren en ervoor te zorgen dat ze in lijn zijn met de belangen van de verschillende belanghebbenden.
3. **Monitoring uitvoering:** Evaluatie van de prestaties van het pensioenfonds. Voldoen deze aan de gestelde doelen en normen? Hierbij speelt uitbesteding een belangrijke rol.
4. **Communicatie met belanghebbenden:** Uitleg over bestuursbesluiten aan belanghebbenden, zoals werknemers en gepensioneerden. Hierbij kan het informatie verstrekken over de besluiten van het bestuur en eventuele gevolgen voor de betrokkenen uitleggen.
5. **Verantwoording:** Het bestuur legt verantwoording af aan het VO over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. De RvT legt verantwoording af aan het VO over de uitvoering van diens toezichtstaken en bevoegdheden.
6. **Rapportage:** Het Verantwoordingsorgaan rapporteert jaarlijks over zijn bevindingen en oordeel aan de belanghebbenden; dat oordeel leest u in dit jaarverslag.

De adviestaken van het VO dragen bij aan een evenwichtige en goed doordachte uitvoering van het pensioenfonds, waarbij de belangen van alle partijen worden meegenomen.

Toegewijd en met plezier heeft het VO zich in 2023 ingezet voor de belanghebbenden van SSPF. Zo hebben we een zelfevaluatie gedaan om ons functioneren verder te optimaliseren en als onderdeel daarvan is onder meer het kennisniveau van het VO geëvalueerd. Om zo tot een goed en divers collectief niveau te komen. Ook zijn er ontwikkelplannen voor elk lid gedefinieerd. Daarnaast zijn focal point groepen diepgaander op specifieke onderwerpen ingegaan. Daarbij gebruikmakend van de ruime kennis en ervaring van de VO-leden. Het VO is hierdoor beter in staat de juiste vragen aan het bestuur te stellen en een betere bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de besluitvorming.

In het afgelopen jaar zijn er wat wisselingen geweest in de samenstelling van het VO. Marloes Michon (lid namens de werkgever), Ben van den Berg (lid namens de werknemers) en Henk Krijgsman (lid namens de pensioengerechtigden) zijn allen afgetreden na het bereiken van de maximale derde termijn. We danken hen hartelijk voor hun waardevolle en deskundige inzet. Namens de pensioengerechtigden zijn Frans Lacon en Delia Wind benoemd als nieuwe VO-leden. Namens de werkgever is Sophie van Sadelhoff benoemd. Het is goed om te zien dat het gelukt is om nieuwe en enthousiaste VO-leden te vinden met verschillende achtergronden en expertises. Omdat er relatief steeds meer gewezen deelnemers en gepensioneerden zijn, is er vanuit deze groep een extra VO-lid aangesteld in plaats van een vertegenwoordiger namens de werknemers.

Het VO heeft in 2023 9 adviesaanvragen behandeld. Waar

nodig werden de adviesaanvragen in de vergaderingen uitgebreid toegelicht door de directie of het bestuur. Op alle adviesaanvragen is, vaak na een waardevolle discussie vooraf, positief geadviseerd. We kwamen 5 keer bijeen in vergadering. Ook werd 2 keer overlegd met de directie van SSPF, 2 keer met het bestuur en 2 keer met de Raad van Toezicht. Er zijn 5 kennissessies gehouden door Shell Pensioenbureau Nederland (SPN), waarbij alle facetten van de Wet toekomst pensioenen werden besproken met de VO-leden. Verder werd in kleinere groepen overlegd over specifieke deelonderwerpen binnen het VO of tussen het VO, bestuur en/of Raad van Toezicht van SSPF.

Daarnaast zijn 2 VO-leden actief geweest in de Hoorrechtcommissie en zijn deze samen met de voorzitter van het VO aanwezig geweest bij de Voeksessies in het land.

Algemeen oordeel

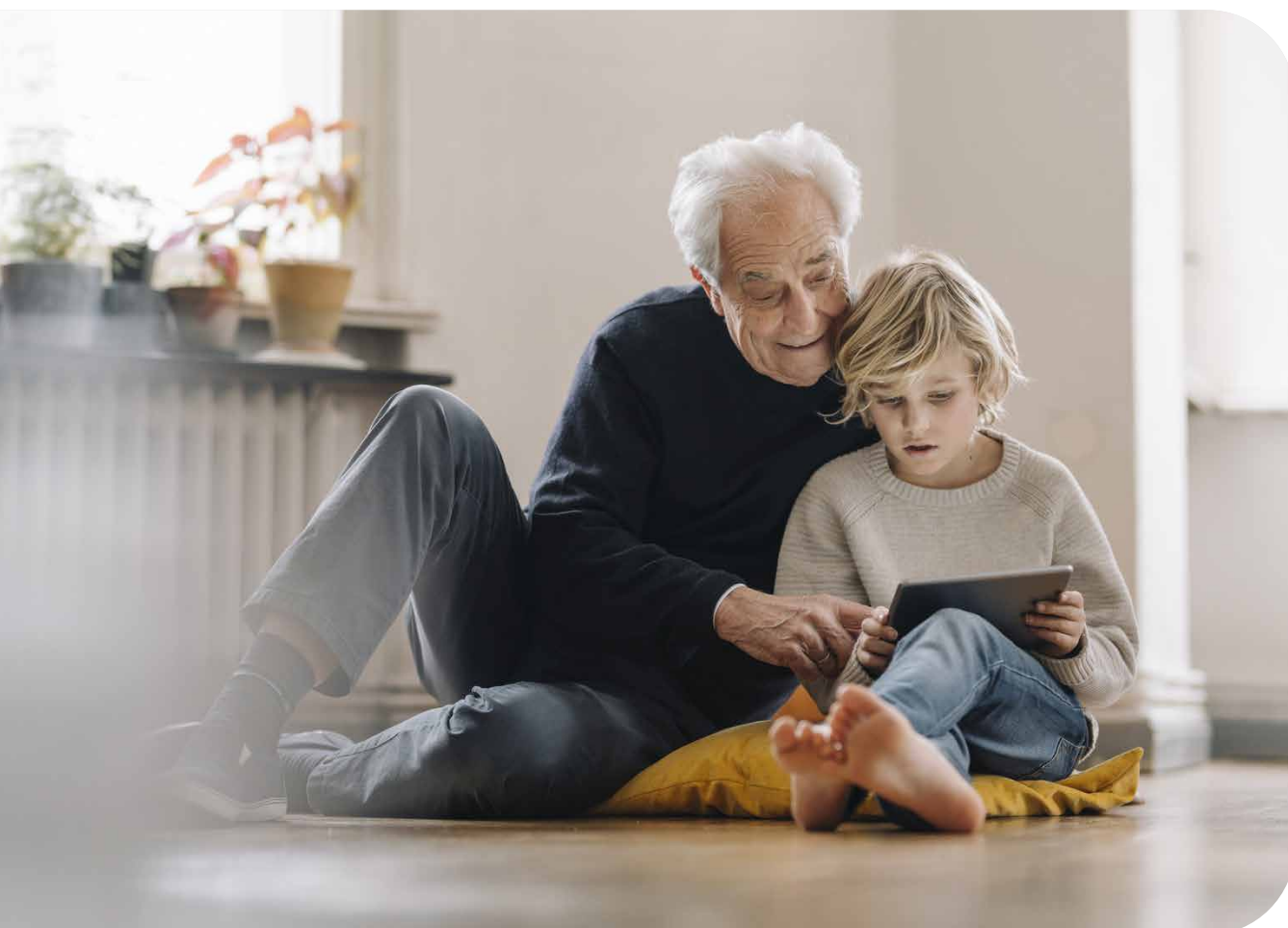
Het VO sluit ieder jaar af met een oordeel over het handelen van het bestuur. Net als in voorgaande jaren is het oordeel positief. De samenwerking was heel prettig en constructief. Belangrijk daarbij was dat bij adviesaanvragen de informatie tijdig werd gedeeld en kwalitatief van goed niveau was. Positief is ook dat het bestuur voor specifieke onderwerpen open communiceerde door vooraf informeel overleg te voeren met een afvaardiging van het VO. Het VO heeft waardering voor de rol van SPN bij het opzetten van de vergaderingen, kennissessies en het onboarden van nieuwe VO-leden. Door het bestuur is verder goede voortgang geboekt met de voorbereidingen op de uitvoering van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) en de mogelijk grote wijzigingen die daaruit voortvloeien.

Het VO is verheugd dat het bestuur, na positief VO-advies, heeft besloten tot de aanvullende indexatie van 4,1% over 2022 van de uitkeringen aan de gepensioneerden, en tot de voorwaardelijke indexatie van 0,2% over het jaar 2023. Hiermee is gevolg gegeven aan de ambitie om pensioenuitkeringen waardevast te houden. Verder was de financiële positie van SSPF zo robuust dat over 2024, in overeenstemming met het premiebeleid van het fonds, een premiekorting aan de werkgever kon worden verleend.

Het VO vindt dat het bestuur de uitbestede diensten bij vermogensbeheerder Shell Asset Management Company (SAMco)

en pensioenuitvoerder Achmea Pensioenservices (APS) goed heeft gemonitord. Daarnaast is het een goede ontwikkeling dat SPN nog meer betrokken is bij APS-projecten om mogelijke implementatierisico's rondom Wtp te minimaliseren.

Uiterlijk 1 januari 2028 moeten pensioenfondsen over naar de nieuwe pensioenregeling. Door de mogelijk grote veranderingen die dat voor SSPF-deelnemers teweegbrengt, staat er komend jaar veel te gebeuren. Het VO heeft er vertrouwen in dat het bestuur tot een evenwichtige besluitvorming komt over de voorstellen van sociale partners en zal dat besluit op basis van verzwaaard adviesrecht beoordelen.

Het VO heeft de volgende opmerkingen over belangrijke thema's in het verslagjaar:

1. Het strategisch beleggingsplan (Journey Management Plan) is naar het oordeel van het VO zorgvuldig en consistent uitgevoerd. Dit betekent dat door de gestegen reële dekkingsgraad er een verschuiving doorgevoerd is naar minder risicovolle beleggingen en meer afdekking van het renterisico en inflatierisico.
2. Er is goede voortgang gemaakt op het gebied van verantwoord beleggen, met aanpassingen in het beleggingsbeleid en het uitvoeren van een ESG-enquête onder de deelnemers.
3. Het liquiditeitsbeleid is verder aangescherpt om het liquiditeitsrisico beter te kunnen beheersen. Dat is nodig vanwege het toegenomen gebruik van rentederivaten.
4. Het VO heeft positief geadviseerd over de voorgestelde verhoging van de beloning van het bestuur. Zo wordt de beloning meer marktconform na vergelijkend onafhankelijk onderzoek en het doet recht aan de steeds verdergaande geschiktheidseisen van DNB, het gevraagde tijdsbeslag en de groeiende complexiteit van de besluitvorming. Ook is de onkostenvergoeding aan de voorzitter van het VO verhoogd.
5. Het VO heeft de jaarrekening, het jaarverslag en de actuariële verslaglegging van positief advies voorzien.
6. Uit onderzoek dat het bestuur in 2023 heeft laten uitvoeren, blijkt dat de zowel de pensioenbeheerkosten als de vermogensbeheerkosten over de periode 2020-2022 hoger zijn dan bij vergelijkbare fondsen.
 - Voor wat betreft de pensioenbeheerkosten zijn deze hogere kosten naar de mening van het VO verantwoord gezien het hoge service niveau. De stijging van deze kosten in 2023 worden veroorzaakt door de voorbereiding op de complexe implementatie van Wtp.
 - Een zuivere vergelijking van de vermogensbeheerkosten tussen fondsen wordt bemoeilijkt door verschillen in de samenstelling van de beleggingen, de geografische spreiding, de rente- en valuta afdekking, de aard van beleggingsbeleid (actief/passief) en de mate waarin alternatieve beleggingen (zoals private equity) worden ingezet. Vanwege de laatste twee factoren zijn de vermogensbeheerkosten van SSPF in het onderzoek hoger dan bij peers, terwijl de rendementen op een vergelijkbaar niveau liggen. Over een iets langere periode bezien is de verwachting van het bestuur dat een hoger rendement voldoende rechtvaardiging biedt voor de hogere vermogensbeheerkosten.
7. Het VO heeft opnieuw veel waardering voor de veelvuldige en vernieuwende communicatierichting.

Oordeel RvT

Het VO heeft kennis genomen van de bevindingen van de RvT en in het overleg op 3 april 2024 verantwoording afgenomen van de RvT. De RvT beschouwt nauwgezet de procedurele stappen die gevolgd worden bij de besluitvorming door het bestuur. Daarnaast is de RvT een belangrijk klankbord voor het bestuur. Het VO constateert dat de RvT haar toezichthoudende rol op een betrokken en doelmatige wijze heeft vervuld en het VO waardeert de onafhankelijke observaties en aanbevelingen van de Raad. Met name de betrokken en adviserende rol van de RvT in het Wtp-proces wordt door het VO zeer op prijs gesteld.

d) Reactie van het bestuur op het verslag van het Verantwoordingsorgaan

Het bestuur dankt het VO voor het positieve oordeel over het verslagjaar 2023. De opmerkingen van het VO verschaffen waardevolle en constructieve feedback voor de uitvoering van de pensioenregeling van SSPF in 2024.

Het is duidelijk dat de komende jaren de nadruk in de dialoog tussen het bestuur en het VO zal liggen op een beheerste, tijdige en correcte implementatie van de Wtp en alle mogelijke gevolgen die deze transitie kan hebben, zoals in de pensioenadministratie, in het vermogensbeheer en in de deelnemerscommunicatie van SSPF. Deze dialoog zal naar verwachting in 2024 verder worden geïntensiveerd, zodra duidelijk wordt welke concrete afspraken sociale partners binnen Shell voor ogen hebben voor de Wtp-transitie bij SSPF. Naast formele adviesrechten op voorgenomen veranderingen vanwege

de Wtp – die in latere fasen van het Wtp-besluitvormingsproces aan de orde komen – heeft het VO voor het bestuur ook een waardevolle rol als klankbord in de voorbereidende fase van de Wtp-implementatie waarin SSPF zich op dit moment bevindt. Dat is de reden dat het bestuur nu al zo veel als mogelijk het VO wil meenemen in onderwerpen als evenwichtigheid, uitvoerbaarheid en uitlegbaarheid die een belangrijke rol gaan spelen in de aankomende transitie. Zowel gevraagde als ongevraagde opmerkingen en suggesties vanuit het VO neemt het bestuur hierbij zeer serieus. In 2024 zal het bestuur het VO blijven informeren over de impact, dilemma's en keuzes die in de Wtp-transitie aan de orde komen, waardoor het VO optimaal zijn rol binnen SSPF kan uitoefenen.

“Tijdens de verbouwing van de winkel gaat de verkoop gewoon door.” Met andere woorden; ondanks de enorme extra inspanningen vanwege de Wtp-transitie blijft er onverminderde aandacht voor de continuïteit van de reguliere operaties en uitvoering. Het bestuur erkent daarbij dat de werkdruk bij zowel het bestuur als bij SPN hoog is. Waar mogelijk wordt, via tijdelijke krachten en adviseurs, gezorgd voor aanvulling en versterking van de capaciteit.

Naar aanleiding van de ESG-enquête onder de deelnemers in 2023 heeft het bestuur een aantal acties geformuleerd om de communicatie op ESG-gebied verder te verbeteren. Zo zijn de teksten met betrekking tot het onderwerp ESG op de website van SSPF toegankelijker gemaakt, waarbij ESG in meer begrijpelijke taal wordt toegelicht. Tevens komt er extra aandacht voor ESG in periodieke nieuwsbrieven met terugkoppeling in korte, toegankelijke berichten over bijvoorbeeld engagement

en zoveel als mogelijk concrete resultaten. Het bestuur nodigt het VO uit eventuele aanvullende ideeën voor verdere verbetering van de communicatie over ESG te delen.

Tot slot blijft het bestuur continu kijken naar het kostenniveau van SSPF. In de praktijk blijkt het echter lastig om het kostenniveau te vergelijken in de markt vanwege grote verschillen die worden veroorzaakt door verschillen in beleggingsbeleid en beleggingsmix alsmede het aspiratieniveau van dienstverlening. Ook in 2023 is een kostenbenchmark-analyse uitgevoerd, waaruit geen aanleiding bleek tot acute

actie. Het bestuur verwacht dat de kosten voor de voorbereiding van de Wtp-implementatie in de komende jaren een verhogend effect zullen hebben op de kosten van het fonds.

Den Haag, 8 mei 2024

M.J. ten Brink

Voorzitter bestuur

F.E.Y van Binsbergen-Stierum

O.J.C.W. van Iersel

E.N.T. Kunkels

B.C. van der Leer

J.P. Messerschmidt-Otten

M.P.A. Minderhoud

J.M. Schenk

Jaarrekening

I. Balans van Stichting Shell Pensioenfonds

€ miljoen per jaareinde		2023	2022
	Toelichting		
Activa			
	Financiële activa tegen reële waarde	3	
Aandelen	3.1/3.8	3.568	3.069
Vastrentende waarden	3.2/3.8	18.605	17.844
Alternatieve beleggingen	3.3	5.580	5.907
Derivaten	3.4	1.148	1.198
Totaal activa tegen reële waarde		28.901	28.018
Vorderingen en overlopende activa			
Overlopende activa	3.5	1.421	670
Vorderingen toegetreden maatschappijen		35	23
Lopende rente	3.6	142	129
Liquide middelen vrij beschikbaar	3.7	187	422
Liquide middelen niet vrij beschikbaar	3.7	228	1.302
Totaal vorderingen en overlopende activa		2.013	2.546
Totaal activa		30.914	30.564
Passiva			
Eigen vermogen			
Algemene reserve	4	6.885	7.178
Totaal eigen vermogen		6.885	7.178
Voorziening pensioenverplichtingen			
Voorziening pensioenverplichtingen	5	20.499	19.012
Totaal verplichtingen		20.499	19.012
Financiële passiva tegen reële waarde			
Short posities aandelen en vastrentende waarden	6.1	50	173
Derivaten	3.4	1.168	2.251
Totaal financiële passiva tegen reële waarde		1.218	2.424
Overige passiva			
Overlopende passiva	6.2	2.312	1.950
Totaal overige passiva		2.312	1.950
Totaal passiva		30.914	30.564

II. Totaalresultaat van Stichting Shell Pensioenfonds

€ miljoen		2023	2022
Baten			
In verband met pensioenen			
Premie deelnemers en werkgever	7	398	228
Saldo waardeoverdrachten	8	(2)	(1)
In verband met beleggingen	9		
Directe beleggingsopbrengsten	9.1	447	696
Indirecte beleggingsopbrengsten	9.2	1.388	(6.932)
Rentebaten		6	-
Totaal baten		2.237	(6.009)
Lasten			
In verband met pensioenen			
Mutatie pensioenverplichtingen	10	1.487	(6.340)
Pensioenuitkeringen	11	956	876
Kosten pensioenbeheer	12	9	7
In verband met beleggingen			
Kosten vermogensbeheer	12	42	38
Rentelasten		36	1
Totaal lasten		2.530	(5.418)
Totaalresultaat		(293)	(591)

III. Overzicht van mutaties in het eigen vermogen van Stichting Shell Pensioenfonds

€ miljoen		2023	2022
Stand einde vorig boekjaar		7.178	7.769
Toevoeging / onttrekking totaalresultaat		(293)	(591)
Stand einde boekjaar		6.885	7.178

IV. Kasstroomoverzicht van Stichting Shell Pensioenfonds

€ miljoen		2023	2022
	Toelichting		
	Kasstroom uit operationele activiteiten		
	Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
	Inkomsten uit beleggingen	9.1	417
	Aankopen van beleggingen		(12.668)
	Verkopen van beleggingen		12.112
	Betaalde kosten vermogensbeheer	12	(43)
	Overige kasstromen beleggingsactiviteiten		(546)
	Totale kasstroom uit beleggingsactiviteiten		(728)
	Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
	Ontvangen premie	7	386
	Ontvangen waardeoverdrachten/inkoop	8	-
	Uitgekeerde pensioenen	11	(956)
	Betaalde waardeoverdrachten	8	(2)
	Betaalde kosten pensioenbeheer	12	(9)
	Totale kasstroom uit pensioenactiviteiten		(581)
	Totale kasstroom uit operationele activiteiten		(1.309)
	Mutatie liquide middelen		
	Liquide middelen begin van de periode	3.7	1.724
	Liquide middelen eind van de periode	3.7	415
	Mutatie liquide middelen		(1.309)

De in de balans, het totaalresultaat en het kasstroomoverzicht opgenomen nummers van toelichting verwijzen naar de corresponderende nummers in de toelichting op de jaarrekening.

De toelichting op pagina 119 t/m 163 vormt een integraal onderdeel van deze jaarrekening.

V. Toelichting op de jaarrekening van Stichting Shell Pensioenfonds van het jaar geëindigd op 31 december 2023

1) Algemeen

Stichting Shell Pensioenfonds (SSPF, het fonds of pensioenfonds) heeft haar statutaire zetel in Den Haag en is geregistreerd in het handelsregister Den Haag onder nummer 41151226.

Het fonds heeft tot doel het verstrekken van pensioenen en andere uitkeringen aan gewezen werknemers van Shell Plc. en aan hun betrekkingen.

Het fonds houdt een (vastgoed) belegging via een dochtermaatschappij (100% deelneming). De dochtermaatschappij betreft 181 Clark Street Corporation Inc., 1209 Orange Street, Wilmington in de staat Delaware. De financiële gegevens van deze deelneming worden toegewezen aan de desbetreffende categorie in de jaarrekening, zijnde alternatieve beleggingen. De gepresenteerde jaarrekening betreft zowel de enkelvoudige als de geconsolideerde jaarrekening. De deelneming wordt als niet materieel beschouwd voor het fonds als geheel en op basis van art. 2:407 BW en art. 2:408 BW zien wij daarom af van consolidatie. De onderlinge financieringsverhoudingen tussen het fonds en de deelneming zijn geheel afgedekt door de waarde van de beleggingen.

Er waren in 2023 geen personeelsleden in dienst bij het pensioenfonds (2022: 0) en derhalve betaalt het pensioenfonds geen salarissen en sociale lasten. De kosten van de activiteiten van SPN, APS en SAMCo worden aan SSPF in rekening gebracht.

De jaarrekening is door het bestuur vastgesteld op 8 mei 2024.

2) Belangrijkste waarderingsgrondslagen en schattingswijzigingen

2.1 Waarderingsgrondslagen

SSPF stelt zijn jaarrekening op conform Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Hierbij is gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de jaarrekening op basis van IFRS op te stellen zoals aanvaard in de Europese Unie. De financiële verslagen zijn opgesteld op grond van de historische kosten conventie, waarbij financiële beleggingen en verplichtingen (incl. derivaten) gewaardeerd worden tegen de reële waarde (werkelijke marktwaarde) en waarbij de waardeveranderingen in het resultaat worden verantwoord. De balans is opgesteld in volgorde van liquiditeit.

De opstelling van de jaarrekening volgens Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt, die van invloed zijn op de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa, verplichtingen, baten en lasten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren, die -gegeven de omstandigheden- als redelijk zijn beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen, die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt.

De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen zijn opgenomen:

- in het verslagjaar waarin de schatting is herzien, als de herziening alleen voor dat verslagjaar gevolgen heeft, of
- in het verslagjaar van herziening en toekomstige verslagjaren, als de herziening gevolgen heeft voor zowel het verslagjaar als toekomstige verslagjaren.

2.2 Schattingswijzigingen

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van de UFR-methode Nederlandsche Bank per 31 december 2023 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. De Nederlandsche Bank heeft toegelicht dat de UFR-systematiek van de rentetermijnstructuur vanaf 1 januari 2023 is gewijzigd. Een wijziging die volgt uit het advies van de commissie parameters van 29 november 2022. Per 1 januari 2023 leidt de maatregel tot een verhoging van € 30 miljoen van de technische voorziening. Het effect op de dekkinggraad is 0,2% negatief.

2.3 Veranderingen in waarderingsgrondslagen en toelichtingen volgens IFRS

Het pensioenfonds heeft geen nieuwe standaarden, wijzigingen van bestaande standaarden of interpretaties toegepast.

2.4 Consolidatie

Dochterondernemingen

Dochterondernemingen zijn entiteiten (waaronder voor een speciaal doel opgerichte ondernemingen) waarover het fonds, direct of indirect, beslissende

zeggenschap kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van stemrechten of op enig andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die per balansdatum direct kunnen worden uitgeoefend. Dochterondernemingen worden volledig geconsolideerd vanaf de datum waarop de beslissende zeggenschap kan worden uitgeoefend door het fonds. Deconsolidatie vindt plaats op het moment dat beslissende zeggenschap is overgedragen. Intercompany transacties, balansposten en ongerealiseerde winsten op transacties tussen groepsmaatschappijen worden geëlimineerd. Ongerealiseerde verliezen worden ook geëlimineerd. De gepresenteerde jaarrekening betreft zowel de enkelvoudige als de geconsolideerde jaarrekening, consolidatie leidt niet tot een materieel verschil (art. 2:407 BW).

2.5 Omrekening buitenlandse valuta

(a) Functionele munteenheid en presentatiemunteenheid

De posten die opgenomen zijn in de financiële verslaglegging van het fonds worden aangegeven in Euro, zijnde de functionele munteenheid van SSPF.

(b) Transacties en verrekeningen

Transacties in niet-Euro valuta worden omgerekend naar de functionele munteenheid door gebruik te maken van de wisselkoersen die golden op het tijdstip van de respectieve transacties. Winsten en verliezen op wisselkoersen van buitenlandse valuta die het resultaat zijn van de afrekening van dergelijke transacties en van de omrekening van monetaire activa en passiva in buitenlandse valuta aan

het eind van het boekjaar, worden opgenomen in het overzicht van het totaalresultaat. Omrekeningsverschillen van niet-monetaire activa en passiva, zoals aandelen, waarvoor een reële waarde gehanteerd wordt, worden via het overzicht van het totaalresultaat gerapporteerd als onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten.

2.6 Financiële activa en passiva (algemeen)

Alle financiële activa en passiva worden tegen reële waarde gewaardeerd met verwerking van waardeveranderingen via het overzicht van het totaalresultaat als onderdeel van het resultaat.

2.7 Aankopen en verkopen

Reguliere aankopen en verkopen van financiële activa worden opgenomen op de transactiedatum - de datum waarop het pensioenfonds de verplichting aangaat om het financiële instrument te kopen of te verkopen. De transactiekosten voor alle financiële activa en passiva worden via het overzicht van het totaalresultaat opgevoerd. Financiële activa worden niet meer op de balans opgenomen wanneer het recht op cash flows uit de investeringen verlopen is of wanneer het pensioenfonds in substantiële mate alle risico's en voordelen van het eigenaarschap overgedragen heeft. Ten aanzien van financiële passiva geldt dat deze niet meer op de balans opgenomen worden zodra de in het contract vastgelegde verbintenis wordt nagekomen, wordt ontbonden dan wel afloopt.

Zowel gerealiseerde als niet-gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en passiva worden op het overzicht van het totaalresultaat verantwoord onder indirecte

beleggingsopbrengsten. Gerealiseerde winsten en verliezen op de verkoop van financiële activa en passiva worden berekend op basis van het verschil tussen de verkoopprijs en de historische kostprijs.

2.8 Bijzondere waardeverminderingen

Tegen reële waarde opgenomen financiële activa en passiva waarvoor waardeveranderingen zijn verwerkt in het overzicht van het totaalresultaat worden niet onderworpen aan een toets op bijzondere waardeverminderingen. In de reële waarde van deze activa en passiva komen mogelijke bijzondere waardeverminderingen al tot uitdrukking.

2.9 Aandelen

Beursgenoteerde aandelen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en daarna opnieuw gewaardeerd tegen de slotkoers van de beurs waar ze verhandeld worden.

2.10 Vastrentende waarden

Obligaties

Beursgenoteerde obligaties worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en daarna opnieuw gewaardeerd tegen de laatst gepubliceerde biedprijs.

Niet beursgenoteerde obligaties worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en daarna opnieuw gewaardeerd op basis van onafhankelijke waarderingen (broker quotes). Zie toelichting 2.18 (Schattingen van de reële waarde).

Obligatiefondsen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en daarna opnieuw gewaardeerd tegen reële waarde,

namelijk de participatiewaarde zoals wordt verkregen van de betreffende fondsmanager. De participatiewaarde is gebaseerd op de beurswaarde van de beleggingen en het aandeel van het fonds in het beleggingsfonds.

Onderhandse leningen

Onderhandse leningen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en daarna opnieuw gewaardeerd tegen reële waarde, gebaseerd op de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de op ultimo boekjaar geldende rentevoet voor de resterende looptijd van de onderhandse leningen.

Hypotheke

Hypotheke worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en daarna opnieuw gewaardeerd tegen reële waarde, namelijk de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de ultimo boekjaar geldende rentevoet voor de resterende looptijd van de hypotheke.

De beleggingen in hypotheekfondsen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en daarna opnieuw gewaardeerd tegen reële waarde, namelijk de participatiewaarde zoals wordt verkregen van de betreffende fondsmanager. De participatiewaarde is afgeleid van de reële waarde van de hypotheke in het beleggingsfonds, welke wordt berekend op basis van een netto contante waarde methode.

2.11 Alternatieve Beleggingen

Private Equity

Private Equity wordt bij eerste verwerking opgenomen tegen

reële waarde en daarna opnieuw gewaardeerd tegen de laatst bekende reële waarde en verhoogd of verlaagd met eventuele (des)investeringen tot ultimo boekjaar. In dit opzicht worden beleggingen in andere investeringsbedrijven ultimo boekjaar gewaardeerd tegen de reële waarde per aandeel zoals aangeleverd door de betreffende asset manager.

Hedgefondsen

Beleggingen in hedgefondsen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde die verkregen wordt via de administrator van elk hedgefonds en daarna opnieuw gewaardeerd tegen de laatst bekende reële waarde en verhoogd of verlaagd met eventuele (des)investeringen tot ultimo boekjaar.

Vastgoed (indirect)

Vastgoed wordt bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en daarna opnieuw gewaardeerd tegen de laatst bekende reële waarde en verhoogd of verlaagd met eventuele (des)investeringen tot ultimo boekjaar. In dit opzicht worden beleggingen in andere investeringsbedrijven ultimo boekjaar gewaardeerd tegen de reële waarde per aandeel zoals aangeleverd door de betreffende asset manager.

2.12 Derivaten

Derivaten worden gecategoriseerd als handelscategorie, omdat het fonds geen derivaten aanwijst als hedges in een hedge accounting relatie. Derivaten waaronder valutacontracten, valutaswaps, futures, renteswaps en andere afgeleide financiële instrumenten worden bij eerste verwerking opgenomen op de balans tegen de reële waarde en zij worden daarna opnieuw gewaardeerd tegen hun reële waarde, waarbij waardeveranderingen

in het overzicht van het totaalresultaat worden verantwoord als onderdeel van het resultaat. De reële waarden worden ontleend aan genoteerde marktprijzen of, indien niet beschikbaar, met behulp van waarderingstechnieken zoals contante waarde methoden berekend. Zie toelichting 2.18 (Schattingen van de reële waarde).

Derivaten worden opgenomen als activa in geval van een positieve reële waarde en als passiva in geval van een negatieve reële waarde. Derivatencontracten kunnen zowel ter beurze als niet ter beurze ('over-the-counter' of OTC) worden verhandeld. Ter beurze verhandelde derivaten zijn gestandaardiseerd en omvatten bepaalde futures. OTC-derivaten komen op individuele basis tot stand door onderhandelingen tussen contractpartijen en omvatten o.a. forwards, renteswaps en andere afgeleide financiële instrumenten. De nominale gecontracteerde bedragen van de derivaten worden niet als activa of verplichtingen op de balans opgenomen, omdat zij niet de potentiële winsten of verliezen van dergelijke transacties weergeven. De gecontracteerde bedragen zijn vermeld in toelichting 3.4 (Derivaten).

2.13 Liquide middelen

Ten behoeve van het kasstroomoverzicht omvatten de liquide middelen en de equivalenten daarvan het geld in kas en opvraagbare deposito's bij banken.

2.14 Voorziening pensioenverplichtingen

Grondslag voor de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen vormen de administratieve basisgegevens per 31 december 2023. In dit verslag zijn de uitkomsten

gebaseerd op de vanaf 1 januari 2015 van toepassing zijnde onvoorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling van Reglement VI.

De voorziening pensioenverplichtingen van de actieve deelnemers is gelijk aan de contante waarde van de onvoorwaardelijk toegekende pensioenaanspraken indien de deelneming per de balansdatum wordt beëindigd. De voorziening pensioenverplichtingen van de arbeidsongeschikte deelnemers is gelijk aan de contante waarde van de toegekende arbeidsongeschiktheidspensioenen, vermeerderd met de bereikbare pensioenaanspraken op de pensioenleeftijd. De voorziening pensioenverplichtingen van de gewezen deelnemers en de gepensioneerden is gelijk aan de contante waarde van de toegekende pensioenaanspraken en pensioenrechten.

De voorziening pensioenverplichtingen is vastgesteld conform de in de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) vastgestelde actuariële grondslagen en veronderstellingen. De voorziening pensioenverplichtingen wordt post voor post vastgesteld met inachtneming van de actuariële grondslagen en veronderstellingen zoals hierna omschreven:

Rekenrente:

- De nominale rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank (volgens de Ultimate Forward Rate (UFR) methodiek). Deze rentetermijnstructuur komt ultimo 2023 voor het fonds overeen met een gemiddelde rekenrente van 2,37% (2022: 2,67%).

Voorwaardelijke en onvoorwaardelijke indexaties voor gepensioneerden en gewezen deelnemers:

- Bij de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen wordt geen rekening gehouden met toekomstige voorwaardelijke indexatie. De onvoorwaardelijke indexaties, voor zover het de indexatie van gewezen deelnemers en gepensioneerden betreft, zijn in de voorziening pensioenverplichtingen opgenomen op basis van een percentage van 0,2%.

Overlevingstafels:

- Voor mannen: de Prognosetafel mannen AG2022 met als basisjaar 2024, waarbij de sterftekansen met de in onderstaande tabel opgenomen factoren worden vermenigvuldigd (boekjaar 2022: Prognosetafel mannen AG2022 met als basisjaar 2023).
- Voor vrouwen: de Prognosetafel vrouwen AG2022 met als basisjaar 2024, waarbij de sterftekansen met de in onderstaande tabel opgenomen factoren worden vermenigvuldigd (boekjaar 2022: Prognosetafel vrouwen AG2022 met als basisjaar 2023).

Leeftijdscategorie	Vermenigvuldigingsfactor voor sterftekansen mannen
25-54	50%
55-74	56%
≥75	56% op leeftijd 75 oplopend met 2% per jaar tot maximaal 100%

Leeftijdscategorie	Vermenigvuldigingsfactor voor sterftekansen vrouwen
25-64	70%
65-79	80%
80-84	85%
≥85	85% op leeftijd 85 oplopend met 1% per jaar tot maximaal 100%

Gezinssamenstelling:

- Voor de deelnemers, de deelnemers met een ingegaan arbeidsongeschiktheidspensioen en de gewezen deelnemers met een uitgesteld pensioen, wordt bij berekening van de contante waarde van de partnerpensioenen uitgegaan van een gehuwdheidsfrequentie van 100 procent tot de pensioenleeftijd, die daarna afloopt met de sterftekansen van de partner volgens de gebezigde overlevingstafels.
- Voor gepensioneerden wordt uitgegaan van de werkelijke burgerlijke staat of, indien van toepassing, de status met betrekking tot de medeverzekering van partnerpensioen. Aangenomen wordt dat bij (echt)paren de man 3 jaar ouder is dan de vrouw.
- De voorziening voor toekomstig wezenpensioen is gelijkgesteld aan 0,6% van de contante waarde van het partnerpensioen voor de deelnemers, voor de gewezen deelnemers en de deelnemers met een arbeidsongeschiktheidspensioen.

Arbeidsongeschiktheid:

- Voor arbeidsongeschikte deelnemers die reeds 2 jaar arbeidsongeschikt zijn, zijn de toekomstige deelnemersjaren reeds in de voorziening pensioenverplichtingen opgenomen.
- Voor deelnemers die in de jaren 2022 en 2023 ziek zijn geworden maar nog geen 2 jaar arbeidsongeschikt zijn is een IBNR-voorziening opgenomen.

Keuzemogelijkheden:

De actuariële voor- of nadelen die uit enkele reglementaire keuzemogelijkheden voortvloeien zijn verwaarloosbaar. Periodiek zullen de bij de keuzemogelijkheden gehanteerde uitruilfactoren worden geëvalueerd. Indien uit deze evaluatie blijkt dat de keuzemogelijkheden tot materiële nadelen leiden zullen of de gehanteerde uitruilfactoren worden aangepast of zal er een voorziening voor de te verwachten nadelen worden opgenomen.

Geboortedata:

Ondersteld is dat alle deelnemers zijn geboren op de eerste dag van de maand volgend op hun geboortemaand.

Parallele pensioenregelingen:

Rekening is gehouden met de reglementaire vermindering op de pensioenen uit hoofde van uitkeringen krachtens Nederlandse sociale wetgeving, de pensioenen uit hoofde van de pensioenregeling van het Bedrijfspensioenfonds voor de Koopvaardij en uit hoofde van uitkeringen ingevolge buitenlandse sociale verzekeringswetgeving.

Uitvoeringskosten:

In de voorziening pensioenverplichtingen is een opslag van 2% opgenomen voor toekomstige uitvoeringskosten (2022: 2%).

2.15 Short posities aandelen en vastrentende waarden

Short posities op aandelen en vastrentende waarden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde daarna gewaardeerd tegen de laatst gepubliceerde laatprijs zijnde de reële waarde.

2.16 Kortlopende schulden en overlopende passiva

Kortlopende leningen en overlopende passiva worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

2.17 Grondslagen voor bepaling van het totaalresultaat

Algemeen

De onder het totaalresultaat opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premie deelnemers en werkgevers

Onder premie van deelnemers en werkgevers wordt verstaan de in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen inclusief eventuele kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Extra stortingen en opslagen op de premie zijn eveneens als premiebijdragen verantwoord.

Directe beleggingsopbrengsten

De inkomsten uit beleggingen worden als volgt opgenomen:

- Aandelen: de in het boekjaar gedeclareerde dividenden, respectievelijk de aan het boekjaar toe te rekenen inkomsten;
- Vastrentende waarden: de aan het boekjaar toe te rekenen rentebedragen;
- Kosten uit hoofde van aan- en verkoop alsmede opbrengsten en kosten voor het uitlenen en inlenen van effecten.

Dividendinkomsten

Dividendinkomsten en dividend op shortposities worden opgenomen vanaf het moment dat het recht op ontvangst van betalingen ontstaat (Ex- dividend datum). Dividendinkomsten die door het pensioenfonds ontvangen/betaald worden kunnen onder buitenlandse belastingheffingen vallen. In dat geval worden de dividendinkomsten netto verantwoord.

Rentebaten en -lasten

De rentebaten en -lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende renteopbrengsten en -lasten van uitgegeven en ontvangen financiële instrumenten. Voor beursgenoteerde instrumenten betreft dit de opgebouwde maar nog niet uitgekeerde rente. Voor niet beursgenoteerde instrumenten wordt de rente toegerekend aan de relevante periode door middel van het disconteren van de verwachte stroom van toekomstige betalingen of ontvangsten tijdens de verwachte looptijd van het financiële instrument of, indien relevant, een kortere periode.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Hieronder worden de op het boekjaar betrekking hebbende resultaten verantwoord bij verkoop van beleggingen, de waardeveranderingen van aangehouden beleggingen alsmede de resultaten op derivaten, de koersverschillen die in het boekjaar zijn opgetreden bij de waardering van de overige activa en kortlopende schulden en de koersverschillen op in vreemde valuta ontvangen bedragen. Daarnaast worden de in het boekjaar opgetreden mutaties in de reële waarde van de diverse beleggingen verantwoord.

Kosten vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden zowel de externe als de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Kosten vermogensbeheer omvatten kosten van fiduciair vermogensbeheer, bewaarloon, advieskosten en interne kosten, waaronder de aan vermogensbeheer toegerekende kosten van het bestuursbureau.

Verrekening van kosten

Met de indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, prestatievergoedingen, valutaverschillen e.d.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Kosten pensioenbeheer

De pensioenbeheerkosten zijn de kosten die verband houden met het vaststellen en innen van de premie, het registreren van pensioenaanspraken en -rechten, het betalen van de pensioenuitkeringen, informatieverstrekking en communicatie met betrokken, de kosten van het bestuur en toezicht door toezichthouders. De pensioenbeheerkosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Mutatie pensioenverplichtingen

De mutatie pensioenverplichtingen betreft de wijzigingen in de waarde van de voorziening pensioenverplichtingen.

Saldo waardeoverdrachten

De post saldo waardeoverdrachten bevat het saldo van bedragen uit

hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

2.18 Schattingen van de reële waarde

De reële waarde van financiële instrumenten die in actieve markten verhandeld worden is gebaseerd op de marktprijzen die aangegeven worden op de peildatum voor de balans. De vermelde marktprijs die voor de financiële beleggingen in bezit van het fonds gebruikt wordt, is de actuele marktprijs.

Het pensioenfonds kan van tijd tot tijd financiële instrumenten aanhouden die niet op actieve markten zijn genoteerd, zoals derivaten waaronder afgeleide 'over-the-counter' instrumenten. Reële waarden van deze instrumenten worden met behulp van waarderingstechnieken vastgesteld. Ook via brokers worden op basis van marktconforme waarderingstechnieken waarden verkregen van financiële instrumenten. In geval waarderingstechnieken (bijvoorbeeld modellen) worden toegepast om reële waarden te bepalen, worden de technieken periodiek door ervaren personen gevalideerd en getoetst, onafhankelijk van de partij die de technieken heeft ontwikkeld. Modellen worden geïjkt met feitelijke transacties om te zorgen dat uitkomsten betrouwbaar zijn.

Modellen maken voor zover mogelijk gebruik van waarneembare gegevens. Op het gebied van kredietrisico (zowel eigen als van tegenpartij), fluctuaties en correlaties moeten schattingen worden gemaakt. Veranderingen in aannames over deze factoren kunnen van invloed zijn op de gemelde reële waarde van financiële instrumenten.

2.19 Belastingen

Het fonds is vrijgesteld van vennootschapsbelasting. Voor buitenlandse belastingheffingen op dividendinkomsten van het pensioenfonds wordt verwezen naar toelichting 2.18 (Directe beleggingsopbrengsten).

Voor de omzetbelasting is een fiscale eenheid gevormd. Deze bestaat uit SSPF, SNPS, SPN en SAMCo. Binnen een dergelijke fiscale eenheid zijn de vennootschappen over en weer hoofdelijk aansprakelijk voor elkaars belastingsschulden.

2.20 Toelichting op het kasstroomoverzicht

Voor de opstelling van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd. Hierbij worden alle ontvangsten en uitgaven als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

3) Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in het overzicht van het totaalresultaat

3.1 Aandelen

Het verloop van de waarde van de aandelen was als volgt:

€ miljoen	2023	2022
Stand per 1 januari	3.069	5.994
Aankopen	1.429	1.254
Verkopen	-1.348	(3.343)
Indirecte beleggingsopbrengsten	418	(836)
Stand per 31 december	3.568	3.069
Beleggingsportefeuille € miljoen	2023	2022
Stand per 31 december	3.568	3.069
Short-posities per 31 december	-	-
Beleggingsportefeuille per 31 december	3.568	3.069
Beursgenoteerd/Niet-beursgenoteerd € miljoen	2023	2022
Beursgenoteerd	3.568	3.069
Niet-beursgenoteerd	-	-
Stand per 31 december	3.568	3.069

De stand ultimo boekjaar bevat aandelen ter waarde van € 268 miljoen (ultimo 2022: € 362 miljoen) die door het pensioenfonds zijn uitgeleend en waarvoor zekerheden zijn gevraagd en verkregen ter dekking van het uit deze transacties voortvloeiende risico van

niet-teruglevering. De desbetreffende zekerheden, in de vorm van securities en cash collateral, hadden ultimo boekjaar een waarde van € 277 miljoen (ultimo 2022: € 376 miljoen). Zie voor verdere toelichting 3.8 (Securities Lending overeenkomsten).

Geografische spreiding aandelen op risicobasis per jaareinde*

In % totaal vermogen	2023	2022
Europa	4,2	3,7
Noord Amerika	6,8	5,1
Pacific Rim	1,1	1,3
Emerging Markets	1,0	1,7
Totaal	13,1	11,8

* Op risicobasis inclusief equity swaps als opgenomen onder Derivaten, zie toelichting 3.4.

3.2 Vastrentende waarden

Het verloop van de waarde van de vastrentende waarden was als volgt:

Vastrentende waarden

€ miljoen	Staats- obligaties	Leningen	Obligatie fondsen (SAMCo)	Obligatie fondsen (externe managers)	Totaal
Stand per 31 december 2021	17.380	2.788	356	341	20.865
Verstreckte leningen en aankopen	10.835	71	-	83	10.989
Aflossingen en verkopen	(10.653)	(131)	-	(138)	(10.922)
Indirecte beleggingsopbrengsten	(2.514)	(473)	(55)	(46)	(3.088)
Stand per 31 december 2022	15.048	2.255	301	240	17.844
Verstreckte leningen en aankopen	9.962	-	-	32	9.994
Aflossingen en verkopen	(9.581)	(51)	(30)	(211)	(9.873)
Indirecte beleggingsopbrengsten	587	31	23	(1)	640
Stand per 31 december 2023	16.016	2.235	294	60	18.605

Beleggingsportefeuille

€ miljoen	Staats- obligaties	Leningen	Obligatie fondsen (SAMCo)	Obligaties (externe managers)	Totaal
Stand per 31 december 2022	15.048	2.255	301	240	17.844
Short posities per 31 december 2022	(173)	-	-	-	(173)
Beleggingsportefeuille 31 december 2022	14.875	2.255	301	240	17.671
Stand per 31 december 2023	16.016	2.235	294	60	18.605
Short posities per 31 december 2023	(50)	-	-	-	(50)
Beleggingsportefeuille 31 december 2023	15.966	2.235	294	60	18.555
Beursgenoteerd per 31 december 2022	15.048	-	301	240	15.589
Niet-beursgenoteerd per 31 december 2022	-	2.255	-	-	2.255
Totaal	15.048	2.255	301	240	17.844
Beursgenoteerd per 31 december 2023	16.016	-	294	60	16.370
Niet-beursgenoteerd per 31 december 2023	-	2.235	-	-	2.235
Totaal	16.016	2.235	294	60	18.605

De leningen bestaan uit hypotheken en onderhandse leningen. Vanaf boekjaar 2016 participeert het fonds in een hypotheekfonds hierboven gepresenteerd onder niet-beursgenoteerde leningen.

Het pensioenfonds participeert ook in obligatiefondsen. Voor de aanmerking van deze beleggingen als 'beursgenoteerd' in bovenstaande toelichting is het doorkijkprincipe gehanteerd. Vanaf boekjaar 2016 participeert het pensioenfonds in twee fondsen voor algemene rekening die door SAMCo beheerd worden. Het betreft een bedrijfsobligatiefonds en een staatsobligatiefonds.

De stand ultimo boekjaar bevat obligaties ter waarde van € 1.337 miljoen (ultimo 2022 € 1.272 miljoen) die door het pensioenfonds zijn uitgeleend en waarvoor zekerheden zijn gevraagd en verkregen ter dekking van het uit deze transacties voortvloeiende risico van niet-teruglevering. De desbetreffende zekerheden hadden ultimo boekjaar een waarde van € 1.382 miljoen (ultimo 2022 € 1.314 miljoen).

Ultimo 2023 is ter waarde van € 51 miljoen (ultimo 2022: € 173 miljoen) aan obligaties ingeleend waarvoor € 52 miljoen (ultimo 2022: € 180 miljoen) aan zekerheden is verstrekt. Zie toelichting 3.8 (Securities Lending overeenkomsten).

Spreiding vastrentende waarden op risicocategorie per jaareinde

In % totaal vermogen	2023	2022
Staatsobligaties Developed Markets	34,7	34,4
Staatsobligaties Emerging Markets	5,7	4,8
Leningen	8,2	8,6
Bedrijfsobligaties wereldwijd	19,5	20,4
Totaal	68,1	68,2

3.3 Alternatieve beleggingen

Het verloop van de waarde van de alternatieve beleggingen was als volgt:

€ miljoen	2023	2022
Stand per 1 januari	5.907	6.639
Investerings	396	703
Desinvesteringen en distributies	(658)	(1.562)
Indirecte beleggingsopbrengsten	(65)	127
Stand per 31 december	5.580	5.907

€ miljoen	2023	2022
Private Equity	3.309	3.369
Hedgefondsen	925	1.126
Vastgoed (indirect)	893	956
Overige	453	456
Stand per 31 december	5.580	5.907

Voor de alternatieve beleggingen wordt de waardering bepaald op basis van de laatst bekende fondsrapportages, indien nodig gecorrigeerd voor kasstromen in de periode van de rapportage tot balansdatum van de jaarrekening. Jaarlijks wordt achteraf een aansluiting gemaakt met de gecontroleerde jaarrekeningen van deze fondsen. Het verschil in de waardering kan hoger of lager zijn, maar naar inschatting van het bestuur niet materieel voor vermogen en resultaat.

Deelneming

Een deel van de beleggingen van het pensioenfonds, specifiek vastgoedactiviteiten, vindt plaats via een dochtermaatschappij die volledig eigendom is van het fonds en waar het fonds volledige zeggenschap over heeft. Alle beleggingen van deze deelneming worden volledig door het fonds

gefinancierd en zijn toegewezen aan de categorie alternatieve beleggingen in de jaarrekening.

Het pensioenfonds heeft vorderingen op de deelneming van € 14 miljoen (ultimo 2022: € 13 miljoen). De deelneming beheert beleggingen ter waarde van € 25 miljoen (ultimo 2022: € 34 miljoen). De leningen en/of rekening-courantverhoudingen worden derhalve toereikend afgedekt door de beleggingen waardoor er voor het fonds geen additioneel risico bestaat anders dan de gewone waardeveranderingen van de beleggingen.

Over door het fonds verstrekte leningen wordt een 6% rente berekend en op de rekening-courantverhoudingen wordt een marktconforme rente op basis van SOFR (US cash flows/rente), met een minimum van 0% per jaar berekend.

€ miljoen	2023	2022
Activa		
Waarde beleggingen in deelneming	25	34
Rekening-courantvorderingen op het Pensioenfonds	78	82
Totaal	103	116
Passiva		
Eigen vermogen	89	103
Leningen en/of rekening-courantschulden aan het Pensioenfonds	14	13
Totaal	103	116

3.4 Derivaten

Derivaten worden uitsluitend gebruikt voor zover deze passen binnen het beleggingsbeleid en worden onder andere toegepast om waardeveranderingen door valutakoersfluctuaties van bepaalde beleggingen en wijzigingen in de rente te beperken. Futures worden gebruikt voor het snel en efficiënt uitvoeren van rebalancing en asset allocatie beslissingen, zowel voor het innemen van posities als voor het beïnvloeden van de gemiddelde looptijd van vastrentende waarden.

Daarnaast wordt gebruik gemaakt van equity, inflatie, rente- en credit default swaps. De derivatenpositie wordt integraal meegenomen in de risico- en rendement afweging per portefeuille. De contractwaarden van de derivaten geven een indicatie van de mate waarin van derivaten gebruik wordt gemaakt. Deze contractwaarden geven geen inzicht in het marktrisico aangezien dit mede afhankelijk is van het type contract, de onderliggende waarden en de mate waarin sprake is van risicoafdekking.

Het verloop van de waarde van de derivaten was als volgt:

€ miljoen	Aandelen	Vastrentende waarden	Valuta	Totaal
Stand per 31 december 2021	-	207	(81)	126
Netto (des) investering	(115)	1.037	1.045	1.967
Indirecte beleggingsopbrengsten	109	(2.544)	(711)	(3.146)
Stand per 31 december 2022	(6)	(1.300)	253	(1.053)
Netto (des) investering	201	650	(233)	618
Indirecte beleggingsopbrengsten	(209)	501	123	415
Stand per 31 december 2023	(14)	(149)	143	(20)

Contractwaarden financiële derivaten per jaareinde

€ miljoen	2023	2022
Valutacontracten (OTC)		
Valutacontracten aankopen	8.343	8.780
Valutacontracten verkopen	(8.205)	(8.541)
Totaal valutacontracten (OTC)	138	239
Aandelen		
Equity Swaps (OTC)	525	492
Futures	(1.452)	(1.434)
Totaal aandelen	(927)	(942)
Vastrentende waarden		
OTC		
- Credit Default Swaps	1.118	1.802
Overig		
- Renteswaps (<10 jaar)	6.732	7.464
- Renteswaps (>10 jaar)	10.337	9.593
- Inflatieswaps (<10 jaar)	2.552	2.112
- Inflatieswaps (>10 jaar)	2.111	2.094
- Futures (<1 jaar)	593	(361)
Totaal vastrentende waarden	23.443	22.704

Er wordt gebruik gemaakt van derivaten om portefeuilles efficiënt te beheren of risico's af te dekken. Dit omvat mede het repliceren van posities met derivaten en het afdekken van het rente- en kredietrisico van obligaties met derivaten. De futures positie in

vastrentende waarden reflecteert de strategische renteafdekking. De futures positie in aandelen reflecteert de risicoreductie van het aandelenrisico die vorig verslagjaar plaatsvond en initieel is geïmplementeerd door het innemen van een futures short positie.

Balanswaarden financiële derivaten uitgesplitst naar type contract

€ miljoen	Reële waarde actief 2023	Reële waarde passief 2023	Reële waarde actief 2022	Reële waarde passief 2022
Valutacontracten				
OTC				
Valutacontracten	158	-14	284	-30
Aandelen				
OTC				
Equity Swaps	15	-31	15	-23
Vastrentende waarden				
OTC				
Credit Default Swaps	11	(12)	7	(19)
Overig				
Renteswaps	520	(1.064)	303	(2.150)
Inflatieswaps	444	(47)	590	(29)
	964	(1.111)	893	(2.179)
Totaal	1.148	(1.168)	1.198	(2.251)

Ten behoeve van de financiële derivaten zijn overdraagbare effecten of contanten als zekerheden ontvangen voor € 367 miljoen (ultimo 2022: € 341 miljoen) en afgegeven voor € 217 miljoen (ultimo 2022: € 1.293 miljoen). In 2023 en 2022 betreft het uitsluitend cash collateral.

3.5 Overlopende activa

Deze post van € 1.421 miljoen (ultimo 2022: € 670 miljoen) bestaat met name uit transacties die voor het jaareinde zijn aangegaan, maar die in het nieuwe jaar nog moesten worden afgewikkeld (€ 1.395 miljoen), alsmede nog te ontvangen dividenden en gelden uit transactieafwikkelingen (€ 26 miljoen). De looptijd van de overlopende activa is korter dan 3 maanden.

3.6 Lopende rente

De post lopende rente betreft opgebouwde rente op vastrentende waarden.

3.7 Liquide middelen

Van de totale liquide middelen is ultimo boekjaar een bedrag van € 228 miljoen (ultimo 2022: € 1.296 miljoen) niet ter vrije beschikking. De niet vrij ter beschikking staande middelen kunnen, indien nodig, binnen drie maanden ter vrije beschikking worden gebracht. Van de totale liquide middelen berust een gedeelte, € 265 miljoen (ultimo 2022: € 1.053 miljoen) bij buitenlandse vermogensbeheerders.

Overzicht naar rating van de financiële instellingen waar de liquide middelen gehouden worden¹

€ miljoen	2023	2022
AA	1	5
A	414	1.719
Totaal	415	1.724

¹ Dit overzicht is opgesteld op basis van de minimumratings van Standard & Poors.

3.8 Securities Lending

Met diverse tegenpartijen zijn overeenkomsten afgesloten voor het in- en uitlenen van effecten. In deze overeenkomsten is onder andere opgenomen dat zekerheden moeten worden verstrekt of verkregen voor het in- en uitlenen van effecten. In de meeste gevallen is de waarde van deze zekerheden gelijk aan de marktwaarde van de in- of uitgeleende effecten plus een verhoging van 5%. Contractueel is ook vastgelegd dat de ontvangen zekerheden niet beschikbaar zijn voor herbelegging door het fonds en dat partijen de uitgeleende stukken direct kunnen terugvragen.

SSPF leent geen aandelen in enkel en alleen voor het uitoefenen van het aan die aandelen verbonden stemrecht. In voorkomende gevallen zal het fonds overwegen om uitgeleende aandelen vóór de stemregistratiedatum van een aandeelhoudersvergadering van een onderneming waarin wordt belegd terug te halen, bijvoorbeeld als de agenda van deze vergadering één of meer controversiële onderwerpen bevat.

3.9 Voorzieningen, niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa.

Niet in de balans opgenomen activa

Er zijn geen niet uit de balans blijkende vorderingen, met uitzondering van de hierboven genoemde en in 3.1 toegelichte Securities Lending overeenkomsten.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Er zijn geen niet uit de balans blijkende verplichtingen, met uitzondering van de hierboven genoemde en in 3.2 toegelichte verplichtingen uit hoofde van Securities Lending.

Ultimo boekjaar zijn de niet uit de balans blijkende financiële verplichtingen uit hoofde van toegezegde toekomstige investeringen in private equity maatschappijen, vastgoed en andere alternatieve beleggingen € 1.118 miljoen (ultimo 2022: € 1.820 miljoen) met wisselende looptijden maar geaggregeerd circa 5 jaar.

Zekerheden en garanties

Het fonds is met de sponsor een bijstortgarantie overeengekomen. Bij een dekkingstekort zal de sponsor dit tekort door middel van additionele bijstortingen binnen maximaal 3 jaar teniet doen.

4) Algemene reserve

€ miljoen	2023	2022
Algemene reserve einde vorig boekjaar	7.178	7.769
Onttrekking totaalresultaat	(293)	(591)
Algemene reserve einde boekjaar	6.885	7.178

Overzicht pensioenvermogen	2023	2022
€ miljoen		
Totaal activa	30.914	30.564
Totaal schulden	3.530	4.374
Vermogen (netto activa)	27.384	26.190

Het negatieve totaalresultaat wordt onttrokken aan de algemene reserve. Het vermogen zoals dat blijkt uit de balans is beschikbaar voor uitkering en bedroeg ultimo boekjaar € 27.384 miljoen (ultimo 2022: € 26.190 miljoen). Doordat de voorziening pensioenverplichtingen meer steeg dan het vermogen is het totaal eigen vermogen per saldo met € 293 miljoen afgenomen.

Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt 5% van de voorziening pensioenverplichtingen en het vereist eigen vermogen 16,0% van de voorziening pensioenverplichtingen. De dekkinggraad ultimo 2023 is 133,6% en de beleidsdekkinggraad 137,7%. De dekkinggraad is gestegen door de stijging van de rente. De beleidsdekkinggraad bevindt zich per 31 december 2023 boven de vereiste dekkinggraad en er is derhalve geen sprake van een reservetekort.

5) Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen bedraagt ultimo boekjaar € 20.499 miljoen (ultimo 2022: € 19.012 miljoen). In de navolgende tabel zijn de voorziening pensioenverplichtingen en de aantallen aanspraak- en pensioengerechtigden nader gespecificeerd. De modified duration van

de voorziening pensioenverplichtingen bedraagt 14,5 (2022: 15,7). De daling van de modified duration is met name een gevolg van de gestegen rente.

Voor een verdere specificatie van het verloop van de technische voorziening zie toelichting 10 'Mutatie voorziening pensioenverplichtingen' op pagina 145.

	2023		2022	
	Aantal	VPV (€ miljoen)	Aantal	VPV (€ miljoen)
Actieve deelnemers	5.206		5.453	
Ouderdomspensioenen		3.273		3.045
Meeverzekerde partnerpensioenen		549		520
Arbeidsongeschikten	202		199	
Ouderdoms- en arbeidsongeschiktheidspensioenen		242		216
Meeverzekerde partnerpensioenen		24		21
Gewezen deelnemers	6.468		6.798	
Ouderdomspensioenen		3.113		2.887
Meeverzekerde partnerpensioenen		412		393
Deelnemers met ingegaan				
Ouderdomspensioenen	13.304		13.292	
Ouderdoms- en arbeidsongeschiktheidspensioenen		9.239		7.944
Meeverzekerde partnerpensioenen		1.742		1.476
Nabestaanden				
Partnerpensioenen	4.981	1.505	5.076	1.308
Wezenpensioenen	123	4	135	4
Indexatie per 1 feb. in nieuw boekjaar		350		1.152
IBNR (Arbeidsongeschiktheid)		46		46
Totaal	30.284	20.499	30.953	19.012

Uitvoering van het indexatiebeleid in 2023

Voor de pensioenelementen van niet-actieve deelnemers, die een onvoorwaardelijke indexatie kennen, wordt op voorhand gefinancierd. Voor de pensioenelementen waarvan de onvoorwaardelijke indexatie was gekoppeld aan de algemene salarisverhoging bij Shell maar nu tijdelijk gerelateerd is aan de CPI afgeleid met een maximum van 5%, is op voorhand een stijging van 2,5% per jaar in de voorziening pensioenverplichtingen inbegrepen en voor de onvoorwaardelijke stijgingen die zijn gekoppeld aan de AOW, is eveneens een stijging van 2,5% per jaar inbegrepen.

De pensioenelementen die waren gekoppeld aan de algemene salarisverhoging bij Shell maar nu tijdelijk aan de CPI afgeleid, zijn in 2023 met 5,0% verhoogd. De pensioenelementen die aan de AOW zijn gekoppeld zijn in 2023 met 10,27% verhoogd.

Voor de voorwaardelijke indexatie wordt op voorhand niet gefinancierd. Het bestuur heeft in 2022 besloten om per 1 februari 2023 een reguliere voorwaardelijke indexatie van 8,0% toe te kennen waarvoor de last in boekjaar 2022 is opgenomen. Het bestuur heeft daarnaast besloten een aanvullende indexatie toe te kennen per 1 november 2023 (over de stand per 1 februari 2023) van 4,1%. Deze verhoging is ten laste van het huidige boekjaar. De parallelpensioenen uit hoofde van de pensioenregeling van het Bedrijfspensioenfonds voor de Koopvaardij zijn in 2023 met 10,84% verhoogd.

In de voorziening pensioenverplichtingen is tevens rekening gehouden met reeds bekende indexaties over het jaar 2024. De pensioenelementen die voorheen waren gekoppeld aan de algemene salarisstijging worden in 2024 wederom met 5,0% verhoogd en de aan AOW gekoppelde pensioenelementen met 7,49%. Daarnaast is rekening gehouden met de voorwaardelijke indexatie van 0,2% per 1 februari 2024. Tot slot bedraagt de verhoging van parallelpensioenen uit hoofde van de pensioenregeling van het Bedrijfspensioenfonds voor de Koopvaardij 3,26% in 2024.

6) Financiële passiva tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in het overzicht van het totaalresultaat

6.1 Short posities aandelen en vastrentende waarden

Deze post bestaat ultimo boekjaar uit verplichtingen ter zake van niet afgewikkelde shortposities ter grootte van € 50 miljoen (2022: € 173 miljoen).

6.2 Overlopende passiva

De post overlopende passiva van € 2.312 miljoen (2022: € 1.950 miljoen) bestaat voornamelijk uit, call money € 1.342 miljoen (2022: € 950 miljoen), schulden uit hoofde van beleggingstransacties die aan het einde van het jaar nog niet zijn geleverd of nog moeten worden afgewikkeld € 918 miljoen (2022: € 968 miljoen), alsmede overige schulden € 52 miljoen (2022: € 31 miljoen). De looptijd van de overlopende passiva is korter dan 3 maanden.

7) Premie deelnemers en werkgever

De kostendekkende premie wordt vastgesteld conform het FTK. SSPF maakt gebruik van de mogelijkheid om de premie te dempen, waarbij als dempingsmethodiek het verwachte rendement van het fonds wordt gebruikt op basis van de parameters uit het Besluit financieel toetsingskader. De feitelijke premie wordt vastgesteld op basis van het verwachte fondsrendement. Indien de beleidsdekkingsgraad van het fonds hoger is dan bepaalde in de ABTN vastgelegde grenzen en aan bepaalde andere voorwaarden is voldaan, zal de feitelijke premie

worden gekort. De deelnemersbijdrage bedraagt te allen tijde 2% van de premiepensioengrondslag. In 2023 bedroeg de feitelijke premie 73,5% van de pensioenpremiegrondslag. Deze pensioenpremiegrondslag bedroeg in 2023 circa € 537 miljoen (2022: € 512 miljoen). De totale premie-inkomsten bedroegen € 398 miljoen (2022: € 228 miljoen). De kostendekkende premie bedroeg € 379 miljoen. De gedempte kostendekkende premie bedroeg € 369 miljoen.

De feitelijke premie was daarmee hoger dan de gedempte kostendekkende premie.

Premiesamenstelling

€ miljoen	2023	2022
Kostendekkende premie	379	390
Gedempte kostendekkende premie	369	215
Ontvangen premie werkgever	388	218
Ontvangen premie werknemer	10	10
Totaal ontvangen premie	398	228

2023	Kostendeekkende premie		Gedempte premie		
	Rekenrente	Rentetermijnstructuur		Verwacht rendement	
		%	€ miljoen	%	€ miljoen
Koopsom onvoorwaardelijke cs opbouw, incl. risico-elementen		28,3%	153	25,6%	139
Onvoorwaardelijke indexatie		31,9%	173	29,2%	158
Solvabiliteitsopslag		9,9%	53	9,0%	49
Additionele opslag v.w. indexatie		-	-	4,4%	23
Totaal		70,1%	379	68,2%	369

2022	Kostendeekkende premie		Gedempte premie		
	Rekenrente	Rentetermijnstructuur		Verwacht rendement	
		%	€ miljoen	%	€ miljoen
Koopsom onvoorwaardelijke cs opbouw, incl. risico-elementen		43,0%	223	23,0%	119
Onvoorwaardelijke indexatie		20,6%	107	11,0%	57
Solvabiliteitsopslag		11,6%	60	6,2%	32
Additionele opslag v.w. indexatie		-	-	1,3%	7
Totaal		75,2%	390	41,5%	215

8) Saldo waardeoverdrachten

€ miljoen	2023	2022
Overgedragen pensioenrechten	(2)	(2)
Overgenomen pensioenrechten	-	1
Totaal saldo waardeoverdrachten	(2)	(1)

9) Beleggingsopbrengsten

Kosten van aan- en verkoop van beleggingen worden verrekend met de indirecte beleggingsopbrengsten.

9.1 Directe beleggingsopbrengsten

€ miljoen	2023	2022
Aandelen	94	161
Vastrentende waarden	307	483
Alternatieve beleggingen	41	47
Securities lending	5	5
Totaal directe beleggingsopbrengsten	447	696

9.2 Indirecte beleggingsopbrengsten

Financiële beleggingen en verplichtingen worden bij aanvang gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen via het overzicht van het totaalresultaat.

Derivaten worden gecategoriseerd als handelscategorie, omdat het fonds geen derivaten aanwijst als hedges in een hedging relatie. De gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen zijn weergegeven in onderstaand overzicht.

€ miljoen	2023	2022
Aandelen	418	(836)
Vastrentende waarden	640	(3.088)
Alternatieve Beleggingen	(65)	127
Derivaten	415	(3.145)
Liquide middelen	(20)	10
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	1.388	(6.932)

Door de forse daling van de rente en de sterke eindsprint van Return-seeking assets in het vierde kwartaal, behielden nagenoeg alle beleggingscategorieën een positief resultaat.

10) Mutatie voorziening pensioenverplichtingen

€ miljoen	2023	2022
Stand per 1 januari	19.012	25.352
Rentetoevoeging	611	(121)
Wijziging rentetermijnstructuur	715	(6.750)
Indexatie	662	1.082
Pensioenopbouw	128	196
Salarisstijgingen	371	107
Waardeoverdrachten	(1)	(1)
Uitkeringen	(951)	(873)
Vrijval administratiekosten	(19)	(18)
Sterfte	(26)	(19)
Arbeidsongeschiktheid	11	15
IBNR-voorziening	-	-
Overige oorzaken	(14)	42
Totale mutatie	1.487	(6.340)
Stand per 31 december	20.499	19.012

Rentetoevoeging

De rentetoevoeging wordt bepaald conform het FTK met de eenjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur aan het eind van vorig jaar. Deze bedroeg in 2023 3,264% (2022: -0,486%). De rentetoevoeging wordt berekend over de beginstand van de voorziening pensioenverplichtingen en de mutaties hierin gedurende het boekjaar.

Wijziging rentetermijnstructuur

Jaarlijks wordt per 31 december de voorziening pensioenverplichtingen herrekend op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Het effect van deze verandering in de rentetermijnstructuur wordt

hier verantwoord. De gemiddelde rekenrente op basis van de door DNB voorgeschreven rentetermijnstructuur, daalde in de loop van 2023 van 2,67% naar 2,37%. Hierdoor moest een bedrag van € 715 miljoen aan de voorziening worden gedoteerd.

Indexatie

Jaarlijks worden de pensioenaanspraken van de pensioengerechtigden en de gewezen deelnemers van SSPF verhoogd, indien de financiële middelen van het pensioenfonds dit toelaten. Het bestuur heeft in 2023 besloten om de pensioenen die voorwaardelijk worden geïndexeerd, per 1 februari 2024 te verhogen met 0,2%.

Pensioenopbouw

De post pensioenopbouw geeft de verhoging van de voorziening pensioenverplichtingen weer als gevolg van de opbouw van pensioenaanspraken gedurende het jaar.

Salarisstijgingen

De post salarisstijging geeft de verhoging van de voorzieningen pensioenverplichtingen als gevolg van de onvoorwaardelijke indexatie van de pensioenaanspraken van actieve deelnemers. Deze bedroeg in 2023 5% (2022: 2%). Daarnaast is er een inschatting van de indexatielast voor 2024 meegenomen. De indexatie voor 2024 bedraagt eveneens 5,0%.

Waardeoverdrachten

De post waardeoverdrachten geeft de mutatie in de voorziening pensioenverplichtingen als gevolg van de door het pensioenfonds uitgevoerde (uitgaande) waardeoverdrachten.

Uitkeringen

De post uitkeringen geeft de vrijval uit voorziening pensioenverplichtingen weer als het gevolg van uitgekeerde pensioenen.

Vrijval administratiekosten

De post vrijval administratiekosten geeft het door uitbetaling van de pensioenuitkeringen vrijgevallen bedrag aan reservering voor excassokosten weer. De opslag voor excassokosten bedraagt 2% van de voorziening pensioenverplichtingen.

Sterfte

De post sterfte geeft het effect weer van de actuele sterfteontwikkelingen ten opzichte van de door SSPF aangenomen sterfteontwikkeling op de hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen.

Arbeidsongeschiktheid

De post arbeidsongeschiktheid geeft de mutatie in de voorziening pensioenverplichtingen als gevolg van de in boekjaar ontstane arbeidsongeschiktheid.

Mutatie IBNR-voorziening

De Incurred But Not Reported (IBNR) voorziening betreft de voorziening voor arbeidsongeschiktheidsschades die zich al wel hebben voorgedaan maar die vanwege de wachtperiode van 2 jaar nog niet zijn gemeld. Onder deze post wordt de mutatie in deze voorziening opgenomen. In 2023 is deze voorziening niet gewijzigd.

Overige oorzaken

Dit betreft diverse mutaties, wijzigingen en correcties. De belangrijkste componenten waren:

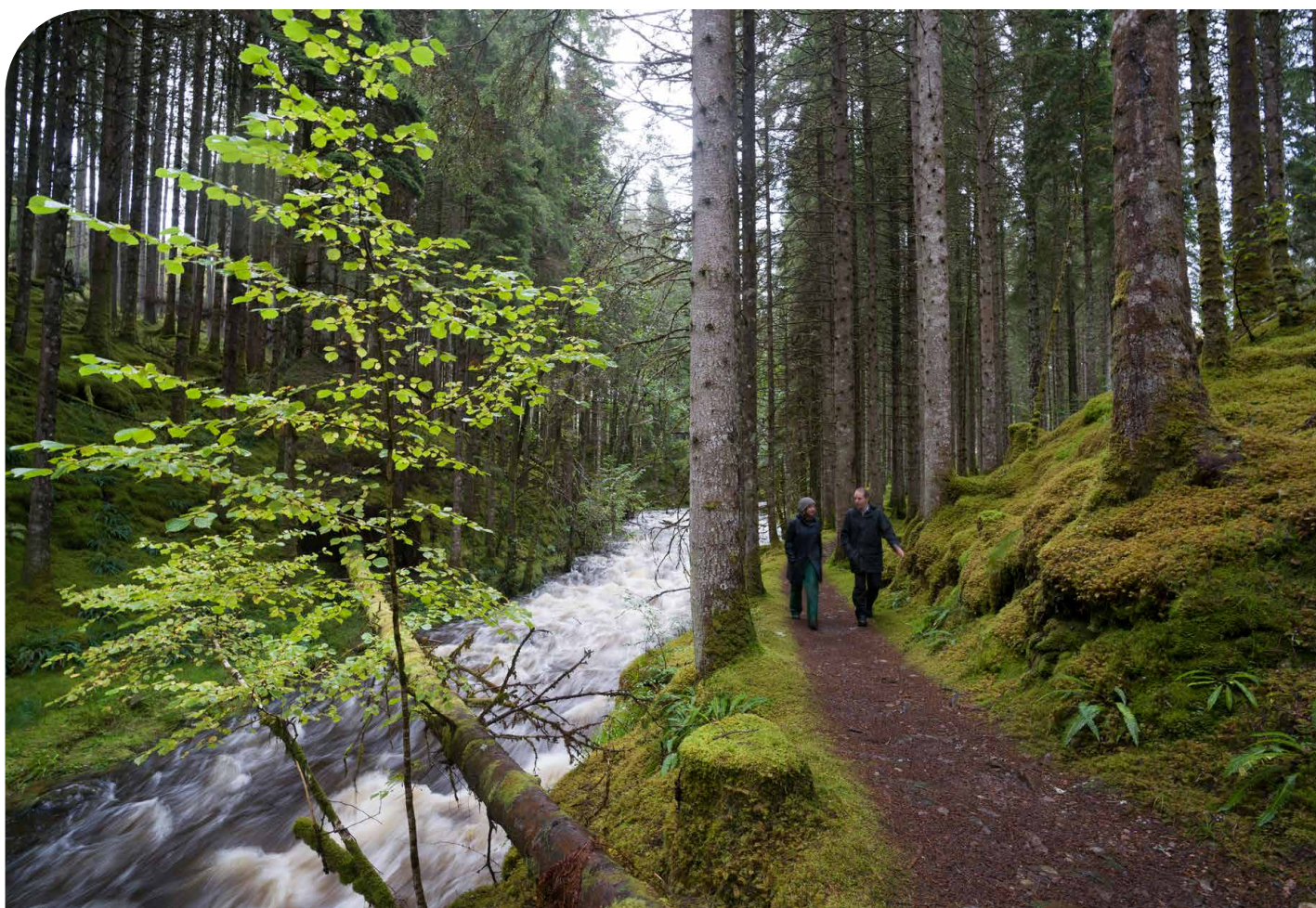
- Positief resultaat van € 14 miljoen op het toepassen van de diverse keuzemogelijkheden die de deelnemer heeft op het moment van pensioneren (vervroegen, uitruil, etc.) voortkomend uit het verschil tussen de rekenrente waarmee de voorziening pensioenverplichtingen is vastgesteld en de rente (3,0%) waarmee de keuzemogelijkheden worden uitgerekend. Het fonds heeft de strategie om de uitruiltarieven niet jaarlijks aan te passen en deze onafhankelijk van de marktomstandigheden vast te stellen, zodat de deelnemer niet voor verrassingen c.q. ongewenste risico's komt te staan. In het verleden zijn de pensioenen van veel deelnemers, vanwege wijzigingen in de pensioenwetgeving, omgerekend naar een hogere pensioenrichtleeftijd wat resulteerde in een hoger pensioen met een korte looptijd. Veel van die deelnemers gaan echter toch

eerder dan hun pensioenrichtleeftijd met pensioen waardoor deze aanpassing weer (gedeeltelijk) wordt teruggedraaid. Door de lage rentestand op dit moment leidt dit in het huidige jaar tot een positief

resultaat voor het fonds, waar het fonds in eerdere jaren een negatief resultaat heeft moeten nemen op de voorziening pensioenverplichtingen als gevolg van een daling van de rente op dat moment.

11) Pensioenuitkeringen

€ miljoen	2023	2022
Ouderdomspensioen	793	724
Arbeidsongeschiktheidspensioen	7	7
Partnerpensioen	152	142
Wezenpensioen	1	1
Uitkering bij overlijden	3	2
Totaal pensioenuitkeringen	956	876

12) Kosten pensioenbeheer en vermogensbeheer

Overzicht kosten pensioenbeheer en vermogensbeheer

€ miljoen	2023	2022
Beheerkosten SAMCo	33	31
Kosten externe vermogensbeheerders	7	6
Bewaarkosten effecten en overige kosten	2	1
Kosten vermogensbeheer	42	38
Kosten pensioenadministratie en communicatie	3	2
Kosten SPN pensioenbureau	3	3
Overige SSPF-uitvoeringskosten	3	2
Kosten pensioenbeheer	9	7
Totaal kosten	51	45

Kosten pensioenbeheer

De kosten van pensioenbeheer in bovenstaande tabel bestaan voornamelijk uit de kosten voor de pensioenadministratie en communicatie van het fonds, de ondersteuning van het bestuur door het pensioenbureau en kosten van onder andere extern en intern toezicht.

Kosten vermogensbeheer

De kosten van vermogensbeheer in bovenstaande tabel bestaan voornamelijk uit de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder(s) direct bij SSPF in rekening worden gebracht. Voor 2023 bestaan deze geheel uit vaste vergoedingen berekend over het beheerde vermogen. De

bewaarkosten effecten en overige kosten bestaan voornamelijk uit de bewaarkosten voor effecten en advieskosten vermogensbeheer. Resultaten uit hoofde van het uitlenen en inlenen van effecten zijn verwerkt in de directe beleggingsopbrengsten en niet in de vermogensbeheerkosten.

Kosten die door vermogensbeheerders niet worden gefactureerd aan het pensioenfonds, maar direct worden verrekend met de waarde van de belegging, zijn in de jaarrekening verrekend met het rendement. De indirecte beleggingsopbrengsten als opgenomen onder 9.2 geven de opbrengsten weer na verrekening van deze vermogensbeheerkosten.

13) Bestuurdersbeloningen

Het beloningsbeleid van SSPF is gepubliceerd op de website van het pensioenfonds. Bestuursleden die niet (meer) werkzaam zijn bij Shell komen in aanmerking voor een beloning evenals de leden van de RvT. Deze vergoeding wordt in een aantal gevallen voldaan aan de onderneming waar het betreffende lid werkzaam is. Bestuursleden in actieve dienst van Shell vallen onder het algemene arbeidsvoorwaardenbeleid van Shell en ontvangen geen beloning vanuit SSPF. Leden van het VO die niet meer werkzaam zijn bij Shell komen in aanmerking voor een onbelaste onkostenvergoeding die door fiscale wetgeving is gemaximeerd.

Aan de beloningen en vergoedingen is geen sociale zekerheid en geen pensioenopbouw gekoppeld. Driejaarlijks vindt door het bestuur een evaluatie plaats van het beloningsbeleid waarbij wordt bekeken of het beleid nog voldoet aan de geformuleerde doelstellingen en uitgangspunten.

Onderstaand de beloningen zoals deze van toepassing zijn geweest.

Het totaal van bezoldigingen van het bestuur in 2023 was € 264.036 (2022: € 222.694). De bezoldiging van de Raad van Toezicht was € 60.833 (2022: € 105.000). Het Verantwoordingsorgaan is onbezoldigd.

Bestuur	Vergoeding op jaarbasis 2023	Vergoeding op jaarbasis 2022	VTE-score¹ (ongewijzigd in 2023)
Voorzitter (niet in Shell dienst)	EUR 80.200	EUR 60.500	0,6
Lid (niet in Shell dienst)	EUR 45.830	EUR 45.375	0,4
Raad van Toezicht			
Voorzitter	EUR 35.000	EUR 35.000	0,2
Lid	EUR 30.000	EUR 30.000	0,1

¹ De voltijd equivalent score (VTE-score) is een wettelijke norm die de tijdsbeslag van een bestuurder en toezichthouder van een pensioenfonds uitdrukt.

14) Omzet

Onder de 'omzet' (volgens de definitie van DNB) van het pensioenfonds wordt verstaan het totaal van de premie-inkomsten en de directe beleggingsopbrengsten. Dit bedrag is in 2023 € 845 miljoen (2022: € 924 miljoen).

15) Verbonden partijen

Het bestuur van het pensioenfonds wordt door SPN ondersteund en geadviseerd over het te voeren beleid en toezicht op externe dienstverleners. SPN B.V. is een deelneming van Shell Petroleum B.V. Het dagelijks beheer van de bezittingen wordt uitgevoerd door SAMCo, eveneens een deelneming van Shell Petroleum B.V. De pensioenadministratie wordt gevoerd door Achmea Pensioenservices B.V. De bestuurders van SSPF worden tevens aangemerkt als verbonden partijen.

Voor de kosten van het dagelijks beheer van SPN en SAMCo wordt verwezen naar toelichting 12 'Kosten pensioenbeheer en vermogensbeheer'. Voor informatie over de beloning van bestuurders wordt verwezen naar de toelichting op de staat van baten en lasten.

De uitvoeringsovereenkomst tussen SSPF en werkgever met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de pensioenregeling dient zorg te dragen voor de verplichtingen die voortvloeien uit het pensioenreglement. Medewerkers van SPN en SAMCo in dienst voor 1 juli 2013 nemen deel aan de pensioenregeling van het pensioenfonds onder reguliere condities.

Ultimo boekjaar was het aandeel van beleggingen in de werkgever

€ 6 miljoen (2022: € 7 miljoen). Er zijn geen andere transacties met verbonden partijen.

16) Accountantskosten

EY verleent alleen audit gerelateerde diensten en voert geen fiscale werkzaamheden of adviesopdrachten voor het pensioenfonds uit. De accountantskosten die betrekking hebben op de controle van de jaarrekening van het fonds en overige controles bedroegen € 0,2 miljoen (2022: € 0,2 miljoen). Deze kosten zijn opgenomen onder toelichting 12 'Kosten pensioenbeheer en vermogensbeheer'.

17) Risicobeheer

Beleggingsbeleid als risicobeheerinstrument

Het risicobeheer op de beleggingen van het pensioenfonds wordt in hoofdlijnen vormgegeven door het strategisch beleggingsbeleid. Het beleggingsbeleid wordt telkens voor drie jaar vastgesteld na het uitvoeren van een ALM-studie. Binnen de ALM-studie worden simulatieberekeningen uitgevoerd met veronderstellingen ten aanzien van de ontwikkeling van onder meer het deelnemersbestand, de rente, de inflatie, toekomstige rendementen, volatiliteit en correlaties van en tussen verschillende beleggingscategorieën. De uitkomsten geven inzicht in de effecten van wijzigingen in het risicoprofiel van de pensioentoezegging en in de risicohouding van het bestuur. Dit tezamen leidt tot de keuze voor een strategische beleggingsmix, waarbij deze wordt afgestemd op de verplichtingen. Bij deze keuze spelen de risicofactoren en het incasseringsvermogen van het pensioenfonds, als ook de sponsor, een belangrijke rol.

Het beleggingsbeleid omvat een normverdeling over verschillende beleggingscategorieën en bandbreedtes. Onderdeel van het strategisch beleid zijn afdekking van de rentegevoeligheid van de nominale verplichtingen, afdekking van het inflatierisico en afdekking van het valutarisico. Van de strategische beleggingsmix kan, binnen door het bestuur gestelde grenzen, worden afgeweken.

De resultaten en de ingenomen markt- en valutapositionen van de financiële beleggingen worden voor zover mogelijk dagelijks berekend, gerapporteerd en getoetst aan geformuleerde criteria en toegestane afwijkingen van de desbetreffende vergelijkingsmaatstaven.

Vereist eigen vermogen

Volgens de Pensioenwet dient een pensioenfonds voldoende eigen

vermogen aan te houden, het vereist eigen vermogen. Voor de bepaling van het vereist eigen vermogen wordt het standaardmodel van De Nederlandsche Bank gehanteerd waarbij het pensioenfonds een aantal aanpassingen heeft gemaakt.

De belangrijkste aanpassing bij de bepaling van het vereist eigen vermogen is dat een deel van het eigen vermogen moet worden aangehouden voor het actief risico dat de vermogensbeheerder mag nemen.

In onderstaand overzicht is het vereist eigen vermogen uitgesplitst naar de verschillende (risico)bronnen, op bruto-basis voor aftrek van diversificatie effecten. Het aandeel van de risicobronnen op netto basis in het vereist eigen vermogen is dienovereenkomstig lager dan getoond in het overzicht.

In % van voorziening pensioenverplichtingen	2023	2022
S1: Renterisico	1,4	2,8
S2: Zakelijke waarden risico	9,1	9,4
S3: Valutarisico	2,2	2,1
S4: Commodities	-	-
S5: Kredietrisico	7,2	6,4
S6: Verzekeringstechnisch risico	2,0	2,1
S10: Risico actief beheer	5,2	5,3
Diversificatie effect	(11,1)	(11,7)
Totaal vereist eigen vermogen	16,0	16,4
Totaal vereist eigen vermogen in € miljoen	3.270	3.120

Marktrisico (S_1-S_4)

Het marktrisico van het pensioenfonds is voor het grootste deel een uitvloeisel van de keuze van de strategische beleggingsmix die mede is gebaseerd op de uitkomsten van de ALM-studie en daarnaast van het actief beheer van de portefeuille. Het marktrisico wordt in grote lijnen bepaald door het renterisico vanwege de duration mismatch, het zakelijke waarden risico en het valutarisico.

Het totale marktrisico wordt uitgedrukt in verschillende algemene en relatieve risicomatstaven. De belangrijkste hiervan zijn Value-at-Risk (VaR), relatieve Value-at-Risk (R-VaR) en tracking error:

- De VaR is het verwachte waardeverlies van de beleggingsportefeuille met een zekerheidsniveau van 97,5% en een horizon van 1 jaar. Deze waarde is gebaseerd op de huidige posities in de beleggingsportefeuille, waarbij het risicoprofiel per positie over de afgelopen 5 jaar in acht wordt genomen. Dit betekent dat er op basis van de gekozen methode een kans van 2,5% is, bij een gelijkblijvende beleggingsstrategie, dat er een waardeverlies op de beleggingen optreedt dat groter is dan deze VaR. Onder deze aannames zou er in een periode van 20 jaar 1 jaar voorkomen met een waardeverlies groter dan de VaR. Ultimo 2023 bedroeg de VaR voor het Pensioenfonds € 6,8 miljard (ultimo 2022: € 6 miljard).
- De R-VaR staat voor relatieve VaR, het minimaal verwachte waardeverlies ten opzichte van de benchmark met een zekerheidsniveau van 97,5% en een horizon van 1 maand. Deze waarde is gebaseerd op de huidige

posities in de beleggingsportefeuille, waarbij het risicoprofiel per positie over de afgelopen 5 jaar in acht wordt genomen. Net zoals bij VaR, wil dit zeggen dat er op basis van de gekozen methode een kans van 2,5% is, bij een gelijkblijvende beleggingsstrategie, dat er een relatief waardeverlies op de beleggingen optreedt dat groter is dan deze R-VaR. Onder deze aannames zou er in een periode van 20 maanden 1 maand voorkomen met een relatief waardeverlies groter dan de R-VaR. De 1-jaars R-VaR voor liquide financiële activa bedroeg ultimo 2023 € 557 miljoen (ultimo 2022: € 245 miljoen).

- De tracking error betreft de volatiliteit van de afwijkingen tussen de rendementen van het pensioenfonds en de benchmark. Hierbij geldt een plafond van 2% op totaal portefeuille niveau. Ultimo 2023 bedraagt de tracking error van de liquide beleggingen 0,8% (2022: 0,6%).

Naast bovengenoemde risicomatstaven kijkt het bestuur ook naar de ontwikkeling van andere maatstaven als Surplus-at-Risk en Expected Loss.

S_1 : Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarde van de portefeuille verandert als gevolg van ontwikkelingen in de markttrente. De duration is een maatstaf voor de rentegevoeligheid. Het renterisico wordt veroorzaakt doordat de duration van de beleggingen afwijkt van de duration van de voorziening pensioenverplichtingen (op basis van markttrente circa 15 jaar (2022: 15 jaar)). Ultimo 2023 bedroeg de

strategische nominale rentehedge 60% en de reële rentehedge 20%. Naast deze strategische afdekking die door een expliciet gedeelte van de beleggingsportefeuille wordt bewerkstelligd, bieden de overige vastrentende waarde additionele maar een minder zekere afdekking van het renterisico.

Vanuit het perspectief van een indexatieambitie vormt een langdurige, onvoorziene toename van de inflatie (hoger dan verondersteld in de ALM-

studie) op lange termijn ook een risico. Hogere inflatie leidt tot hogere verwachte uitkeringen. Dit inflatierisico is gedurende 2023, net als in 2022 actief afgedekt.

Onderstaande tabel geeft een indicatieve gevoeligheid van de algemene reserve voor wijzigingen van de marktrente. In tegenstelling tot het overzicht in het bestuursverslag (op pagina 66) wordt de werking van de UFR in de rekenrente van de verplichtingen hier niet meegenomen.

Gevoeligheidsanalyse	Variabiliteit	Effect op Algemene Reserve	
		2023	2022
€ miljoen			
Categorie (inclusief derivaten)			
Vastrentende waarden	rente stijgt 1%-punt	(3.032)	(2.283)
Voorziening Pensioenverplichtingen	rente stijgt 1%-punt	2.602	2.343
Totaal effect	rente stijgt 1%-punt	(430)	60
Vastrentende waarden	rente daalt 1%-punt	3.743	2.774
Voorziening Pensioenverplichtingen	rente daalt 1%-punt	(3.301)	(2.991)
Totaal effect	rente daalt 1%-punt	442	(217)
Rendement zakelijke waarden	aandelen stijgen 1%-punt	70	53
Rendement zakelijke waarden	aandelen dalen 1%-punt	(70)	(53)

S_2 : Zakelijke waarden risico

Het zakelijke waarden risico is onderdeel van het marktrisico. Zakelijke waarden risico is aanwezig bij alle beleggingen waarvan de waarde gevoelig is voor schommelingen in beursgraadmeters. Dit risico wordt beperkt door beleggingen zoveel mogelijk te spreiden.

S_3 : Valutarisico

Bij het formuleren van het strategische valutabeleid spelen 3 overwegingen een rol. Enerzijds is er de veronderstelling dat het valutarisico op lange termijn niet tot additioneel rendement maar slechts tot additionele volatiliteit leidt (een 'niet-lonend' risico is), dat met name het rendement van relatief lager renderende beleggingen sterk kan beïnvloeden. Dit

pleit voor het afdekken van het gehele of in ieder geval een zo groot mogelijk deel van het valutarisico. Anderzijds leidt het afdekken van valutarisico tot liquiditeitsrisico, omdat als gevolg van valutaschommelingen op korte termijn grote verliezen kunnen ontstaan op ingenomen valuta afdekkingsposities. Daarnaast wordt er rekening gehouden met de kosten van het afdekken van het valutarisico, die in een aantal kleinere valuta's (vooral opkomende markten) relatief hoog kunnen zijn. Strategisch wordt voor beursgenoteerde aandelen en private equity 60% van de exposure naar USD, GBP en JPY afgedekt. Voor de andere beleggingscategorieën is dit 100% en wordt ook de eventuele exposure naar HKD, SGD en NZD 100% afgedekt.

Overzicht van totale valutaposities per 31 december 2023

€ miljoen	Bruto positie	Afdekkingspositie	Netto positie
US Dollar	6.955	6.118	837
Britse Pond	1.000	862	138
Japanse Yen	436	376	60
Zwitserse Frank	119	65	54
Hong-Kong Dollar	113	9	104
Singapore Dollar	18	6	12
Canadese Dollar	78	25	53
Australische Dollar	72	40	32
Nieuw-Zeeland Dollar	3	5	(2)
Deense Kroon	80	9	71
Noorse Kroon	33	1	32
Zweedse Kroon	66	4	62
Emerging Markets valuta	1.295	(175)	1.470
Niet-strategisch afgedekte overige valuta	40	-	40
Totaal non Euro valuta	10.308	7.345	2.963

Overzicht van totale valutaposities per 31 december 2022

€ miljoen	Bruto positie	Afdekkingspositie	Netto positie
US Dollar	7.044	6.393	651
Britse Pond	834	733	101
Japanse Yen	566	535	31
Zwitserse Frank	104	73	31
Hong-Kong Dollar	147	12	135
Singapore Dollar	18	6	12
Canadese Dollar	68	25	43
Australische Dollar	76	38	38
Nieuw-Zeeland Dollar	51	46	5
Deense Kroon	62	23	39
Noorse Kroon	38	-	38
Zweedse Kroon	61	2	59
Emerging Markets valuta	1.164	(193)	1.357
Niet-strategisch afgedekte overige valuta	16	-	16
Totaal non Euro valuta	10.249	7.693	2.556

Onderstaande tabel geeft de totale valutaposities weer gesplitst naar type belegging en bijbehorende afdekkingsratio, overeenkomstig het valutarisicobeheer.

Overzicht van totale valutaposities per 31 december 2023 gesplitst naar type belegging en bijbehorende hedge ratio

€ miljoen	Aandelen	Hedge ratio	Vast-rentende waarden	"Hedge ratio"	Alternatieve beleggingen	Hedge ratio	Overige activa/passiva	Hedge ratio	Totaal
US Dollar	1.461	60%	2.015	100%	3.485	79%	(6)	0%	6.955
Britse Pond	222	60%	496	100%	281	60%	2	0%	1.001
Japanse Yen	240	60%	197	100%	-	0%	(2)	0%	435
Zwitserse Frank	119	0%	-	100%	-	0%	-	0%	119
Hong-Kong Dollar	113	0%	-	100%	-	0%	-	0%	113
Singapore Dollar	18	0%	-	100%	-	0%	-	0%	18
Canadese Dollar	78	0%	-	100%	-	0%	-	0%	78
Australische Dollar	67	0%	4	100%	-	0%	-	0%	71
Nieuw-Zeeland Dollar	3	0%	-	100%	-	0%	-	0%	3
Deense Kroon	72	0%	8	100%	-	0%	(1)	0%	79
Noorse Kroon	33	0%	-	100%	-	0%	-	0%	33
Zweedse Kroon	61	0%	-	100%	5	0%	-	0%	66
Emerging Markets valuta	465	0%	830	0%	-	0%	-	0%	1.295
Niet-strategisch afgedekte overige valuta	40	0%	-	0%	-	0%	-	0%	40
Totaal non Euro Valuta	2.992		3.550		3.771		(7)		10.306

Overzicht van totale valutaposities per 31 december 2022 gesplitst naar type belegging en bijbehorende hedge ratio

€ miljoen	Aandelen	Hedge ratio	Vast-rentende waarden	"Hedge ratio"	Alternatieve beleggingen	Hedge ratio	Overige activa/passiva	Hedge ratio	Totaal
US Dollar	1.207	60%	1.978	100%	3.868	80%	(9)	0%	7.044
Britse Pond	193	60%	428	100%	214	60%	(1)	0%	834
Japanse Yen	201	60%	365	100%	-	0%	-	0%	566
Zwitserse Frank	104	0%	-	100%	-	0%	-	0%	104
Hong-Kong Dollar	147	0%	-	100%	-	0%	-	0%	147
Singapore Dollar	18	0%	-	100%	-	0%	-	0%	18
Canadese Dollar	68	0%	-	100%	-	0%	-	0%	68
Australische Dollar	68	0%	8	100%	-	0%	-	0%	76
Nieuw-Zeeland Dollar	4	0%	47	100%	-	0%	-	0%	51
Deense Kroon	54	0%	8	100%	-	0%	-	0%	62
Noorse Kroon	38	0%	-	100%	-	0%	-	0%	38
Zweedse Kroon	55	0%	-	100%	6	0%	-	0%	61
Emerging Markets valuta	404	0%	756	0%	-	0%	4	0%	1.164
Niet-strategisch afgedekte overige valuta	16	0%	-	0%	-	0%	-	0%	16
Totaal non Euro Valuta	2.577		3.590		4.088		(6)		10.249

S₅: Kredietrisico

Het kredietrisico wordt beperkt door een goede spreiding van de portefeuille enerzijds en beperking van de exposure naar beleggingen met een lagere kredietwaardigheid anderzijds.

Met betrekking tot het laatste zijn er specifieke limieten voor de blootstelling van het fonds die worden gemonitord. Voorts kan gebruik gemaakt worden van credit default swaps om in individuele gevallen het faillissementsrisico te beperken.

Overzicht vastrentende waarden naar rating*

€ miljoen	2023	2022
Investment grade (BBB/Baa en hoger)		
AAA	4.746	4.725
AA	7.960	7.252
A	1.630	2.056
BBB	2.167	1.898
Non-investment grade (BB/Ba en lager)		
BB	1.361	1.304
B	452	446
Lager of geen rating	289	163
Totaal	18.605	17.844

*Dit overzicht is opgesteld op basis van de minimumratings van Standard & Poors.

Buiten het kredietrisico dat voortkomt uit de kredietwaardigheid van de uitgevende instanties van obligaties, is er ook kredietrisico dat voortkomt uit het uitstaan van niet-gerealiseerde winsten en uitgeleende bedragen bij tegenpartijen (tegenpartijrisico). Een deel van dit risico wordt afgedekt door voor zulke posities zekerheden ('collateral') van de tegenpartij te vragen. Dit gebeurt bijvoorbeeld voor securities lending. Daarbij zijn de voorwaarden voor het geven/ontvangen van zekerheden vastgelegd

in contracten zoals OSLA's en GMSLA's. Alle uitgeleende posities zijn zoveel mogelijk 'collateralised'; met andere woorden de waarde van het onderpand is ongeveer gelijk aan de waarde van de uitgeleende posities. Ook voor een groot deel van de derivaten is in CSA's afgesproken dagelijks onderpand ter grootte van de nettowaarde van de winsten/verliezen op die derivaten via uitwisseling te effenen. Daarnaast is voor alle derivaten in de vorm van ISDA's vastgelegd dat bij eventueel faillissement van de tegenpartij het

nettobedrag van alle uitstaande winsten en verliezen, gecorrigeerd met eventueel verkregen zekerheden, wordt afgerekend. Als zekerheden worden alleen verhandelbare obligaties van specifieke landen (min. AA-rated) of cash (in USD, EUR of GBP) conform de SAMCo 'collateral policy' geaccepteerd.

Vanaf 2016 voldoet het fonds aan de eisen van de nieuwe Europese regelgeving EMIR voor central clearing.

Niet voor alle beleggingsinstrumenten worden zekerheden verkregen, bijvoorbeeld niet voor deposito's, equity swaps en valutacontracten. Het totale tegenpartijrisico wordt beperkt door dagelijks te berekenen hoeveel er afgerekend zou moeten worden met de tegenpartij indien deze failliet zou gaan. Dit bedrag moet lager zijn dan een limiet die onder meer wordt gebaseerd op de kredietrating van de tegenpartij en die dagelijks wordt beoordeeld.

Het totaal aan activa waarover kredietrisico gelopen wordt betreft het totaal van vastrentende waarden en lopende rente (€ 18.605 miljoen en € 142 miljoen), derivaten (€ 1.148 miljoen) en vorderingen en overlopende activa (€ 1.766 miljoen), tezamen € 21.661 miljoen (2022: € 21.501 miljoen).

S_6 : Verzekeringstechnisch risico
Dit betreft met name het risico dat pensioengerechtigden langer leven waardoor de verplichtingen hoger blijken dan is verondersteld op basis van de toegepaste overlevingstabellen en gehanteerde ervaringssterfte. Voor de inschatting van de voorziening pensioenverplichtingen gaat het

pensioenfonds uit van de laatste AG-Prognosetafels, alsmede de fondsspecifieke ervaringssterfte. Op deze wijze is het langlevensrisico verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen. Toekomstige ontwikkelingen kunnen leiden tot verbetering of verslechtering van de levensduur en dientengevolge een verhoging of verlaging van de voorziening. De bevindingen op sterfte van de aanspraak- en pensioengerechtigden worden jaarlijks beoordeeld door de certificerende actuaris.

De voorziening pensioenverplichtingen is niet materieel gewijzigd als gevolg van sterftecijfers gerelateerd aan corona. Wel heeft de rentedaling geleid tot een stijging van de voorziening pensioenverplichtingen.

S_7 : Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat er beleggingen moeten worden verkocht in illiquide markten voor 'gestreste' prijzen om te voorzien in een urgente liquiditeitsbehoefte. Ter beheersing van dit liquiditeitsrisico beoordeelt het bestuur de liquiditeitsratio van het fonds als onderdeel van de analyse van de kwartaal rapportage van de vermogensbeheerder. De liquiditeitsratio wordt berekend door de beschikbare liquiditeit te delen door de potentiële liquiditeitsvraag in een stress scenario. Eind 2023 lag de liquiditeitsratio ruim boven de door het bestuur vastgestelde norm van 2,0.

S_8 : Concentratierisico

Het pensioenfonds voert een beleid van internationale spreiding van beleggingen over landen, overheden, sectoren en bedrijven.

Hierdoor is het risico van verliezen door negatieve ontwikkelingen in afzonderlijke beleggingen, landen, sectoren en bedrijven beperkt. Op bepaalde terreinen zijn additionele beleggingsrichtlijnen van toepassing om concentratierisico's verder te beperken.

SSPF heeft ultimo boekjaar 5 posities (2022: 5) in individuele bedrijven groter dan 1% van het balanstotaal. Het betreft hier 4 langlopende Nederlandse en Franse staatsobligaties en 1 positie in een hypotheekportefeuille.

S₉: Operationeel risico

Het pensioenfonds heeft de uitvoerende werkzaamheden voor het uitvoeren van de pensioenregeling en het beleggen van het vermogen uitbesteed aan respectievelijk APS, SPN en SAMCo. Het operationeel risico van deze uitbesteding wordt onder meer gemitigeerd door adequate contracten en door het periodiek verkrijgen van assurance door middel van interne en externe audits.

S₁₀: Actief beheer risico

Het actief beheer risico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategische beleggingsmix. De mate van actief beheer wordt beperkt door de tracking error target (standaarddeviatie van het verschil tussen benchmark rendement en werkelijk rendement) van 2%. Voor de bepaling van het vereist eigen vermogen wordt een buffer aangehouden die een daling van tweemaal de standaarddeviatie (3,92%) kan opvangen. Daarnaast wordt er, conform de handreiking van DNB, rekening gehouden met een (ingeschatte) TER van 0,6%.

18) Schatting reële waarde

Diverse waarderingsmethodieken worden gebruikt om de reële waarden van de financiële instrumenten vast te stellen (zie toelichting 2.18, Schattingen van de reële waarde).

In onderstaande tabel wordt een totaaloverzicht gegeven welke waarderingmethodiek gebruikt is om de reële waarde te bepalen.

€ miljoen	2023	%	2022	%
Level 1	12.473	41	13.577	45
Aandelen	3.568	12	3.076	10
Vastrentende waarden	8.855	29	10.328	34
Alternatieve beleggingen	-	-	-	-
Derivaten	-	-	-	-
Short positie aandelen en vastrentende waarden	50		173	1
Level 2	9.698	32	8.588	28
Aandelen	-	-	-	-
Vastrentende waarden	7.382	25	5.139	17
Alternatieve beleggingen	-	-	-	-
Derivaten	2.316	8	3.449	11
Short positie aandelen en vastrentende waarden	-	-	-	-
Level 3	7.948	26	8.284	27
Aandelen	-	-	-	-
Vastrentende waarden	2.368	8	2.377	8
Alternatieve beleggingen	5.580	19	5.907	19
Derivaten	-	-	-	-
Short positie aandelen en vastrentende waarden	-	-	-	-
	2023		2022	
Totaal reële waarde financiële vaste activa en passiva	30.119		30.442	
- waarvan activa	28.901		28.018	
- waarvan passiva	1.218		2.424	

Gerelateerd aan gepubliceerde prijsnoteringen in een actieve markt (Level 1)

In deze categorie zijn financiële instrumenten opgenomen waarvan de reële waarde direct wordt bepaald op basis van gepubliceerde noteringen in een actieve markt. Een financieel instrument wordt beschouwd als genoteerd in een actieve markt als de genoteerde prijs eenvoudig en regelmatig beschikbaar is van een beurs, handelaar, effectenmakelaar, branchegroep, prijsinstelling of toezichhoudende instelling en als deze prijzen de actuele en regelmatig voorkomende markttransacties weergeven.

Waarderingsmethode op basis van marktinformatie (Level 2)

In deze categorie zijn financiële instrumenten opgenomen waarvan de reële waarde niet direct wordt bepaald op basis van gepubliceerde noteringen in een actieve markt, maar waarbij inputs worden gehanteerd van een actieve markt of welke waarneembaar zijn in de markt. Wanneer bepaalde inputs niet waarneembaar zijn in de markt, maar alle overige significante inputs dat wel zijn, dan wordt dit instrument nog steeds geclassificeerd in

deze categorie, ervan uitgaande dat de impact van deze elementen op de totale waardering niet-significant is. Hieronder zijn de instrumenten opgenomen waarvan de waarde is afgeleid van genoteerde prijzen of vergelijkbare instrumenten.

Waarderingsmethode niet op basis van marktinformatie (Level 3)

In deze categorie zijn financiële activa en passiva opgenomen waarvan de reële waarde is bepaald met behulp van een waarderingstechniek (een model) en waarbij voor meer dan een niet-significant deel van de input ten behoeve van de totale waardering niet waarneembaar is in de markt. Deze categorie bevat voornamelijk de alternatieve beleggingen, zijnde private equity en hedgefondsen. Voor de vastrentende waarden betreft dit hypotheke en obligaties die niet op de markt verhandeld worden. In deze categorie zijn ook financiële activa en passiva opgenomen waarvan de reële waarde bepaald is op basis van genoteerde prijzen, maar waarvoor de markt als niet-actief wordt beschouwd en of waarbij aanpassing heeft plaatsgevonden op basis van managementevaluatie.

Mutaties in waarderingsmethode niet op basis van marktinformatie (Level 3)
Onderstaande tabel geeft inzicht in het verloop van de waarderingsmethoden die niet op basis van marktinformatie tot stand zijn gekomen.

31 december 2023 voor € 5.580 miljoen (2022: € 5.907) aan alternatieve beleggingen en voor € 2.368 miljoen (2022: € 2.377) aan vastrentende waarden, waarvan € 1.831 miljoen (2022: € 1.820 miljoen) aan hypotheekleningen, € 405 miljoen leningen (2022: € 436 miljoen) en € 132 miljoen (2022: € 121 miljoen) aan illiquide obligaties.

€ miljoen	2023	2022
Stand per 1 januari (Level 3)	8.284	10.799
Aankopen	423	819
Herrubricering naar andere waarderingsmethode	-	(1.112)
Verkopen	(725)	(1.868)
Baten en lasten zoals verantwoord in totaalresultaat	(34)	(354)
Stand per 31 december (Level 3)	7.948	8.284

19) Resultaatbestemming

Het negatieve totaalresultaat van het boekjaar 2023 van € 293 miljoen is onttrokken aan de Algemene Reserve.

20) Gebeurtenissen na balansdatum

Fiscale bovenmatigheid van de pensioenregeling

Eind 2023 is de fiscale bovenmatigheid van de pensioenregeling onderzocht. In 2024 worden hiertoe noodzakelijke wijzigingen doorgevoerd om binnen de maximale wettelijke opbouw grenzen te blijven en te voorkomen dat de pensioenregeling fiscaal bovenmatig wordt. De wijzigingen in de pensioenregeling hebben (in beginsel) alleen betrekking op toekomstige

pensioenopbouw vanaf 1 februari 2024 en worden op korte termijn door sociale partners geformaliseerd.

De jaarrekening 2023 is vastgesteld door het bestuur van Stichting Shell Pensioenfonds:

M.J. ten Brink
Voorzitter bestuur
F.E.Y van Binsbergen-Stierum
O.J.C.W. van Iersel
E.N.T. Kunkels
B.C. van der Leer
J.P. Messerschmidt-Otten
M.P.A. Minderhoud
J.M. Schenk

Den Haag, 8 mei 2024

Overige gegevens

a) Statutaire bepaling resultaatsbestemming

Er is geen bepaling opgenomen in de statuten van het pensioenfonds voor resultaatsbestemming. Voor het verslagjaar wordt voorgesteld het resultaat ten laste te brengen van de Algemene Reserve.

b) Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Shell Pensioenfonds te Den Haag is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2023.

Onafhankelijkheid

Als waarmederkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Shell Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking

heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 274 miljoen. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 14 miljoen te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van

pensioenverplichtingen. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Shell Pensioenfonds is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening goed.

Amsterdam, 8 mei 2024

drs. H.C.J. Veerman AAG RBA

verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.

c) Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van
Stichting Shell Pensioenfonds

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening voor het boekjaar geëindigd op 31 december 2023 van Stichting Shell Pensioenfonds te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Shell Pensioenfonds per 31 december 2023 en van het resultaat en de kasstromen over 2023 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd binnen de Europese Unie (EU-IFRS) en met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2023;
- de staat van baten en lasten over 2023;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Shell Pensioenfonds (hierna ook wel het pensioenfonds) zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante

onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Ons inzicht in het pensioenfonds

Stichting Shell Pensioenfonds voert als ondernemingspensioenfonds de pensioenregeling uit voor (ex) werknemers van Shell plc die vóór 1 juli 2013 in dienst zijn gekomen. Stichting Shell Pensioenfonds heeft Shell Pensioenbureau Nederland B.V. aangesteld als directeur van het pensioenfonds. Het vermogensbeheer en pensioenbeheer van Stichting Shell Pensioenfonds zijn uitbesteed aan gespecialiseerde dienstverleners, te weten Shell Asset Management Company B.V. respectievelijk Achmea Pensioenservices N.V. Wij hebben bijzondere aandacht in onze controle besteed aan deze onderwerpen op basis van de activiteiten van het pensioenfonds en onze risicoanalyse.

Wij hebben de materialiteit bepaald en de risico's geïdentificeerd en ingeschat dat de jaarrekening afwijkingen van

materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, om in reactie op deze risico's de controlewerkzaamheden te

bepalen ter verkrijging van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit	
Materialiteit	€ 274 miljoen
Toegepaste benchmark	1% van het pensioenvermogen per 31 december 2023, zijnde het totaal van de voorziening pensioenverplichtingen en de algemene reserve.
Nadere toelichting	Wij hebben voor deze grondslag gekozen omdat dit het vermogen betreft dat de basis vormt voor de berekening van de (beleids) dekkingsgraad. Voor het bepalen van het percentage hebben wij gelet op de financiële positie van het pensioenfonds en de mate waarin de beleidsdekkingsgraad zich rondom een kritieke grens bevindt. Gelet op het reserveoverschot hebben wij de materialiteit gesteld op 1,0% van het pensioenvermogen. De wijze waarop wij de materialiteit hebben bepaald, is niet gewijzigd ten opzichte van voorgaand boekjaar.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 14 miljoen rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Oprichtsteam en gebruikmaken van het werk van specialisten

Wij hebben zorggedragen dat het opdrachtteam over de juiste kennis en vaardigheden beschikt die nodig zijn voor de controle van een ondernemingspensioenfonds. Wij hebben in het opdrachtteam specialisten opgenomen op het gebied

van IT audit. Daarnaast hebben wij eigen deskundigen ingeschakeld voor de controle van de waardering van bepaalde beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen.

Onze focus op fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving **Onze verantwoordelijkheid**

Hoewel wij niet verantwoordelijk zijn voor het voorkomen van fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving en van ons niet verwacht kan worden dat wij het niet-naleven van alle wet- en regelgeving ontdekken, is het onze verantwoordelijkheid om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan

sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

Onze controleaanpak met betrekking tot frauderisico's

Wij hebben de risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het pensioenfonds en diens omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van toezicht het toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar hoofdstuk Risicomanagement van het jaarverslag, waarin het bestuur zijn (fraude)risicoanalyse heeft opgenomen.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor

de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving. Wij houden rekening met het risico dat het bestuur interne beheersmaatregelen kan doorbreken, aangezien dit risico in alle organisaties aanwezig is. Vanwege dit risico hebben wij onder meer schattingen beoordeeld op tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang, met name gericht op belangrijke gebieden die oordeelsvorming vereisen en significante schattingsposten, zoals toegelicht in "2.1 Waarderingsgrondslagen" en "2.14 Voorziening pensioenverplichtingen" in de jaarrekening, waaronder de subjectieve elementen in de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen. Wij verwijzen in dit kader verder naar het kernpunt 'Waardering van en toelichting ten aanzien van de voorziening pensioenverplichtingen'.

Ook hebben wij data analyse gebruikt om journalposten met een verhoogd risico te signaleren en te toetsen en de zakelijke beweegredenen (of het ontbreken daarvan) beoordeeld van bijzondere transacties, waaronder die met verbonden partijen.

Wij zijn uitgegaan van de veronderstelling dat er bij de opbrengstenverantwoording frauderisico's bestaan met name bij de indirecte beleggingsopbrengsten

uit beleggingen in niet-(beurs) genoteerde beleggingen, met name private equity, hedgefondsen en indirect vastgoed. Wij beschrijven in de controleaanpak van het kernpunt Waardering en toelichting van niet-(beurs)genoteerde financiële activa en passiva tegen reële waarde onze controlewerkzaamheden om in te spelen op de veronderstelde frauderisico's bij de opbrengstenverantwoording. Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur, sleutelfunctionarissen (waaronder sleutelfunctiehouders, de compliance officer, medewerkers van het bestuursbureau en de uitvoeringsorganisaties) en de raad van toezicht.

Uit de door ons geïdentificeerde frauderisico's, ontvangen inlichtingen en andere beschikbare informatie volgen geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude met een mogelijk materieel belang voor het beeld van de jaarrekening.

Onze controleaanpak met betrekking tot het risico van niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben passende controlewerkzaamheden verricht inzake de naleving van de bepalingen van de relevante wet- en regelgeving die van directe invloed zijn op de verantwoorde bedragen en toelichtingen in de jaarrekening. Daarnaast hebben wij de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening. In lijn met NBA-handreiking 1144 Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet-

en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfondsen, is onze inschatting gebaseerd op onze ervaring in de sector, afstemming met het bestuur, het kennis nemen van de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA), het lezen van notulen, het kennisnemen van rapporten van de sleutelfunctiehouders en de compliance officer en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen.

We hebben verder kennisgenomen van correspondentie met toezichthouders en zijn alert gebleven op indicaties voor een (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle. Ten slotte hebben we schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

Onze controle-aanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening is opgemaakt op basis van de continuïteitsveronderstelling. Bij het opmaken van de jaarrekening heeft het bestuur een specifieke beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van het pensioenfonds om zijn continuïteit te handhaven en de activiteiten voort te zetten voor de voorzienbare toekomst.

Wij hebben de specifieke beoordeling met het bestuur besproken en professioneel-kritisch geëvalueerd. Wij hebben overwogen of de specifieke beoordeling van het bestuur op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, alle relevante gebeurtenissen en omstandigheden bevat waardoor

gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten en in hoeverre het pensioenfonds voldoet aan de vereisten rondom solvabiliteit en liquiditeit. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen materiële onzekerheden ten aanzien van de continuïteit geïdentificeerd. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of

omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een pensioenfonds zijn continuïteit niet langer kan handhaven.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

In vergelijking met voorgaand jaar, hebben wij geen relevante wijzigingen aangebracht in de kernpunten van onze controle.

Ontwikkeling van de (beleids)dekkingsgraad

Risico	<p>De solvabiliteit van een pensioenfonds wordt gemeten aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad brengt de verhouding tussen de (netto) activa en pensioenverplichtingen tot uitdrukking en is daarmee een graadmeter voor de financiële positie van een pensioenfonds. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de twaalf maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.</p> <p>Het pensioenfonds is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad te hanteren als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld inzake indexatie en kortingen. Daarnaast is de beleidsdekkingsgraad onder meer van belang om te bepalen of het pensioenfonds voldoende buffers heeft. De dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad zijn toegelicht in toelichting 4 "Algemene reserve" van de jaarrekening.</p> <p>Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de (beleids)dekkingsgraad niet juist wordt vastgesteld.</p>
Onze controleaanpak	<p>Door controle van de balans onderzoeken wij de samenstellende delen van de dekkingsgraad. De balans en daarmee de dekkingsgraad per 31 december 2023 hebben wij mede met gebruikmaking van de werkzaamheden van de certificerend actuaris gecontroleerd. Wij hebben de ontwikkelingen in de financiële positie van het pensioenfonds beoordeeld op basis van het actuarieel rapport van de certificerend actuaris en onze controle van de jaarcijfers. Vanwege de gevoeligheid van schattingselementen hebben wij specifiek aandacht besteed aan de waardering van de (illiquide) beleggingen en de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen. De werkzaamheden die wij in dit kader hebben uitgevoerd zijn in de kernpunten hierna beschreven.</p> <p>Wij controleren geen andere maandelijkse dekkingsgraden dan de dekkingsgraad ultimo boekjaar. Ten aanzien van andere maandelijkse dekkingsgraden hebben wij de navolgende toetsingswerkzaamheden verricht, die minder zekerheid geven dan een controle van twaalf maands-dekkingsgraden:</p> <ul style="list-style-type: none">• Wij hebben de opzet van het totstandkomingsproces van de berekening van de maandelijkse dekkingsgraad onderzocht, alsmede de juiste maandoerekening van zogenaamde key items vastgesteld. Dit jaar betrof key item: de indexatie.• Daarnaast heeft de certificerend actuaris een plausibiliteitstoets uitgevoerd op de ontwikkeling van de voorziening pensioenverplichtingen zoals gehanteerd in de bepaling van de dekkingsgraad gedurende het jaar in relatie tot de ontwikkelingen in de belangrijkste factoren, zoals de rentecurve. Wij hebben kennisgenomen van de uitkomst van deze werkzaamheden van de certificerend actuaris. <p>Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de (beleids) dekkingsgraad geëvalueerd.</p>
Belangrijke observaties	<p>Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd in de vaststelling van de dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2023 en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.</p>

Waardering en toelichting van niet-(beurs)genoteerde financiële activa en passiva tegen reële waarde

Risico

De financiële activa en passiva tegen reële waarde (verder: de beleggingen) zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds. Alle beleggingen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. De gerealiseerde en ongerealiseerde waardeontwikkeling van beleggingen dienen in de staat van baten en lasten te worden verwerkt als indirecte beleggingsopbrengsten. Voor een groot deel van de beleggingen is deze marktwaarde te verifiëren aan transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten (marktprijzen; IFRS level 1 of 2). Er zijn ook beleggingen die worden gewaardeerd op basis van een waarderingstechniek waarbij voor meer dan een niet-significant deel van de input ten behoeve van de waardering niet waarneembaar is in de markt (IFRS level 3).

De waarderingonzekerheid neemt inherent toe bij met name level 3 waarderingen. Dit hangt samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens. Bij het pensioenfonds betreffen dit met name de posities in alternatieve beleggingen, zijnde private equity, hedgefondsen en indirect vastgoed en in vastrentende waarden, met name hypotheekleningen en illiquide obligaties. De alternatieve beleggingen kennen inherent relatief veel waarderingonzekerheid doordat de waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de fondsmanagers. Het pensioenfonds heeft de waarderinggrondslagen voor de beleggingen beschreven in paragrafen 2.6 tot en met 2.12 en een nadere toelichting opgenomen in toelichting "2.18 Schattingen van de reële waarde" en "18 Schatting reële waarde". Uit deze toelichting blijkt dat per 31 december 2023 voor € 5.580 miljoen is belegd in alternatieve beleggingen (level 3) en voor € 2.368 miljoen in vastrentende waarden (level 3), waarvan € 1.831 miljoen in hypotheekleningen, € 405 miljoen in leningen en € 132 miljoen aan illiquide obligaties.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de niet-(beurs)genoteerde beleggingen (IFRS level 3) niet juist gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.

Zoals beschreven in 'Onze controle-aanpak met betrekking tot frauderisico's', hebben wij het veronderstelde frauderisico inzake de opbrengstenverantwoording gekoppeld aan de indirecte beleggingsopbrengsten uit beleggingen in niet-(beurs)genoteerde fondsen, met name private equity, hedgefondsen en indirect vastgoed.

Waardering en toelichting van niet-(beurs)genoteerde financiële activa en passiva tegen reële waarde

Onze controleaanpak	<p>Bij de controle van de beleggingen hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van een andere accountant. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel, hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de beleggingen, rekening houdend met omvang en risicoprofiel van de beleggingen, en deze vastgelegd in instructies. Daarnaast hebben wij een kwaliteitsreview uitgevoerd met betrekking tot de uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten daarvan. Door deze werkzaamheden, gecombineerd met de hierna beschreven werkzaamheden, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.</p> <p>Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen, uitgevoerd op de waardering van de beleggingen per 31 december 2023. Inzake de alternatieve beleggingen omvatte de controle mede een onderzoek van de meest recente rapportages en de gecontroleerde jaarrekeningen 2023 voor zover beschikbaar, alsmede uitkomsten van back-testing procedures. Voor de waardering van de hypotheken, leningen en de illiquide obligaties omvatte de controle tevens een onderzoek van de gehanteerde waarderingsmodellen en de daarbij gehanteerde rentecurve, inclusief opslagen voor de risicokenmerken. Deze waarderingsmodellen hebben wij, waar nodig geacht, mede met gebruikmaking van de werkzaamheden van eigen waarderingspecialisten gecontroleerd.</p> <p>Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de beleggingen geëvalueerd.</p>
Belangrijke observaties	<p>Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering van de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen per 31 december 2023, de indirecte beleggingsopbrengsten en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.</p>

Waardering van en toelichting ten aanzien van de voorziening pensioenverplichtingen

Risico

De voorziening pensioenverplichtingen betreft een significante post in de balans van het pensioenfonds. De voorziening pensioenverplichtingen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. Hier ligt een aantal belangrijke conventies aan ten grondslag namelijk dat voor de waardering uitgegaan wordt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur, alsmede de meest recente informatie (tafels) omtrent de levensverwachting, zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG). In aanvulling op de tafels wordt gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij het pensioenfonds, zijnde de fondsspecifieke ervaringssterfte. Deze veronderstellingen hebben tezamen met de hoogte van de kostenopslag, waaraan eveneens schattingen ten grondslag liggen, bijzondere aandacht gehad in onze controle. Wij hebben aan de subjectieve elementen ervaringssterfte en kostenopslag van de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen een frauderisico gekoppeld en de waardering en de toelichting daarop als kernpunt van onze controle aangemerkt.

Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen beschreven in paragraaf "2.14 Voorziening pensioenverplichtingen" en een nadere toelichting opgenomen in "5 Voorziening pensioenverplichtingen", "2.2 Schattingswijzigingen" en "10 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen". Uit deze toelichting blijkt dat (schattings)wijzigingen hebben plaatsgevonden door aanpassing van de UFR methodiek. Volgens deze toelichting is de voorziening pensioenverplichtingen hierdoor € 30 miljoen hoger uitgekomen.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de voorziening pensioenverplichtingen niet toereikend gewaardeerd en toegelicht zijn.

Waardering van en toelichting ten aanzien van de voorziening pensioenverplichtingen

Onze controleaanpak	<p>Bij de controle van de voorziening pensioenverplichtingen hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaaris van het pensioenfonds. De certificerend actuaaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de voorziening pensioenverplichtingen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certificerend actuaaris heeft daarbij gebruikgemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens, waaronder de pensioenaanspraken van deelnemers. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certificerend actuaaris onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2023. Hierbij hebben wij specifiek aandacht gevraagd voor de toets van de ervaringssterfte op basis van de toegepaste prognosetafels en de effecten van de wijzigingen hierin, de toereikendheid van de kostenopslag, alsmede de toepassing van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2023. Daartoe hebben wij ons een beeld gevormd van de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen actuariële grondslagen en de aanwezigheid van een consistente gedragslijn, alsmede de uitkomsten van het actuariële grondslagenonderzoek en de gehanteerde waarderingsgrondslagen besproken met de certificerend actuaaris. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden hebben wij een eigen actuariële specialist betrokken en specifiek de uitkomsten van de door het pensioenfonds uitgevoerde analyses op de ervaringssterfte en kostenopslag beoordeeld.</p> <p>Tevens hebben wij de toelichtingen ten aanzien van de voorziening pensioenverplichtingen geëvalueerd.</p>
Belangrijke observaties	<p>Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering per 31 december 2023 of de toelichting van de voorziening pensioenverplichtingen.</p>

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Benoeming

Wij zijn door het bestuur in 2016 benoemd als accountant van Stichting

Shell Pensioenfonds vanaf de controle van het boekjaar 2016 en zijn sinds dat boekjaar tot nu toe de externe accountant.

Geen verboden diensten

Wij hebben geen verboden diensten geleverd als bedoeld in artikel 5, lid 1 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met EU-IFRS en met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om zijn werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen

bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het besluit van het bestuur tot vaststelling van de jaarrekening is onderworpen aan de goedkeuring van de raad van toezicht.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben, waar relevant, professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. De sectie 'Informatie ter ondersteuning van ons oordeel' hierboven, bevat een

informatieve samenvatting van onze verantwoordelijkheden en de uitgevoerde werkzaamheden als basis voor ons oordeel.

Onze controle bestond verder onder andere uit:

- het in reactie op de ingeschatte risico's uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Communicatie

Wij communiceren met de raad van toezicht en het bestuur onder andere

over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. In dit kader geven wij ook een verklaring aan het bestuur op grond van artikel 11 van de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang. De in die aanvullende verklaring verstrekte informatie is consistent met ons oordeel in deze controleverklaring.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht en het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad van toezicht en het bestuur over alle relaties

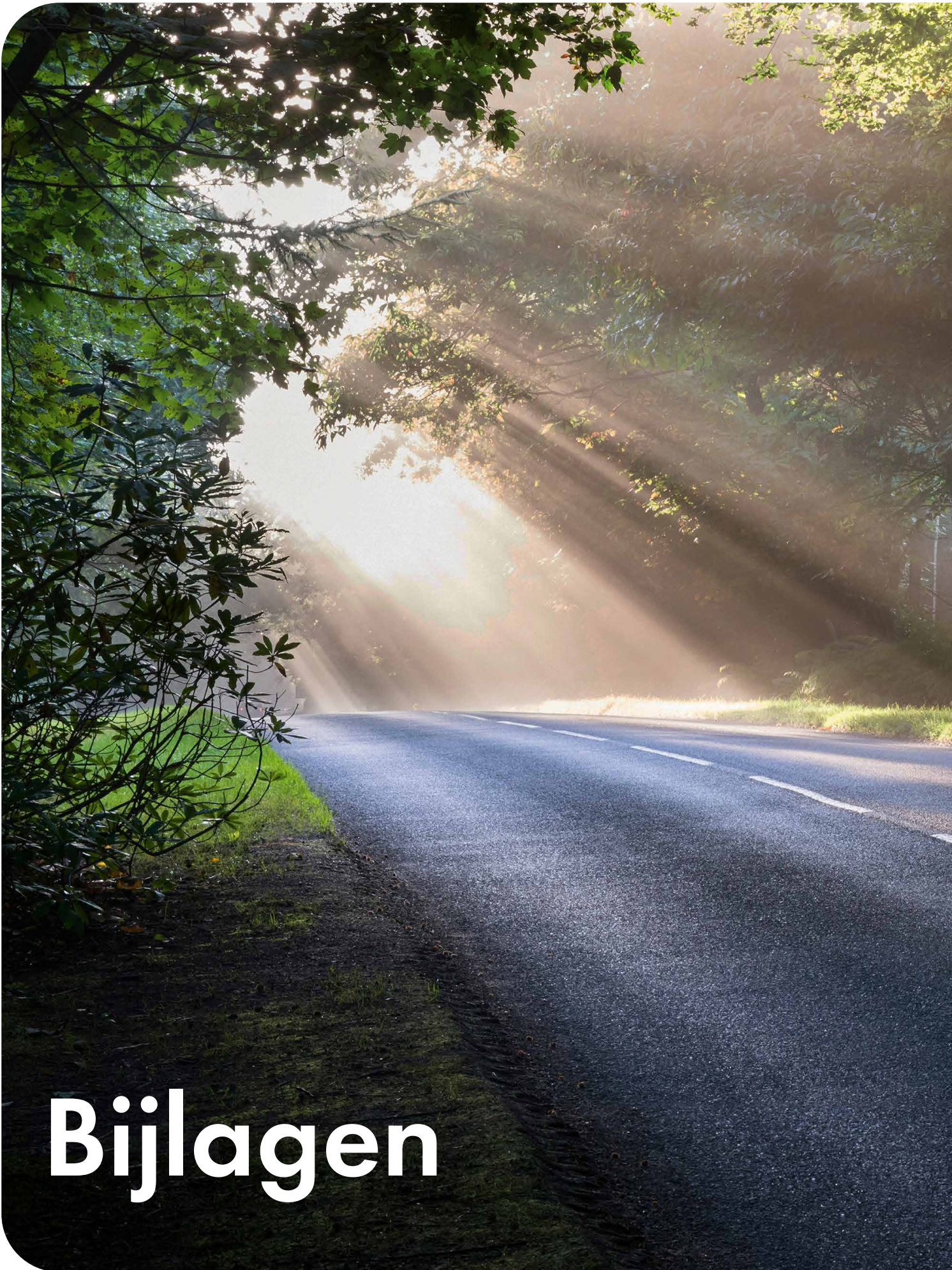
en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de raad van toezicht en het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Den Haag, 8 mei 2024

Ernst & Young Accountants LLP
w.g. S.B. Spiessens RA

Bijlagen

BIJLAGE 1: Bestuur, medezeggenschap, uitvoering en toezicht

Stichting Shell Pensioenfonds

In de Stichting Shell Pensioenfonds (SSPF of het pensioenfonds) zijn pensioenregelingen ondergebracht van maatschappijen van de Shell Plc. Groep die tot het pensioenfonds zijn toegetreden. SSPF wordt bestuurd door een bestuur. De inhoud van de pensioenregelingen is vastgelegd in het reglement van het pensioenfonds.

Bestuur

Het bestuur bestaat uit 4 werkgeversvertegenwoordigers (leden A), 2 werknemers-vertegenwoordigers (leden B) en 2 vertegenwoordigers namens de pensioengerechtigden (leden C). De leden A worden op voordracht van Shell Petroleum B.V. benoemd door het bestuur als vertegenwoordigers van de toegetreden maatschappijen. De leden B worden benoemd op voordracht van de Centrale Ondernemingsraad van Shell in Nederland. De leden C worden benoemd op voordracht van de leden C in het Verantwoordingsorgaan. Bij het vervullen van hun taak dienen de leden van het bestuur ervoor te zorgen dat alle belanghebbenden van het pensioenfonds zich op evenwichtige wijze vertegenwoordigd kunnen voelen.

Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan bestaat uit 14 personen. Het Verantwoordingsorgaan geeft jaarlijks achteraf een oordeel over het beleid in het voorafgaande kalenderjaar en de wijze waarop dat beleid is uitgevoerd, alsmede over beleidskeuzes voor de toekomst. Het Verantwoordingsorgaan baseert zich bij zijn oordeel mede op de bevindingen

van de Raad van Toezicht. Verder adviseert het Verantwoordingsorgaan het bestuur gevraagd en ongevraagd over belangrijke aangelegenheden betreffende SSPF.

In het Verantwoordingsorgaan worden de werkgever, de werknemers en de pensioengerechtigden door respectievelijk 2, 3 en 9 leden vertegenwoordigd. De leden van het Verantwoordingsorgaan worden benoemd door het bestuur, de vertegenwoordigers van de toegetreden maatschappijen (leden A) op voordracht van Shell Petroleum B.V., de vertegenwoordigers van de deelnemers (leden B) rechtstreeks na verkiezing door de deelnemers en de vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden (leden C) rechtstreeks na verkiezing door de pensioengerechtigden.

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht (RvT) bestaat uit ten minste 3 en ten hoogste 4 natuurlijke personen die door Shell Petroleum B.V. worden benoemd. De leden van de RvT zijn onafhankelijk en laten dit tot uiting komen in het toezicht.

De RvT ziet toe op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Ook staat de RvT het bestuur met raad ter zijde. De RvT betreft de naleving van de Code Pensioenfondsen door SSPF bij zijn taak.

Beleggingscommissie

De Beleggingscommissie adviseert het bestuur, gevraagd en ongevraagd, over het beleggingsbeleid en risicobeheersing. De Beleggingscommissie bestaat uit 4 bestuursleden, waaronder ten minste

een werkgevers- vertegenwoordiger (Lid A). Het bestuur benoemt de leden van de Beleggingscommissie. De Beleggingscommissie wordt bijgestaan door een externe onafhankelijke beleggingsadviseur.

Directie en vermogensbeheer

Het pensioenfonds heeft Shell Pensioenbureau Nederland B.V. (SPN) aangesteld als Directeur. SPN ondersteunt het bestuur, ziet toe op de activiteiten die SSPF heeft uitbesteed (pensioenadministratie en deelnemerscommunicatie) en adviseert het bestuur over het pensioenbeleid. Tevens ondersteunt SPN het bestuur bij het toezicht op het vermogensbeheer en op het terrein van risicobeheersing. SPN heeft een Raad van Commissarissen bestaande uit 2 personen die zijn benoemd door de aandeelhouder. De Raad van Commissarissen heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van en de uitvoering door de Directie en op de algemene gang van zaken, waaronder de interne controle en daarnaast de Directie van SPN van advies te dienen.

Shell Asset Management Company B.V. (SAMCo) is door het pensioenfonds aangesteld voor het beheren van het vermogen en het adviseren van het bestuur over het beleggingsbeleid. SPN en SAMCo zijn vennootschappen behorende tot de Shell Plc. Groep.

De Nederlandsche Bank N.V. (DNB)

De taak van DNB omvat onder meer het houden van toezicht op de Statuten, de Reglementen en de Uitvoeringsovereenkomst van SSPF met de werkgever, toezicht op de financiële en actuariële opzet van het pensioenfonds en het toetsen van de bestuursleden en de

medebeleidsbepalers op geschiktheid en betrouwbaarheid. Voorts worden de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) en de uitvoering daarvan, de jaarstukken en overige relevante bescheiden door DNB beoordeeld.

Autoriteit Financiële Markten (AFM)

De AFM houdt toezicht op de wettelijk verplichte informatieverstrekking door het pensioenfonds. Doel van die informatie is het geven van overzicht over de eigen pensioensituatie, het verhogen van het bewustzijn over de individuele pensioenvoorziening zodat een goed inzicht ontstaat in het pensioen, alsmede het activeren van aanspraak- en pensioengerechtigden tot pensioenplanning als onderdeel van de bredere individuele financiële planning.

Certificerend actuaris

De certificerend actuaris geeft jaarlijks een verklaring af of SSPF heeft voldaan aan de eisen als bedoeld in artikel 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Hiertoe worden alle door de certificerend actuaris noodzakelijk geachte controles uitgevoerd.

Onafhankelijke accountant

De onafhankelijke accountant geeft jaarlijks een controleverklaring af bij de door het pensioenfonds gepubliceerde jaarrekening en bij de jaarlijkse DNB staten. Hieraan voorafgaand worden alle hiertoe door de onafhankelijke accountant noodzakelijk geachte controles uitgevoerd.

BIJLAGE 2: Personalia en benoemingen

Personalia van bestuurders per 8 mei 2024.
Benoeemingen vanaf 1 januari 2023 tot en met 8 mei 2024.

BESTUUR

LEDEN A

dhr. M.J. ten Brink (1960), voorzitter

Beroep	Directeur/eigenaar Invea Advies
Relevante nevenfuncties	Onafhankelijk voorzitter bestuur bij Shell Nederland Pensioenfonds Stichting
Eerste benoeming	1 juli 2020
Afloop huidige termijn	1 juli 2026

dhr. O.J.C.W van Iersel (1983)

Beroep	HR Manager Upstream and Integrated Gas Finance bij Shell International B.V.
Relevante nevenfuncties	Geen
Eerste benoeming	22 januari 2020
Afloop huidige termijn	22 januari 2026

dhr. E.N.T. Kunkels (1970)

Beroep	Executive Vice-President Controller bij Shell International B.V., in deze hoedanigheid tevens bestuurder bij enkele bedrijven waarin Shell plc een belang heeft.
Relevante nevenfuncties	Geen
Eerste benoeming	13 oktober 2021
Afloop huidige termijn	13 oktober 2024

mw. J.M. Schenk (1971)

Beroep	Head of Tax for Acquisitions, Divestments and New Business Development bij Shell International B.V., in deze hoedanigheid tevens bestuurder bij enkele bedrijven waarin Shell Plc. een belang heeft.
Relevante nevenfuncties	Lid van het Transfer Pricing Committee van de Verenigde Naties
Eerste benoeming	6 februari 2023
Afloop huidige termijn	6 februari 2026

LEDEN B

mw. F.E.Y van Binsbergen-Stierum (1967)

Beroep	Directeur/eigenaar interim-management & consultancy bureau At Firm Base
Relevante nevenfuncties	Niet-uitvoerend bestuurslid bij Stichting Pensioenfonds van de Metalektro (PME), Lid van de Raad van Toezicht bij Stichting Pensioenfonds Provisum Lid van de Raad van Advies van de master Integrale Bedrijfsvoering De Haagse Hogeschool
Eerste benoeming	24 februari 2020
Afloop huidige termijn	24 februari 2026

dhr. B.C. van der Leer (1958)

Beroep	Geen (gepensioneerd)
Relevante nevenfuncties	Penningmeester bij Stichting Dillenburg
Eerste benoeming	10 maart 2017
Afloop huidige termijn	10 maart 2026

LEDEN C

mw. J.P. Messerschmidt-Otten (1967)

Beroep	Directeur/eigenaar van TB&E Advice
Relevante nevenfuncties	Sleutelfunctiehouder Interne Audit bij Shell Nederland Pensioenfonds Stichting (SNPS) Lid Raad van Commissarissen en Voorzitter Auditcommissie BMW Finance N.V./ BMW International Investment B.V. Lid Raad van Toezicht en Voorzitter Auditcommissie Vereniging Buma/Stichting Stemra Lid Bestuur/Penningmeester Stichting Biesieklette
Eerste benoeming	17 januari 2023
Afloop huidige termijn	17 januari 2026

dhr. M.P.A. Minderhoud (1950)

Beroep	Geen (gepensioneerd)
Relevante nevenfuncties	Geen
Eerste benoeming	9 september 2020
Afloop huidige termijn	9 september 2023

VERANTWOORDINGSORGAAN

LEDEN A

mw. M. Michon (1967) (tot 1 juli 2023)
mw. S.M.T. van Sadelhoff (1984) (vanaf 1 juli 2023)
dhr. R.P.J. Jansen (1965)

LEDEN B

dhr. B.R. van den Berg (1958) (tot 1 juli 2023)
dhr. J. Lunenburg (1968), secretaris
dhr. J.H.M. Taalman (1969)
dhr. H.P. van Arkel (1969), waarnemend voorzitter

LEDEN C

dhr. B. Zijlmans (1963), voorzitter
mw. G.O.M. Alkemade (1962)
mw. J. Boerman (1965)
dhr. H.J. Burks (1955)
dhr. G.M.M. Hertogh (1957)
dhr. H.K. Krijgsman (1951) (tot 1 juli 2023)
dhr. F. Lacon (1966) (vanaf 1 juli 2023)
dhr. E. Neefjes (1963)
dhr. R.J.X. Wanders (1959)
mw D. Wind (1959) (vanaf 1 juli 2023)

RAAD VAN TOEZICHT

Dhr. J.S.T. Tiemstra (1952), voorzitter

Beroep	Directeur/eigenaar Drs. J.S.T. Tiemstra Management Services BV.
Relevante nevenfuncties	Lid Bestuur Stichting Preferente Aandelen Wolters Kluwer Lid Bestuur Stichting Administratie Kantoor Twentsche Kabel Holding Lid Stakeholdersforum, Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) Lid expertgroep modernisering NV-recht, Ministerie van Justitie
Eerste benoeming	1 februari 2022
Afloop huidige termijn	1 februari 2026

dhr. H.A.W. Clijsen (1971)

Beroep	Algemeen Directeur PGB Pensioendiensten
Relevante nevenfuncties	Geen
Eerste benoeming	15 mei 2023
Afloop huidige termijn	15 mei 2027

Mw. I. Vermeeren-Keijzers (1970)

Beroep	Partner Jones Day Amsterdam, Pensions & Labour & Employment
Relevante nevenfuncties	Pensioenfonds en Stichting ING CDC Pensioenfonds
Voorzitter Raad van Toezicht	Stichting NN CDC
	Lid Adviescommissie Pensioenrecht Nederlandse Orde van Advocaten
	Docent Pensioen & Compliance aan Nyenrode Pensions Program en Integraal Risicomanagement
	Lid Raad van Advies Netherlands Investment Managers Forum (NIMF)
Eerste benoeming	21 juni 2021
Afloop huidige termijn	21 juni 2025

BELEGGINGSCOMMISSIE

LEDEN A

dhr. E.N.T. Kunkels (1970), voorzitter
mw. J.M. Schenk (1971), waarnemend voorzitter

LEDEN B

mw. F.E.Y van Binsbergen-Stierum (1967)

LEDEN C

dhr. M.P.A. Minderhoud (1950)

SLEUTELFUNCTIEHOUDERS

SLEUTELFUNCTIEHOUDER RISICOBEBEER

dhr. B.C. van der Leer (1958)

SLEUTELFUNCTIEHOUDER ACTUARIAAT

dhr. H.C.J. Veerman AAG RBA (1977)

SLEUTELFUNCTIEHOUDER INTERNAL AUDIT

mw. E. Boter (1971) (tot 10 juli 2023)
mw. J.P. Messerschmidt-Otten (1967) (vanaf 10 juli 2023)

DIRECTEUR

Shell Pensioenbureau Nederland B.V.

DIRECTIE SPN & MEDEBELEIDBEPALERS BIJ SSPF

dhr. K. Yildirim (1967)

Beroep	General Manager bij Shell Pensioenbureau Nederland B.V.
Relevante nevenfuncties	Uitvoerend bestuurslid bij Shell Nederland Pensioenfonds Stichting Lid Raad van Bestuur bij Stichting Steunfonds Patent Lid Bestuur Pensioenfederatie Lid "Beraad Implementatie Wtp" van de Pensioenfederatie Lid Bestuur Stichting Pensioenregister Lid Bestuur Stichting for the Holding and Administration of Shares under the Royal Dutch Shell Employee Share Plans Lid Raad van Toezicht Universiteit Leiden
Eerste benoeming	1 mei 2018
Afloop huidige termijn	1 mei 2026

dhr. M.P. van 't Zet (1972)

Beroep	Senior Legal Counsel and Compliance Officer bij Shell Pensioenbureau Nederland B.V.
Relevante nevenfuncties	Uitvoerend bestuurslid bij Shell Nederland Pensioenfonds Stichting Lid Raad van Bestuur bij Stichting Steunfonds Patent; Voorzitter Klantenraad Achmea Pensioenservices N.V. Lid Commissie Pensioenzaken bij Pensioenfederatie; Lid Strategiegroep Europa bij de Pensioenfederatie; Lid Multinational Advisory Group Pensions Europe; Docent Stichting Pensioenopleidingen
Eerste benoeming	1 mei 2018
Afloop huidige termijn	1 mei 2026

RAAD VAN COMMISSARISSEN

dhr. R.D. Hickman (1966), voorzitter
dhr. E.J. van der Maas (1968) (tot 1 september 2023)
mw. J.B.G.A. Abels (1978) (vanaf 1 september 2023)

ACTUARIS

Triple A Risk Finance Certification B.V.

ACCOUNTANT

Ernst & Young Accountants LLP

BIJLAGE 3: Mutaties deelnemersbestand

Het volgende overzicht toont de mutaties in het deelnemersbestand. De aantallen deelnemers zijn in natuurlijke personen uitgedrukt.

Het aantal actieve deelnemers is ultimo 2023 5.206 (2022 5.453). Het totaal aantal actieve deelnemers, gewezen deelnemers en ingegane pensioenen is 30.284 ultimo 2023 (2022: 30.953).

Mutatie aantal actieve deelnemers

	2023	2022
Aantal op 1 januari	5.453	5.784
Afname als gevolg van:		
- toekennen van ouderdomspensioen	71	87
- toekennen van arbeidsongeschiktheidspensioen	16	18
- uitdiensttredingen-/toetreding	159	221
- overlijden	1	5
- vervallen	-	-
Totale afname	247	331
Aantal op 31 december	5.206	5.453

Mutatie aantal pensioengerechtigden

	2023	2022
Aantal op 1 januari	18.702	18.792
Toename als gevolg van in betaling komen van:		
- ouderdomspensioen	631	660
- overige oorzaken	-	-
- arbeidsongeschiktheidspensioen	16	18
- partnerpensioen	376	350
- wezenpensioen	7	28
- uitgestelde pensioenen	-	-
Totale toename	1.030	1.056
Afname als gevolg van:		
- overlijden gepensioneerden	553	548
- overlijden partners	436	433
- beëindiging wezenpensioen	2	-
- afkoop kleine pensioenen	24	16
- overige oorzaken	107	149
Totale afname	1.122	1.146
Aantal op 31 december	18.610	18.702

Mutatie aantal gewezen deelnemers

	2023	2022
Aantal op 1 januari	6.798	7.078
Toename als gevolg van:		
- uitdiensttredingen	159	221
- overige oorzaken	79	88
Totale toename	238	309
Afname als gevolg van:		
- overlijden	14	21
- waardeoverdracht	4	11
- pensionering	550	557
- overige oorzaken	-	-
Totale afname	568	589
Aantal op 31 december	6.468	6.798
Totaal aantal op 31 december	30.284	30.953

BIJLAGE 4: SFDR

Onderstaand de toelichting conform Annex IV van de Sustainable Finance Disclosure regulation.

Model voor de periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, lid 1, van Verordening (EU) 2020/852

Productbenaming: Stichting Shell Pensioenfonds (SSPF)

Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): 21380060ZQ4A1SOYK780

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-Kenmerken)

Had dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

Ja

Er zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling gedaan: ___%

in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

Dit product heeft de volgende duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan: ___%

Nee

Het product promootte ecologische/Sociale (E/S) kenmerken en hoewel het geen duurzame beleggingen als doelstelling had, had het een minimaal aandeel van duurzame beleggingen van ___%

met een milieudoelstelling in economische activiteiten die als economische activiteiten die als ecologische duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

met een milieudoelstelling in economische activiteiten die niet als economische activiteiten die als ecologische duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

met een sociale doelstelling

Het product promootte E/S-kenmerken, maar deed geen duurzame beleggingen

Duurzame belegging:

een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een milieudoelstelling of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan milieu- of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852, waarbij een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten** is vastgesteld. In de verordening is geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten vastgesteld. Duurzame beleggingen met een milieudoelstelling kunnen al dan niet in overeenstemming zijn met de Taxonomie.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en /of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product belegt in meerdere activaklassen. De volgende tabel geeft de E/S-kenmerken aan die door dit product worden bevorderd.

Tabel 1: Indicatoren voor ieder gepromote E/S-kenmerken

Kenmerk	Omschrijving
Behalen van lagere broeikas intensiteit	Delen van dit product (22,7%) zijn gericht op het bereiken van een lagere koolstofintensiteit (scope 1 + 2 broeikasgasemissies ten opzichte van de omzet in USD, uitgedrukt als ton CO ₂ eq/USD mln-inkomsten) dan een standaard (niet-ESG) moederbenchmark. Referentiebenchmarks worden aangewezen om het kenmerk te bereiken.
Stimuleren van goed bestuur	Delen van dit product (22,7%) zijn gericht op het behalen van een hogere corporate governance rating dan een standaard (niet-ESG) moederbenchmark. Referentie benchmarks worden aangewezen om het kenmerk te bereiken..
Uitsluitingen op basis van bedrijfsactiviteiten	Dit product investeert niet in entiteiten die betrokken zijn bij clustermunitie, antipersoonsmijnen, biologische en chemische wapens en kernwapens in strijd met het non-proliferatieverdrag.
ESG-inclusiecriteria	Delen van dit product voldoen aan minimale inclusiecriteria. Dit betreft een van de volgende zaken: <ul style="list-style-type: none">• Minimale governance score van de Wereldbank waaraan (quasi-)soevereine uitgevende instanties moeten voldoen om ze in het belegbare universum te kunnen opnemen; een referentiebenchmark wordt aangewezen om het kenmerk te bereiken;• Geen blootstelling aan landen die onderworpen zijn aan een VN-wapenembargo; een referentiebenchmark wordt aangewezen om het kenmerk te bereiken; en• Voldoende ESG-integratieniveau met betrekking tot extern beheerde fondsen² die worden beoordeeld op basis van criteria die zijn vastgesteld in een kader dat wordt beheerd door de fiduciaire beheerder.
ESG-rapportagevereisten	Delen van dit product (33%) bevorderen de naleving van een ESG-rapportagevereiste met betrekking tot externe beheerders/extern beheerde fondsen. Het gaat hierbij om rapportage op basis van het UN Principles of Responsible Investment (PRI) rapportagekader of de Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB).

De gepromote E&S-kenmerken zijn in 2023 allemaal gehaald.

¹ Scope 1-emissies zijn directe broeikasgasemissies (BKG) uit bronnen die eigendom zijn van of gecontroleerd worden door het bedrijf. Scope 2-emissies zijn indirecte broeikasgasemissies die afkomstig zijn van de opwekking van elektriciteit, stoom, verwarming en koeling die door het bedrijf voor eigen verbruik worden gekocht. (Bron: CDP)

² Deze toelichtingen maken een onderscheid tussen de fiduciaire beheerder en andere beheerders, gezamenlijk aangeduid door 'externe beheerders' of 'extern beheerde fondsen'. Vanwege de aard van de relatie tussen Stichting Shell Pensioenfonds en haar fiduciair beheerder verschillen de verwachtingen die worden gesteld met betrekking tot het monitoren van het door de fiduciair beheerder beheerde vermogen van die met betrekking tot externe beheerders.

Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?

Tabel 2 prestatie van duurzaamheidsindicatoren over 2023

KENMERK	OMSCHRIJVING	2023
Behalen lagere broeikasgas intensiteit.	Broeikasintensiteit van de portefeuille, uitgedrukt als ton CO ₂ e/USD mln omzet (gewogen gemiddelde).	Verbetering aandelen 21% in 2023 ten opzichte van de relevante reguliere index. Verbetering bedrijfsobligaties 41% in 2023 ten opzichte van de relevante reguliere index.
Stimuleren van goed bestuur	Gewogen gemiddelde van scores van goed bestuur van bedrijven.	Verbetering aandelen 5% in 2023 ten opzichte van de relevante reguliere index. Verbetering bedrijfsobligaties 8% verbetering in 2023 ten opzichte van de relevante reguliere index.
Uitsluitingen op basis van bedrijfsactiviteiten	Geen blootstelling van de portefeuille aan entiteiten die betrokken zijn bij clustermunie, antipersoonsmijnen, biologische en chemische wapens en entiteiten die betrokken zijn bij kernwapens in strijd met het Non-proliferatieverdrag.	33 uitsluitingen per december 2023 en geen blootstelling aan uitgesloten uitgevende instanties.
	Verbintenis van beheerders van nieuwe extern beheerde fondsen (geselecteerd op of na 1 januari 2022) om ofwel (a) beleggingen in uitgevende instellingen (indien van toepassing) of beleggingsactiviteiten op de uitsluitingslijst te verbieden, ofwel (b) dergelijke blootstellingen te melden, wanneer de verwachting 0% blootstelling is.	Verkregen toezegging voor alle nieuwe fondsen.
ESG-inclusiecriteria	Geen portefeuilleblootstelling aan overheids-/quasi-soevereine uitgevende instanties die niet voldoen aan de minimaal vastgestelde Governance-score van de Wereldbank (alleen van toepassing op staatsobligaties).	Bereikt
	Geen portefeuilleblootstelling aan soevereine/quasi-soevereine uitgevende instanties die onderworpen zijn aan een VN-wapenembargo (alleen van toepassing op staatsobligaties).	Bereikt
	Beoordelingsresultaten met betrekking tot nieuwe extern beheerde fondsen (geselecteerd op of na 1 januari 2022) met betrekking tot de mate waarin esg voldoende is opgenomen, beoordeeld op basis van criteria die zijn vastgesteld in een kader dat door de fiduciair beheerder wordt beheerd; een score van 3 op 5 wordt voor deze beoordeling als 'voldoende' beschouwd.	100% van de fondsen bevatten voldoende ESG (het streven is dat de meerderheid van de nieuw geselecteerde extern beheerde fondsen (geselecteerd op of na 1 januari 2022) voldoende ESG bevat, zoals beoordeeld op basis van criteria die zijn vastgesteld in een kader dat wordt beheerd door de fiduciaire beheerder, waarbij een score van ten minste 3 op 5 duidt op 'voldoende niveau van ESG-opname').
ESG-rapportagevereisten	Portefeuilleblootstelling aan extern beheerde fondsen waarvan de beheerders rapporteren aan PRI (van toepassing op alle extern beheerde activaklassen anders dan onroerend goed).	84% van de portefeuilleblootstelling (de fiduciair beheerder streeft ernaar dat meer dan 60% van de extern beheerde fondsen (exclusief vastgoed) rapporteert aan PRI, gemeten naar marktwaarde).
	Blootstelling van de portefeuille aan extern beheerde fondsen die rapporteren aan GRESB (alleen van toepassing op particulier vastgoed).	61% van de portefeuilleblootstelling (de fiduciair beheerder streeft ernaar dat meer dan 60% van de extern beheerde vastgoedfondsen rapporteert aan GRESB, gemeten naar marktwaarde).

● ...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?

Tabel 3 prestatie van duurzaamheidsindicatoren over 2023 en 2022

KENMERK	OMSCHRIJVING	2023	2022
Behalen lagere broeikasgas intensiteit.	Broeikasintensiteit van de portefeuille, uitgedrukt als ton CO ₂ eq/USD mln omzet (gewogen gemiddelde).	Verbetering aandelen 21% in 2023 ten opzichte van de relevante reguliere index. Verbetering bedrijfsobligaties 41% in 2023 ten opzichte van de relevante reguliere index.	Verbetering aandelen 18% in 2022 ten opzichte van de relevante reguliere index. Verbetering bedrijfsobligaties 39% in 2022 ten opzichte van de relevante reguliere index.
Stimuleren van goed bestuur	Gewogen gemiddelde van scores van goed bestuur van bedrijven.	Verbetering aandelen 5% in 2023 ten opzichte van de relevante reguliere index. Verbetering bedrijfsobligaties 8% verbetering in 2023 ten opzichte van de relevante reguliere index.	Verbetering aandelen 6% in 2022 ten opzichte van de relevante reguliere index. Verbetering bedrijfsobligaties 9% verbetering in 2022 ten opzichte van de relevante reguliere index.
Uitsluitingen op basis van bedrijfsactiviteiten	Geen blootstelling van de portefeuille aan entiteiten die betrokken zijn bij clustermunitie, antipersoonsmijnen, biologische en chemische wapens en entiteiten die betrokken zijn bij kernwapens in strijd met het Non-proliferatieverdrag.	33 uitsluitingen per december 2023 en geen blootstelling aan uitgesloten uitgevende instanties.	25 uitsluitingen per december 2022 en geen blootstelling aan uitgesloten uitgevende instanties.
	Verbintenis van beheerders van nieuwe extern beheerde fondsen (geselecteerd op of na 1 januari 2022) om ofwel (a) beleggingen in uitgevende instellingen (indien van toepassing) of beleggingsactiviteiten op de uitsluitingslijst te verbieden, ofwel (b) dergelijke blootstellingen te melden, wanneer de verwachting 0% blootstelling is.	Verkregen toezegging voor alle nieuwe fondsen.	Verkregen toezegging voor alle nieuwe fondsen.

ESG-inclusiecriteria	Geen portefeuilleblootstelling aan overheids-/quasi-soevereine uitgevende instanties die niet voldoen aan de minimaal vastgestelde Governance-score van de Wereldbank (alleen van toepassing op staatsobligaties).	Bereikt	Bereikt
	Geen portefeuilleblootstelling aan soevereine/quasi-soevereine uitgevende instanties die onderworpen zijn aan een VN-wapenembargo (alleen van toepassing op staatsobligaties).	Bereikt	Bereikt
	Beoordelingsresultaten met betrekking tot nieuwe extern beheerde fondsen (geselecteerd op of na 1 januari 2022) met betrekking tot de mate waarin esg voldoende is opgenomen, beoordeeld op basis van criteria die zijn vastgesteld in een kader dat door de fiduciair beheerder wordt beheerd; een score van 3 op 5 wordt voor deze beoordeling als 'voldoende' beschouwd.	100% van de fondsen bevatten voldoende ESG (het streven is dat de meerderheid van de nieuw geselecteerde extern beheerde fondsen (geselecteerd op of na 1 januari 2022) voldoende ESG bevat, zoals beoordeeld op basis van criteria die zijn vastgesteld in een kader dat wordt beheerd door de fiduciaire beheerder, waarbij een score van ten minste 3 op 5 duidt op 'voldoende niveau van ESG-opname').	67% van de fondsen bevatten voldoende ESG (het streven is dat de meerderheid van de nieuw geselecteerde extern beheerde fondsen (geselecteerd op of na 1 januari 2022) voldoende ESG bevat, zoals beoordeeld op basis van criteria die zijn vastgesteld in een kader dat wordt beheerd door de fiduciaire beheerder, waarbij een score van ten minste 3 op 5 duidt op 'voldoende niveau van ESG-opname').
ESG-rapportage-vereisten	Portefeuilleblootstelling aan extern beheerde fondsen waarvan de beheerders rapporteren aan PRI (van toepassing op alle extern beheerde activaklassen anders dan onroerend goed).	84% van de portefeuilleblootstelling (de fiduciair beheerder streeft ernaar dat meer dan 60% van de extern beheerde fondsen (exclusief vastgoed) rapporteert aan PRI, gemeten naar marktwaarde).	78% van de portefeuilleblootstelling (de fiduciair beheerder streeft ernaar dat meer dan 60% van de extern beheerde fondsen (exclusief vastgoed) rapporteert aan PRI, gemeten naar marktwaarde).
	Blootstelling van de portefeuille aan extern beheerde fondsen die rapporteren aan GRESB (alleen van toepassing op particulier vastgoed).	61% van de portefeuilleblootstelling (de fiduciair beheerder streeft ernaar dat meer dan 60% van de extern beheerde vastgoedfondsen rapporteert aan GRESB, gemeten naar marktwaarde).	61% van de portefeuilleblootstelling (de fiduciair beheerder streeft ernaar dat meer dan 60% van de extern beheerde vastgoedfondsen rapporteert aan GRESB, gemeten naar marktwaarde).

De belangrijkste ongunstige effecten

zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Hoe heeft dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

In 2023 werd in dit product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten (Principle Adverse Impacts - "PAI's") op duurzaamheidsfactoren. Investerings in dit product maakten deel uit van een proces om PAI's te meten en te monitoren. Dit proces omvat de identificatie en prioritering van PAIs en de overweging van mogelijke acties om PAI's te verminderen of te vermijden.

PAI-indicatoren worden geprioriteerd op basis van de ernst van de negatieve effecten, hun relatieve positionering (bijvoorbeeld ten opzichte van andere portefeuilles, tussen activaklassen, ten opzichte van een referentiebenchmark, ten opzichte van relevante peer disclosures en/of bekende beste praktijken, of ten opzichte van een toepasselijke beleids- of regelgevingsstandaard), onderliggende gegevenskwaliteit en de voorkeuren van begunstigen met betrekking tot ESG.

Op basis van een evaluatie van de geprioriteerde indicatoren worden, waar passend, acties voorgesteld voor dit financiële product, hetzij op het niveau van individuele uitgevende instanties of fondsen (bv. betrokkenheid, (gedeeltelijke) desinvestering, uitsluiting) en/of op het algemene beleids-/strategieniveau (bv. door de invoering van nieuwe regels of streefdoelen).

Een gedetailleerde toelichting op de PAI's is verstrekt in de specifieke PAI verklaring die op de SSPF-website is gepubliceerd.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

De lijst bevat de beleggingen die **het grootste aandeel beleggingen** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode te weten 2022.

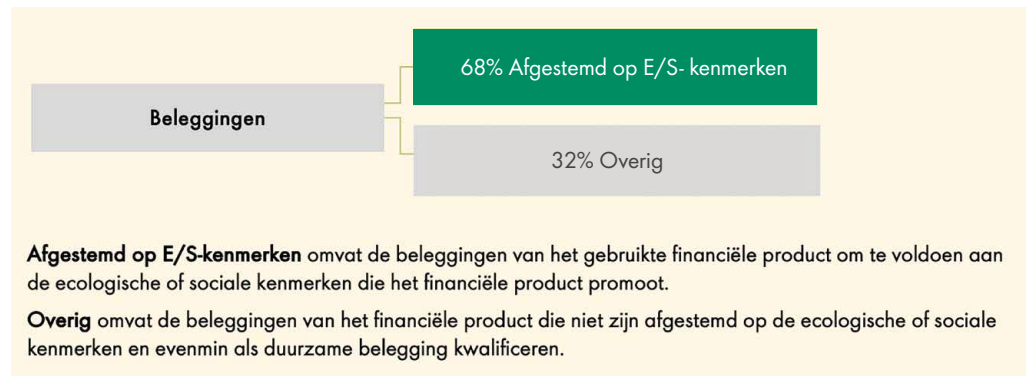
Grote investeringen	Sector	% Assets	Land
MUNT HYPOTHEKEN II	Hypotheke	5,44%	Nederland
Frankrijk 0.1 07/25/53	Staatsleningen	3,02%	Frankrijk
Duitsland 0.1 04/15/46	Staatsleningen	1,68%	Duitsland
Duitsland 0.1 04/15/33	Staatsleningen	1,54%	Duitsland
MUNT HYPOTHEKEN	Hypotheke	1,46%	Nederland
Frankrijk 0.1 07/25/47	Staatsleningen	1,06%	Frankrijk
Nederland 0 01/15/38	Staatsleningen	0,84%	Nederland
Frankrijk 0 11/25/29	Staatsleningen	0,83%	Frankrijk
Bilders Credit Pool	Gepooled fonds (vastrentende waarden)	0,82%	Nederland
Frankrijk 1 3/4 05/25/66	Staatsleningen	0,82%	Frankrijk
Europese Unie 3 03/04/53	Staatsleningen	0,77%	Luxemburg
AXA IM CRE fonds	Vastgoedleningenfonds	0,76%	Luxemburg
Frankrijk 1.8 07/25/40 Index Linked	Staatsleningen	0,76%	Frankrijk
Europese Unie 0.45 07/04/41	Staatsleningen	0,75%	Belgie
Duitsland 1 05/15/38	Staatsleningen	0,70%	Duitsland

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Hoe zag de activa allocatie eruit?

In 2023 was op basis van de gemiddelde assetallocatie van het product 68% van de beleggingen afgestemd op E/S-kenmerken. De resterende 32% vertegenwoordigt beleggingen die niet bijdragen aan een van de specifieke E- of S-kenmerken die door dit financiële product worden gepromoot, namelijk staatsschuld van ontwikkelde markten, bedrijfsleningen, derivaten en contanten.

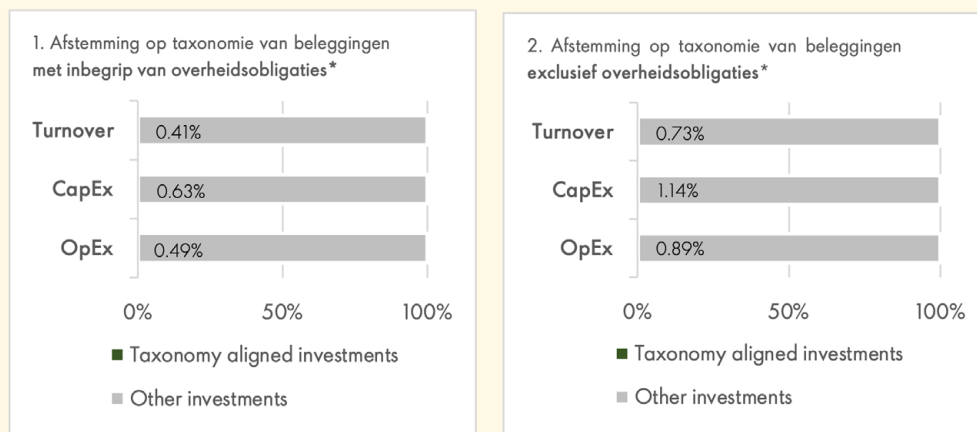
In welke economische sectoren werd belegd?

Energie	1%
Grondstoffen	2%
Industrieel	5%
Discretionaire consumentengoederen	5%
Basis consumentengoederen	2%
Gezondheidszorg	4%
Financieel	11%
Informatie Technologie	6%
Communicatiediensten	2%
Utilities	1%
Vastgoed	4%
N.v.t.	56%

De categorie "n.v.t." omvat staatsobligaties, hypotheke en andere leningen, de meeste afgeleide instrumenten, contanten en een beperkt aantal deelnemingen met betrekking tot instrumenten waarvoor de sectorclassificatie "relevant" is, maar waarvoor geen gegevens beschikbaar zijn.

In welke mate waren de duurzame beleggingen met een milieudoestelling afgestemd op de EU-taxonomie?

De onderstaande grafieken tonen het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-Taxonomie.

*Voor deze grafieken omvatten "overheidsobligaties" alle blootstellingen aan overheidsschulden.

Informatie over de afstemming van de EU-taxonomie is niet beschikbaar of niet relevant voor 72% (inclusief staatsobligaties) of 48% (zonder staatsobligaties) van het financiële product naar marktwaarde. Daarom wordt voor deze 72% en 48% een taxonomie-uitlijning van 0% verondersteld. Dit wordt ook gedaan voor een deel van de aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuilles waar geen gegevens voor individuele uitgevende instanties beschikbaar zijn.

Heeft het financiële product geïnvesteerd in activiteiten op het gebied van fossiel gas en/of kernenergie die voldoen aan de EUT-taxonomie?

Ja
 In fossiel gas
 Nee
 In kernenergie

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die aangeeft hoe "groen" de ondernemingen waarin is belegd vandaag zijn;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen zijn gedaan door de ondernemingen waarin is belegd die relevant zijn voor transitie naar een groene economie.
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die de groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weerspiegelen.

Faciliterende activiteiten

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een milieudoelstelling.

Transitieactiviteiten

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog een koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissie-niveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Type activiteit	Factor	Portefeuille in lijn met taxonomie (portefeuille incl. staatsobligaties)	Portefeuille in lijn met taxonomie (portefeuille excl. staatsobligaties)
Faciliterend	Omzet	0.19%	0.34%
	CAPEX	0.26%	0.47%
	OPEX	0.29%	0.52%
Transitie	Omzet	0.03%	0.05%
	CAPEX	0.05%	0.10%
	OPEX	0.03%	0.05%

Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperioden?

Totale product	2023	2022
Reporting category	% alignment	
Turnover	0.41%	0.19%
CAPEX	0.63%	0.22%
OPEX	0.49%	0.15%

Totale product exclusief staatsleningen	2023	2022
Reporting category	% alignment	
Turnover	0.73%	0.33%
CAPEX	1.14%	0.39%
OPEX	0.89%	0.26%

Welke beleggingen zijn opgenomen in 'overig'? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Het type beleggingen dat is opgenomen in de categorie '#2 Overig' wordt beschreven in de bovenstaande sectie 'hoe zag de asset allocatie eruit?'.

Er zijn bepaalde ecologische- en sociale waarborgen met betrekking tot sommige van deze investeringen. Voor staatsobligaties zijn namelijk zowel de kenmerkende "ESG-inclusiecriteria" (gerelateerd aan de minimale governance score van de Wereldbank en het VN-wapenembargo) als het due diligence-proces voor negatieve effecten formeel van toepassing, hoewel de impact ervan op staatsobligaties voor ontwikkelde markten naar verwachting beperkt of nihil zal zijn. Met betrekking tot niet-publieke leningen worden dergelijke leningen door de fiduciair beheerder van geval tot geval beoordeeld, afhankelijk van materiële ESG-overwegingen met betrekking tot een specifieke belegging.

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken?

- Het rekening houden met de koolstofintensiteit wordt in de portefeuille geïmplementeerd door het gebruik van aangepaste ESG-benchmarks en tracking error-restricties.
- Het rekening houden met governance wordt in de portefeuille geïmplementeerd door het gebruik van aangepaste ESG-benchmarks en tracking-error restricties.
- De uitsluitingslijst voor bedrijfsleningen en aandelen op basis van de belangrijkste negatieve effecten wordt periodiek herzien, bijgewerkt en gedistribueerd en de naleving van de uitsluitingslijst wordt gecontroleerd.
- Uitsluitingsvereisten voor bedrijfsleningen en aandelen worden meegenomen in contracten met nieuwe fondsen/fondsbeheerders.
- De lijst met (quasi-)soevereine uitgevende instanties die niet voldoen aan de Governance-score van de Wereldbank en/of onderworpen zijn aan het VN-wapenembargo wordt periodiek herzien, bijgewerkt en verspreid, en de naleving van de lijst wordt gecontroleerd.
- Er is een klimaatbeleid geformuleerd om klimaatrisico te mitigeren. Hierbij wordt beleid gevoerd dat ondernemingen in staat stelt de transitie in lijn met de Parijsdoelstellingen te maken. Naast engagement en voting worden de doelstellingen waar ondernemingen (maar ook op een gegeven moment landen) aan moeten voldoen in de loop der tijd steeds hoger.
- Potentiële extern beheerders worden beoordeeld op hun niveau van ESG-integratie en de uitkomst van de beoordeling wordt opgenomen in relevante beleggingsvoorstellen. Het aandeel extern beheerde fondsen dat rapporteert aan PRI of GRESB wordt continu gemonitord (zoals vermeld is het de verwachting dat minimaal 60% van de fondsen hieraan voldoet – in de praktijk is dat 83% voor PRI en 61% voor GRESB).

Referentiebenchmarks

Zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken die dat product promoot.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Het financiële product betreft de Stichting Shell Pensioenfonds (SSPF). Op grond hiervan, het feit dat het fonds gesloten is en vanwege de specifieke kenmerken van het fonds, zijn wij van mening dat er geen referentiebenchmark van toepassing is op het product.

Op een lager niveau maakt dit product echter gebruik van referentiebenchmarks voor het bereiken of het monitoren van het bereiken van sommige van de kenmerken die door het product worden bevorderd. Het gaat om de kenmerken 'lagere koolstofintensiteit' en 'verbeterde governance' met betrekking tot aandelen- en bedrijfskredietportefeuilles, en 'ESG-inclusiecriteria' met betrekking tot staatsschuld. Zie voor meer informatie de sfdp-precontractuele informatie die beschikbaar zijn op de SSPF-website.

● In welk opzicht verschilt de referentiebenchmark van een brede marktindex?

Lagere koolstofintensiteit en verbeterde governance: Met betrekking tot de kenmerken 'lagere koolstofintensiteit' en 'verbeterde governance' worden aangepaste benchmarks ontworpen met als doel 10% hogere governance rating en 25% reductie van de koolstofintensiteit ten opzichte van een standaard (niet-ESG) benchmark. De risico/rendementskenmerken van de aangepaste ESG-benchmarks zijn vergelijkbaar met de standaard (niet-ESG) benchmarks, met beperkte afwijkingen (tracking error) en transacties die nodig zijn om de kenmerken te bereiken.

ESG-inclusiecriteria – staatsobligaties: De standaardbenchmark bevat uitgevende instanties die volledig zijn uitgesloten van de aangepaste index.

● Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten aanzien van de duurzaamheidsindicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische en sociale kenmerken?

De fiduciair beheerder is verantwoordelijk voor de afstemming tussen de betreffende beleggingsstrategie en de samenstelling en actualisering van specifieke indices die als referentiebenchmarks zijn aangewezen en bevestigt dat de relevante portefeuilles de eerder beschreven E&S-kenmerken hebben bereikt. Verdere informatie over aandelen en bedrijfsobligaties is te vinden in tabel 2.

● Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

n.v.t.

● Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?

n.v.t.

BIJLAGE 5: Begrippenlijst pensioenen, beleggingsrisico's

PENSIOENEN

ABTN

Actuariële en bedrijfstechnische nota. Een document waarin het uitvoeringsbeleid en de beheersstructuur van het pensioenfonds zijn vastgelegd.

(AG) Prognose tafels

Tabel met verwacht toekomstig verloop van sterftekans van de Nederlandse bevolking.

Arbeidsongeschiktheidspensioen

Pensioen dat een deelnemer ontvangt als hij door arbeidsongeschiktheid niet meer kan werken.

Autoriteit Financiële Markten (AFM)

Toeziachter op pensioenfondsen (gedragstoezicht) sinds 1 januari 2007.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad geeft de gemiddelde dekkingsgraad over de afgelopen 12 maanden weer.

Dekkingsgraad

De verhouding tussen het vermogen en de voorziening pensioenverplichtingen.

Minimaal vereiste dekkingsgraad

De overheid stelt in haar toezicht op de pensioenfondsen eisen aan de solvabiliteit. Dit vindt zijn uitwerking in een minimum dekkingsgraad. Een pensioenfonds dat onder de minimale dekkingsgraad komt (in Nederland 105%) moet een herstelplan afspreken met de toezichthouder, waarin binnen een beperkte termijn de onderdekking wordt weggewerkt.

Dekkingstekort

Van een dekkingstekort is sprake indien de dekkingsgraad minder bedraagt dan de wettelijke minimaal vereiste dekkingsgraad van 105%.

De Nederlandsche Bank N.V. (DNB)

Toeziachter op pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen.

Eigen vermogen

Verschil tussen bezittingen (vermogen) en schulden (voorziening pensioenverplichtingen).

Feitelijke premie

De premie die door de werkgever en de deelnemers wordt betaald.

FTK

Het Financieel Toetsingskader is het onderdeel van de Pensioenwet waarin de wettelijke financiële eisen aan pensioenfondsen zijn vastgelegd.

Gedempte kostendeekkende premie

Pensioenpremie die wordt berekend op basis van het verwachte rendement.

Incurred But Not Reported (IBNR)

Voorzieningen voor schade die zich wel hebben voorgedaan, maar die nog niet gemeld zijn of bekend zijn bij het pensioenfonds.

Kostendeekkende premie

Pensioenpremie die wordt berekend op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Middelloonregeling

Pensioensysteem waarbij het gemiddelde geïndexeerde loon over de gehele carrière de hoogte van het pensioen bepaalt.

Ouderdomspensioen

Het pensioen dat vanaf de reglementaire pensioenleeftijd aan de deelnemer wordt uitgekeerd.

Partnerpensioen

Het pensioen dat aan de nabestaande wordt uitgekeerd nadat de deelnemer is overleden.

Pensioenakkoord

In 2020 gesloten akkoord tussen het kabinet en centrale organisaties van sociale partners ten aanzien van een breed pakket aan maatregelen om het Nederlandse pensioenstelsel te moderniseren.

Pensioenpremiegrens

Het normale maximum van salarisgroep 5, zoals dit gebruikt wordt in het beloningssysteem van Shell Nederland B.V. De pensioenpremiegrens wordt jaarlijks per 1 juli aangepast.

Pensioenjaren

De op volle maanden afgeronde periode van deelnemerschap aan de pensioenregeling, inclusief jaren verkregen uit waardeoverdracht.

Pensioenpremiegrondslag

Het salaris (12 maanden plus uitkering ineens in april en/of december) plus eventuele pensionabele toeslag(en). De pensioenpremie wordt op deze basis berekend.

Reële dekkingsgraad

In de reële dekkingsgraad wordt rekening gehouden met de verwachte stijging van de prijzen. Een reële dekkingsgraad van 100% betekent dat een pensioenfonds de pensioenverplichtingen kan betalen en ook de pensioenen kan verhogen met de verwachte stijging van de prijzen.

Reservetekort

Van een reservetekort is sprake indien de dekkingsgraad minder bedraagt dan de wettelijke vereiste dekkingsgraad.

Rentetermijnstructuur

De yield curve, of rentetermijnstructuur, is een grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijden van vastrentende beleggingen enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds.

Vermogen

Het saldo van alle bezittingen en schulden van het pensioenfonds, dat beschikbaar is om de voorziening pensioenverplichtingen na te komen.

Voorziening pensioenverplichtingen

De met de rentetermijnstructuur verdisconteerde op de balansdatum opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten.

UFR

DNB publiceert op maandbasis de actuele rentetermijnstructuur (RTS) voor de waardering van de verplichtingen van pensioenfondsen. Introductie van de ultimate forward rate (UFR) betekent een aanpassing van het deel van de RTS voorbij het zogenoemde laatste liquide punt (20 jaar).

Uitgesteld pensioen

Opgebouwd pensioenrecht van gewezen deelnemers die Shell voor het bereiken van de pensioenleeftijd hebben verlaten en van wie het pensioen nog niet is ingegaan.

Vereiste dekkingsgraad

Is de dekkingsgraad die wordt berekend op basis van het vereiste vermogen. Vereiste vermogen

Dit is het vermogen dat nodig is om met een 97,5% zekerheid te voorkomen dat de waarde van de beleggingen lager is dan de technische reserves (Voorziening Pensioenverplichtingen).

Waardeoverdracht

Wettelijk recht om opgebouwde pensioenrechten over te dragen aan de pensioenuitvoerder van de nieuwe werkgever met als doel pensioenbreuk zoveel mogelijk te beperken en/of om versnippering van pensioenaanspraken over verschillende pensioenuitvoerders zo veel mogelijk te beperken.

Waardevast

Meegroeidend met de algemene prijsstijgingen.

Wet toekomst pensioenen (Wtp)

Sinds 1 juli 2023 geldt de Wtp en dat betekent dat in de komende jaren pensioenregelingen moeten worden aangepast.

BELEGGINGEN EN RISICO'S

ALM-studie

Een 'Asset & Liability Management' studie waarbij de ontwikkeling van de beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen met verschillende economische en demografische veronderstellingen worden gesimuleerd over een reeks van jaren.

Alternatieve beleggingen

Private equity, hedgefondsen, (indirect) vastgoed en overige alternatieve beleggingen.

Beleggingsmix

Verhouding van (beursgenoteerde) aandelen, alternatieve beleggingen, vastrentende waarden en kortlopende middelen in de beleggingsportefeuille.

Benchmark

Objectieve maatstaf, bijvoorbeeld een beursindex, waarmee door het pensioenfonds behaalde rendementen kunnen worden vergeleken.

Benchmark cost SSPF

Een schatting van de kosten voor SSPF gegeven de werkelijke beleggingsmix volgens de gemiddelde kosten van de peer group voor vergelijkbare instrumenten. Dit zijn feitelijk de kosten die de peers zouden hebben met de beleggingsmix van SSPF.

Collateral

In onderpand gegeven zekerheden ter dekking van margin verplichtingen.

Compliance

Handelen in overeenstemming met de geldende maatschappelijke normen en de (ongeschreven) wet- en regelgeving.

Credit spread

Verschil tussen rentetarief op een bedrijfsobligatie en staatsobligatie.

CSA's

Credit Support Annex, een bijlage bij de standaard derivatendocumentatie op basis waarvan zekerheid wordt verstrekt voor de nakoming van verplichtingen o.g.v. de derivatentransacties die tussen partijen zijn aangegaan.

Credit default swap

Een credit default swap is een overeenkomst tussen twee partijen waarbij het kredietrisico dat een van die twee partijen loopt op een derde partij wordt overgedragen aan de andere partij.

Derivaten

Afgeleide financiële instrumenten, zoals: futures, forwards en swaps.

Duration

Een maatstaf voor de rentegevoeligheid van beleggingen of verplichtingen (dit is ongeveer gelijk aan de gewogen gemiddelde looptijd).

Emerging Markets

Opkomende, nog niet tot volwassen economieën uitgroeide regio's of landen.

Equity swap

Overeenkomst tot ruil van aandelenrisico's met een andere partij.

ESG

ESG-beleid staat voor Environment, Social en Governance-beleid en is onderdeel van het verantwoord beleggingsbeleid.

Exposure

Bedrag waarover risico wordt gelopen. De risico's voor de beleggingen kunnen bijvoorbeeld zijn valuta-, rente- en koersfluctuaties.

Expected Loss

Een schatting van het te verwachten verlies in de linker staart van de rendementsverdeling ('tail risk event'). Een voorbeeld: een expected loss van € 15 miljoen voor een 1-maands 95% VaR betekent dat in 1 uit 20 maanden de portefeuille naar verwachting een verlies van gemiddeld € 15 miljoen zal lijden.

Forward

Een niet op de beurs verhandeld termijncontract met verplichte levering van de onderliggende waarden in de toekomst tegen een vooraf vastgestelde prijs.

Fund-of-funds hedgefondsen

Een beleggingsfonds dat alleen maar andere beleggingsfondsen selecteert en daarin namens haar beleggers belegt.

Future

Op de beurs verhandeld termijncontract met verplichte levering van de onderliggende waarden in de toekomst tegen een vooraf vastgestelde prijs.

GMSLA

Global Master Securities Lending Agreement, een raamovereenkomst waaronder twee partijen van elkaar, tegen een vergoeding, over en weer effecten kunnen lenen die na een bepaalde periode weer worden dienen te worden geretourneerd. Deze effecten worden in de tussentijd door de inlener gebruikt bij het totstandkomen van financiële transacties.

Hedgen

Afdekken van (beleggings)risico.

Hedgefondsen

Fondsen waarbij gebruik wordt gemaakt van een breed scala aan beleggingsstrategieën en beleggingsinstrumenten om onder verschillende marktomstandigheden een absoluut (positief) rendement te behalen.

Inflatieswap

Overeenkomst tot ruil van inflatiestromen of inflatierisico's met een andere partij.

Investment Grade

Een obligatie met een beperkt faillissementsrisico (S&P rating BBB of hoger, Moody's rating Baa of hoger).

ISDA

International Swaps and Derivatives Association, een wereldwijde organisatie voor instellingen die gebruik maken van en handelen in derivaten. De ISDA publiceert standaard raamovereenkomsten (o.a. de ISDA Master Agreement en de CSA (zie boven)) die derivatenpartijen kunnen gebruiken bij het aangaan van derivatentransacties.

Large cap aandelen

Verzamelnaam voor aandelen die een grote marktkapitalisatie vertegenwoordigen.

Liability hedge

Een liability hedge bestaat uit langlopende staatsobligaties en rente- en inflatieswaps.

Long positie

Positie na het kopen van beleggingstitels.

OSLA

Overseas Securities Lending Agreement. Een variant op de GMSLA's (zie boven).

OTC

Over-the-counter, financiële transacties die niet via de beurs verlopen.

Private equity

Beleggingen in niet-beursgenoteerde ondernemingen.

Receivable

Vordering

Renteswap

Overeenkomst tot ruil van rentestromen of renterisico's met een andere partij.

Return-seeking assets

Deel van de portefeuille dat als doel heeft het behalen van rendement, in

tegenstelling tot het afdekken van bepaalde risico's.

Sale en repurchase (repo) & reverse sale en repurchase (reverse repo)

Een gecombineerde verkooptransactie met een afspraak tot terugkoop. Wordt gebruikt voor het aantrekken van liquide middelen en/of arbitrage.

SaR

Surplus at Risk geeft een inschatting van het maximale verlies (impact op vermogen/dekkingsgraad) over een vastgestelde periode met een gegeven waarschijnlijkheid en uitgaand van de huidige assets en mate van volatiliteit.

Securities Lending

Het uitlenen van effecten tegen een vergoeding, waarbij onderpand wordt ontvangen ter dekking van het risico van niet-teruglevering.

Short positie

Een positie die is ontstaan door het verkopen van beleggingstitels zonder deze te bezitten. Om de verkochte activa te kunnen leveren, dienen beleggingstitels te worden geleend van derden waarvoor in het algemeen onderpand moet worden gegeven.

Small cap aandelen

Verzamelnaam voor aandelen die een kleine marktkapitalisatie vertegenwoordigen.

Solvency Risk Budget

Een dekkingsgraadafhankelijk risicobudget. Het risicobudget geeft de verwachte daling van de dekkingsgraad weer met een zekerheidsniveau van 97,5%. Dit risicobudget kan hoger worden vastgesteld als de dekkingsgraad lager is en lager als de dekkingsgraad hoger is. Hoe het risicobudget wordt

gebruikt (welke combinatie van return-seeking assets en nominale renteaftdekking) is afhankelijk van de omstandigheden.

Standaarddeviatie

Maat voor volatiliteit respectievelijk risico. Geeft de spreiding van de rendementen.

Stress test

Stress test is een testvorm waarbij de impact van extreme gebeurtenissen (bijvoorbeeld rentewijzigingen, rampen en economische gebeurtenissen) op de dekkingsgraad wordt ingeschat.

Swap

Overeenkomst tot ruil van bijvoorbeeld valutastromen, rentestromen of risico.

Termijncontract

Een overeenkomst waarbij de koper zich verplicht op een bepaalde datum een vermogenstitel van de verkoper te kopen tegen een vastgestelde prijs.

Tracking error

De afwijking van de gebruikte beleggingsindex als benchmark (bijvoorbeeld de AEX) en het beleggingsresultaat. Deze wordt onder andere gebruikt als risicomaatstaf en om de maximale ruimte aan te geven die beleggers mogen afwijken van een beleggingsindex (actief risico).

VaR - Value at risk

Vermogensverlies dat met een bepaalde waarschijnlijkheid in een bepaalde periode zal optreden.

Vastgoed

Beleggingen in niet beursgenoteerd vastgoed.

Vastrentende waarden

Beleggingen met een vaste opbrengst, zoals: obligaties, pandbrieven, spaarbrieven en hypothecaire leningen.

Volatiliteit (van koersen)

De beweeglijkheid van koersen. Heeft betrekking op het aantal fluctuaties en de grootte van de fluctuaties in het koersverloop van bijvoorbeeld aandelen, obligaties en valuta's.

Zakelijke waarden

Aandelen en alternatieve beleggingen.

Stichting Shell Pensioenfonds

Postbus 65
2501 CB Den Haag
Nederland

E-mail: info@shellpensioen.nl

Website: www.shellpensioen.nl

Handelsregister 41151226

Den Haag no.

BTW no. NL002870782B01

